

#1
02/2020

LITERAUTICA

REVISTĂ (ONLINE) DE LITERATURĂ ȘI ALTE MOFTURI

Daniela ALBU

Cornel BĂLAN

Ciprian BLIDARU

A. P. CEHOV

Gabriel Florin MACSIM

Raluca NAGY

Pavel NEDELCU

Alexandra NICULESCU

Radu PĂRPĂUȚĂ

Grigore RADU

Tettyo SAITO

Adrian SCRIMINȚ

Conținutul acestei reviste este protejat prin copyright.

Orice reproducere a conținutului este interzisă prin lege, cu excepția cazurilor în care se primește acordul autorilor.

Autorii sunt singurii responsabili pentru propriile creații.

Această revistă NU apare sub egida USR

CUPRINS

EDITORIAL

[004 | Literatura, o ocupație de mîna a doua – Cornel Bălan](#)

CULTURĂ

[012 | De la „Muntele vrăjit” la câmpia stearpă – Ciprian Blidaru](#)

PROZĂ

[017 | Perseidele – Alexandra Niculescu](#)

[031 | Ikumen – Tettyo Saito](#)

[037 | O zi de organe – Raluca Nagy](#)

[044 | Axolomul – Gabriel Florin Macsim](#)

[084 | O poveste frumoasă, încântătoare, minunată – Radu Părpăuță](#)

[088 | Jurământul – Adrian Scrimint](#)

[099 | Sâcăiala – A. P. Cehov](#)

[104 | Hipopotamul albastru – Daniela Albu](#)

[131 | Ultima șansă – Pavel Nedelcu](#)

[148 | O zi din viața lui Ivan Denisovici – Grigore Radu](#)

RECENZII

[157 | Povești de dragoste și neputință, de Dan Pleșa – Cornel Bălan](#)

[162 | Orașul în mantie purpurie, Aslı Erdoğan – Alexandra Niculescu](#)

[172 | Recenzie despre un film numit "Ofrenda" – Tettyo Saito](#)

Literatura, o ocupație de mîna a doua

Cornel Bălan

Ce a fost mai întîi, oul sau găina? Și la fel se pune întrebarea ce este mai întîi, ocupația sau produsul? Dacă aș face afirmația că literatura a ajuns o ocupație de mîna a doua, logic ar trebui să încep prin a demonstra că cititul – și chiar ea, cartea, a ajuns să fie un produs de mîna a doua.

Ne e aproape imposibil să ne imaginăm ce însemna să fii scriitor într-o epocă în care cititori erau doar dintre pușinii care știau să citească. În 1930 doar 60% din populația României știa să citească (în prezent doar 1% sînt iliterați). Exista deci deja o preselecție.

Ca să ajungi la școală trebuia ori să fii de familie bună, ori să vrei neapărat să studiezi – ca Mihail Lomonosov (1711-1765), savantul și omul de litere rus, născut pe o insulă din nordul Rusiei, într-o familie de pescari și care ajunge să studieze la cea mai bună universitate din Moscova falsificînd acte și mințind că e fiu de nobil. Ne este aproape imposibil în ziua de azi să ne imaginăm acele timpuri cînd scriitorii erau prețuiți de elitele vremurilor – ne vine greu să o facem pentru că în prezent aproape toată lumea vrea să scrie. Totuși, aceia dintre noi care au avut răbdarea de a citi *Jocul cu mărgele de sticlă* a lui Herman Hesse își pot imagina o utopică provincie Castalia în care anual erau selectate cu mare strictețe cîteva ființe înzestrate cu un talent deosebit și cu o sete de cunoaștere ieșită din comun spre a fi educați pînă ce deveneau un fel de etaloane vii ale maximului de cultură și cunoaștere ale acelor timpuri. “*Erau diferiți prin talent, prin educație, prin spirit, nu prin sînge (!), într-un fel de aristocrație capabilă în egală măsură să slujescă și să domnească.*”

Jocul cu mărgele de sticlă sintetiza toate conținuturile și valorile culturii, a jongla cu mărgelele speciale era ca joaca unui pictor cu vopselele de pe paleta sa – un pictor din perioada de înflorire a artelor.

“Jocul a avut o mare contribuție la victoria deplină împotriva foiletonismului și la trezirea acelei plăceri noi de a ne instrui spiritul și căruia îi datorăm apariția unei noi educații spirituale.. pentru că ne îndrumă către taina și miezul cel mai dinăuntru al lumii, spre cunoașterea esențială.”

Clar, cei din Castilia nu scriau cărți ca “Suge-o Ramona!” sau “Fluturi” pentru simplul motiv că ceea ce făceau ei acolo era inversul noțiunii de *accesibil*. Inversul consumatorismului și al kitsch-ului.

Dar trăim totuși în capitalism și economia de piață nu are nevoie de această utopică provincie Castalia, finanțată de guvern, în care cei mulți ar trebui să-i susțină pe acei câțiva puțini – unii selectați să-și petreacă viața “jucându-se”. E ok să te joci, dar numai în timpul liber, adică după cele opt ore în care, ca fiecare, te-ai dus la serviciu. *Writer retreats* să fie acolo la ei, nu la noi – zic de locurile alea unde se ducea vara Marin Preda și alți scriitori, ca într-un sejur de creație.

În ziua de azi toți știm să citim și în curînd toți vom scrie. Mai întîi temele, apoi niște jurnale pe care le vom transcrie în bloguri on line și în scurt timp vom convinge o mică editură (în cel mai rău caz) să ne publice chestiile alea numite rodul minții pe hîrtie. În sfîrșit, odată cu internetul,

literatura a devenit un curent de masă. Blogurile, revistele literare online, Facebookul cu micile sale povești cotidiene despre pisici și întâmplarea hazlie de la coadă la predat bagajele în aeroport. Cu toții știm să prezentăm o situație ca pe-o mică glumă sarcastică, sîntem cu toții niște micuți, talentați Cehovi – poate chiar și el ne-ar citi pe toți dacă ar trăi în zilele noastre (și ar avea timp să treacă prin atîtea milioane de scriitori cu atîtea zeci de milioane de subiecte).

Cum de a ajuns literatura o ocupație de mînă a doua? Răspunsul e simplu, cartea medie – acel roman situat valoric între cel mai bun și cel mai prost roman tipărit într-un anume an, într-o anume țară –, este ceva ce practic poate fi scris acum de orice cititor mediu. Ce vreau să zic cu asta? Simplu, pe exemple: o bloggeriță la menopauză debitează niște fantezii pornografice și punînd pe hîrtie acele scene de erotism hilar (în stupiditatea lui) ajunge să surclaseze vînzările oricărei cărți de pînă atunci din istoria umanității. (Ei bine, nu sînt chiar invidios pentru că, nu știu cum să vă spun, dar dacă povestești din pielea Monicăi Lewinsky experiența întîlnirii de gradul trei cu Bill Clinton – trebuie să fii pregătită să trăiești tot restul vieții cu toți din jur privindu-te printr-un același telescop deformat pînă mori.)

Cînd E. L. James reușește să trăiască regește din genul ăla de scris, adică un gen pe care unui anume domn care se semnează Anonymus îi reușește mult mai literar în Epoca Victoriană (culmea, tot în trei volume ca și ea), atunci e de așteptat ca numărul doritoarelor de a-și încerca mîna la proză erotică va merge pe o curbă ascendentă. După așa un “succes” nu vor întîrzia să apară “unde de șoc” avînd în avangardă aceste cărți deja menționate, și care la rîndul lor vor influența apariția altora încă și mai proaste. E un cerc vicios în care parțial vina aparține editurilor aflate în goana după profit. Prostește-ți cititorii, prezintă-le cu mare tam-tam porcăriile drept bune și în timp vor merge țațoși prin metrou cu Fluturi la subraț. Ai publicitatea negativă de partea ta, fraierii și fraierele care se întrebă de ce spun unii ceva rău despre cartea cutare? Ia să verific cum stă treaba și s-o cumpăr. Editurile nu mai promovează un stil sau un autor nou, ele preferă să vîndă produsul pe care îl au deja, un produs care a funcționat într-o altă piață și atunci ce-ți rămîne de făcut decît să anunți o gloată de maimuțe stupide că *50 Shades of grey* a fost tradus în *50 de nuanțe de gri* și e acum în librării.

Toți avem talent, o spun chiar și editorii revistei Iocan – au publicat o sută de autori contemporani în doi ani și țelul lor e să mai găsească nouă sute,

cumva ei sînt siguri că da, există o mie de scriitori buni în România zilelor noastre, doar trebuie c uta i toți  i g si i. Domnule Iaru, dacă a a stau lucrurile la o  ar  cu douăzeci de milioane de locuitori, să nu ne mirăm c nd editorii din Statele Unite vor căuta 16 000 de autori buni de proză scurtă.

De cur nd eu am avut un  oc afl nd că Polirom Top 10 + nu înseamnă (cum crezusem) cele mai bune zece romane editate ale anului în curs,  i că de fapt în colec ia asta sînt aproape 400 de cărți.  n cadrul colec iei în care mi-a apărut Liftul la Humanitas, Scriitori Rom ni Contemporani, în doi ani au apărut vreo 19 romane. Eu a  fi preferat să fi apărut doar patru dar excep ionale – chiar dacă asta ar însemna că nu ar fi apărut Liftul. Cel puțin toată lumea ar  ti că acei patru, cu siguran   sînt scriitori tari de tot. Literatura contemporană română începe să sune ca deviza  nv  m ntului american: “nimeni nu este lăsat pe dinafară”.

 n ce direc ie ne îndreptăm  i ce concluzie putem trage?

Literatura a devenit un produs secundar al culturii pop. Nu a decăzut neapărat scrisul ca voca ie, mie mi se pare că a căzut nivelul  i capacitatea de răbdare/cultură a cititorilor.  n plus, numărul lor e din ce în ce mai mic deoarece

există acum multe alte mijloace de stimulare a imaginației, cum ar fi jocurile pe computer, filmele, urmărirea pozelor pe Instagram.

Cine mai vrea să studieze în ziua de azi literatură? E un domeniu riscant în care ca scriitor ai șanse mari să mori de foame iar ca editor, chiar și într-o țară ca America, cu job la o *editură cunoscută* faci mult mai puțini bani decât un inginer la o *companie cunoscută*. Editorii din New York (cărți, jurnale și ziare aveau în 2012 un salariu mediu de 53 000\$, Random House de exemplu plătea în medie un editor asociat cu 44 920\$. În aceeași perioadă, un prieten bun de-al meu (fost coleg) găsisse o poziție de inginer mecanic la o firmă high tech și avea 120000\$ pe an (sursa: Forbes).

Într-un clasament al profilelor universităților Americane care urmăresc salariile absolvenților, dintr-un total de 162 de domenii, cei cu o diplomă în literatură s-au clasat pe poziția 132, cu un salariu mediu de 47800\$ - dar totuși mai bine decât cei care au absolvit drama (35 500\$) sau arte frumoase (37 000\$). În comparație, un absolvent de inginerie electrică câștigă în medie 99000\$. (studiu Bankrate, 2020, sursa: Wall Street Journal). Anul trecut un alt sondaj (Payscale) făcut pe un eșantion de 250000 de absolvenți de facultate cu “profil uman” a

dezvăluit că alături de împrumutul pentru studii, al doilea mare regret este chiar alegerea domeniului – cu alte cuvinte a inutilității diplomei. În 2017 un articol care a făcut vîlvă numea specialitatea limba engleză – cea mai regretată disciplină din universitățile americane.

Richard Vedder, un economist american pune punctul pe i cînd spune: “o informație esențială care ar trebui să le fie furnizată de la bun început studenților este ce salariu mediu le aduce anumite diplome de la anumite nume de universități.”

Faptul că sîntem invadați de cărți slabe este probabil efectul teoriei expuse mai sus. Numărul elevilor excepționali care se îndreaptă spre arte, și implicit spre literatură este în continuă scădere.

De la „Muntele Vrăjit” la câmpia stearpă

Ciprian Blidaru

A fost la modă, într-o vreme, cântarea sfârșitului istoriei ca o soteriologie petrecută pașnic, nu sub tropotele strivitoare ale călăreților apocalipsei, ci trăgând seva ideologică cu seringă postmodernistă. Într-atât a condamnat postmodernitatea ideologiile până a întors privirea dinspre cerul ideilor, așa că sunt departe vremurile ideologizate cultural de pe piscurile muntelui vrăjit.

Într-adevăr, sunt revolute vremurile în care două principii își duelau forțele pe “Muntele Vrăjit.” Un liberal umanist, ca Settembrini și un apologet al militarismului mistic, gen Naphta, nu

C
u
l
t
u
r
@
mai găsești azi. Urmașii lui Naphta au și pierdut
bătălii, dar au și câștigat, iar în timp s-au
metamorfozat în sete pură de tiranie, vidată de
orice sens transcendent. După comunism și
nazism, ambele cu momelilor lor surogat
metafizice, am ajuns să avem parte mai mult de
tiranii pure, în care forța economică a unei
oligarhii ucide libertățile civile și îngenunchează
o societate întreagă.

La prima vedere am putea explica totul prin
faptul că forțele brute, autoritare au renunțat
demult la semnificațiile culturale menite a le
asigura paravanul în spațiul politic. Pare că avem
parte de o lipsă de substanță a autoritarismului
de azi, trăind o perioadă atât de vulgară, încât
orice încercare, de-a căuta semnificații profunde
momentului, tinde a fi privită ca un moft eseistic,
o literaturizare fandosită.

Dar dacă privim mai bine, ne dăm seama că
oamenii trec, dar nevoia autoritarismului de
justificare ideologică rămâne. Doar că ea produce
astăzi niște surogate primitive intelectual,
cocktailuri Molotov, gen dughinismul, islamismul
cu fitil sau tirania cu blândețe a corectitudinii
politice. De aceea am putea spune că ne regăsim
azi, doar în metastaza muntelui dezvrăjit.
Ultimele momente ale colectivității bolnave aflate
pe “Muntele Vrăjit” sunt marcate de o

C
u
l
t
u
r
@

irascibilitate generală. În general, perioadele pre-totalitare vin însoțite de isterie, agresivitate dezlănțuită, bezmetică. Sanatoriul Berghof al lui Thomas Mann ne așteaptă pe toți pentru alienarea socială care ne dă târcoale. Astfel, căzuți în această irascibilitate generală vom degenera ca și pacienții sanatoriului Berghof, iar lângă noi, unii vor rânji în barbă văzându-și, din nou, scopul atins.

Din păcate, profețiile scriitorului filozof nu s-au împlinit doar la nivelul unei noi ciocniri mondiale - care a urmat conflagrației ce a tras cortina peste la belle époque și care i-a întrerupt scrierea romanului, început în 1912 - atingând și decăderea culturală, dezvrăjirea unui lumi care a întors spatele ideilor profunde, principiilor metafizice și care a căzut în ignoranța generală însoțită de agresivitate sterilă. E suficient să privim spre personajul principal, Hans Castorp, care reprezintă insul mediu pentru acea vreme, filistinul lui Nietzsche, burghezul cultural, iar apoi să îndreptăm lentila spre individul standard mediu de astăzi, care nu doar că n-ar mai participa ca spectator curios la "jocul cu mărgelile de sticlă" dintre Settembrini și Naptha, ci i-ar și persifla cu suficiența analfabetului intelectual, din înălțimea ecranului de smartphone. De la Hans Castorp, decadentul parfumat cultural de

către Settembrini și Naphta, am ajuns la decadentul inodor sau rău mirositor de astăzi. Privind retrospectiv la eroul lui Thomas Mann, acesta e de regretat, astăzi, ca și acea clasă de mijloc intelectuală care consuma marile producții culturale și care astfel își îmbunătățea condiția spirituală și implicit, condiția umană.

P.S. Ar mai fi de observat o coincidență amuzantă și tristă, totodată, legată de titlul romanului. Unii cititori de literatură scrisă în stil sms au crezut că e vorba de un roman fantasy, dacă tot e un munte vrăjit, magic, însă când au dat de universul ideatic al lui Thomas Mann, au rămas cu mințile la fel de dezvrăjite și de pustii.

**SUSȚINEM
JURNALISMUL
INDEPENDENT**

recorder

www.recorder.ro

Perseidele

Alexandra Niculescu

E ultima dată când suntem în casa asta, am bătut două sute cincizeci de kilometri de la București ca să hotărâm ce flecuștețe vrem să mai luăm cu noi. Stau pe un scaun la bar, asta ne-a încântat de la început: că avea bar și că puteam să ne cocoțăm pe scaune înalte, de lemn lucios-alunecos. Stau aici și citesc un mesaj, trebuie să dau un răspuns și nu știu care să fie. O las pe mai târziu, deși îmi cere să-i răspund cât mai repede, sar de pe scaun și urc la etaj. Nu știu ce-aș vrea să iau: în camera care dă spre pădure sunt două paturi în care am dormit doar când erau prea mulți musafiri, e mocheta dublă pe care mă întindeam să-mi fac gimnastica, e fereastra care a fost mereu puțin înțepenită, așa că se deschide doar dacă tragi cu putere și se aude

imediat rezistența lemnului, hotărârea ferestrei de a nu-ți da voie să faci ce-ai chef cu ea, și sunt corpurile de bibliotecă. În nicio altă casă în care am stat nu mi-a plăcut atâta să stau pe jos ca aici, de câte ori puteam mă așezam turcește, deschideam sertarele și cotrobăiam prin ele. Multe erau pline cu reviste, toate vechi, de când aveam patru-cinci ani, toate în spaniolă. Tata ni le trimitea sau ni le aducea când venea și mama ni le explica. Mult timp am fost convinsă că oamenii ăia sunt din familia noastră. Mama ne povestea ce s-a întâmplat exact cu Charles și Diana și Camilla, cu William și Harry, cu Sarah și Andrew, cu Juan Carlos și Doña Sofía și cei trei copii ai lor. Probabil că ne spunea că trăiesc în alte țări, că sunt regi și prinți și ce mai erau, dar asta nu rețineam și nu mă interesa, le rețineam fețele din poze și știam atâtea detalii din viața lor încât îmi era clar că sunt din familia noastră. Mai erau și celelalte reviste, cu câte o femeie goală pe copertă, pe alea nu ni le explica mama, dar eu și sor-mea ne zgâiam întruna la ele și spuneam: eu ca asta vreau să fiu, ba eu ca asta, că are adidași roz, pentru că de obicei erau gol-goluțe dar adidași sau pantofi cu toc tot aveau. Unele dintre ele erau iubitele lui Julio Iglesias și nu înțelegeam cum de puteau să-i mai placă maică-mii cântecele lui, pentru că în mintea mea un bărbat cu atâtea

iubite nu era un om bun și știam că trebuie să ne placă doar oamenii buni.

M-am gândit de multe ori că ar fi frumos să existe un fel de aparat cum e camera foto care, în loc de poze, să înregistreze mirosuri, ca mirosul din camera care dă spre pădure, de exemplu, și oricând vrei pe urmă, apeși un buton și poți să-l simți iar. E o scenă într-un film pe care l-am văzut singură într-o zi: *Le premier jour du reste de ta vie*, din film aproape totul mi-a zburat, pentru că nu era cine știe ce, dar scena pe care n-am uitat-o e așa: soțul și soția, mai de vârstă a doua - a treia, adică aveau copii mari de tot, dar francezii se grăbesc uneori, ca să folosesc un clișeu, deci ei doi aveau o pernuță din alea în care trebuie să sufli ca să se umfle (bine, de fapt ea o cumpărase pentru el) și soțul e cel care suflă și, după un timp, nu imediat, că n-ar avea farmec sau sens, ea rămâne fără soț și aici e de fapt scena: stă singură în mașină și dă drumul încet dopului din pernă și simte din nou respirația lui lângă ea. Normal că scena a fost creată special să impresioneze, dar tot mi s-a părut de o mare tristețe și frumusețe și tot am plâns odată cu femeia. Totuși o astfel de pernă n-ar prinde mirosul din casa asta, n-aș putea alerga cu ea prin toate camerele sau prin toate colțurile camerei dinspre pădure măcar.

Mai mult decât miros, e senzația, convingerea că încă o etapă e gata, bye-bye, la fel cum a fost când am terminat liceul: deși nu-mi plăcuse deloc, tot știam că e ceva de regretat acolo, iar aici erau totuși momente pe care le iubisem, chiar dacă erau și celelalte.

Curtea din spate s-a tot modificat, toți vecinii au intrat încă un metru în pădure, așa că a intrat și curtea noastră, iar gardul aproape s-a suit pe copaci. Într-o iarnă eram în casă, sus, la căldură, și urmăream cu sor-mea cum se așeza zăpada pe puieții de brad -aveam câte unul în fiecare colț al curții și de sărbători trebuia să-i împodobim pe toți cu câteva globulețe și mai ales cu beteală. Treaba cu beteala nu e simplă, poate să strice tot dacă nu știi cum s-o aranjezi, te trezești cu un brad șleampăt și îl mai văd și vecinii de la balcon. Stăteam și ne uitam și, după câteva ore de ninsoare, nu se mai vedea aleea care ducea până la poarta dinspre pădure: totul alb și tăcut și mi-era plăcut să-mi imaginez cum aș fi sărit prin zăpadă, dar pe urmă se udau blugii și șosetele și canadiana, mă gândeam la Alecsandri, cu pastelurile pe care n-am reușit niciodată să le îndrăgesc, cum se spunea că scria despre iarnă de la gura sobei, așa eram și eu acum, nu voiam să scriu, nu era niciun caiet în cameră, doar să țopăi în imaginație. M-am apucat să adun

scamele și părul de pe mochetă, e ceva foarte odihnitor în gestul ăsta, de parcă-ți lași tot greul în mochetă sau covor în timp ce-l scarmeni, și când am ridicat capul spre fereastră am văzut-o pe sor-mea în curte. Mai devreme spusese cobor s-aduc ceai și acum era acolo jos, cu o lopată în mână și dădea zăpada de pe alee. Din când în când își aranja căciula mai bine și se uita zâmbind mândră spre geamul nostru, și am râs, pentru că noi două nu prea o aveam deloc cu datul zăpezii. Cu tot albul ăla de jur împrejur mi-era greu să mă gândesc că exista și vara și trebuia să deschidem umbrela, adică umbreloiul din mijlocul curții ca să nu ne ardem la soare. Se auzeau niște zdrăngănituri și apăreau două șezlonguri aduse de mama: să stăm să ne bronzăm, ne spunea. Mie nu-mi prea venea pentru că-i știam pe vecini și știam că stau tot timpul cu ochii pe geam. Unul dintre șezlonguri era cam rablagit și dacă nimereai pe o anumită parte te trezeai cu fundul pe jos, așa că încercam de fiecare dată să nimeresc șezlongul cel bun. E amuzant să-i vezi pe alții cum cad cu picioarele-n sus și se vaită, dar e enervant când cazi tu și te zgârii sau lovești și ceilalți se hlizesc.

Șezlonguri bune am întâlnit în Turcia demult, atunci am cunoscut prima dată un șezlong adevărat, unde puteai să-ți ajustezi unghiul de

relaxare, ca să zic așa, dar de fapt a fost un chin pentru mine în anul ăla când le-am descoperit. Totul conta și depindea de unde apărea Ibo: Ibo era un animator, nu chiar animator, pentru că el apărea rar în spectacole, nu prea-i plăceau costumele și nici să fie machiat ca ceilalți, și nici să se dezbrace odată cu restul, în numărul de striptease comic, el mai mult avea grijă de copii, adică îi arunca pe toți în piscină. Deci cel mai important era ca atunci când apărea el să mă găsească în poziția potrivită - pe care n-o reușeam niciodată -, citind din *Fii și îndrăgostiți*, care nu fusese deloc o alegere bună pentru vacanță, pentru că tocmai eram la partea tristă, care făcea să-mi dea lacrimile întruna. Pentru asta, de cum ajungeam lângă șezlong, mă așezam, mă foiam, mă ridicam, aranjam șezlongul, îl îndreptam, iar mă așezam și o luam de la capăt.

Acum, când trebuie să răspund la un simplu mesaj, nu vreau să-mi spun că ce n-a funcționat prima dată, nici a două oară, n-are cum să funcționeze a treia oară, oricât zic spaniolii *a la tercera va la vencida* (a treia oară e cu noroc ar fi la noi), voiam doar să-mi spun: e un moment simbolic, un moment cheie, nu știu ce înseamnă, dar ceva trebuie să fie, dacă exact când vin aici, în casa de la munte, pentru ultima dată, o să-i

răspund, e ca și cum aleg dacă să facă și el parte din trecut, ca tot ce-o să rămână aici, în urmă, sau din ce-o să fie, care nu știu cum ar putea fi. Până nu iei decizia, e un fel de plăcere totuși, nu doar neliniște, e așa sau e așa, și acum trag de timp cât pot pentru că uite, nu sunt doar revistele, e și casetofonul în care îndesam casetele și pe urmă CD-urile, e și geamul vitrinei și zgomotul pe care-l face centrala când își ia avânt și mai ales cele trei ferestre mari din camera de jos. Pe acolo vedeam muntele, chiar dacă era mai mult înnorat, și pe ele trebuia să le decoreze tata de sărbători. Am ceva cu sărbătorile de le tot aduc în prim plan, pentru că au fost o groază de filme anul ăsta și în toate filmele casele aveau decorația perfectă. La noi se-ntâmpla așa: dădeam canapeaua la o parte, pentru că era exact sub cele trei geamuri și tata se suia pe un scaun ca să prindă câte un fel de tub luminos de plastic pe conturul fiecărui geam - la început au fost trei, dar apoi au rămas două, unul mov și celălalt limoniu. Una dintre noi ținea scaunul sau se făcea că-l ține, pentru că la o adică n-ar fi putut face nimic, dar spunea de fiecare dată: țin eu bine scaunul, să nu se miște, n-ai cum să cazi. De cele mai multe ori decorația nu stătea din prima, cădea sau aluneca și tata se enerva, noi o adunam de pe jos și o lua de la început și noi doar

ne uitam la el și cea care nu ținea de scaun mergea repede dintr-o parte într-alta, ca să nu pară că nu face nimic și zicea, cu voce serioasă: mai la stânga un pic, mai sus puțin, acum mai la dreapta, să fie pe centru, hai că stă bine; și când erau gata ferestrele, mai rămânea un cerc de luminițe de pus și treaba era făcută și noi două cu mama îl aplaudam pe tata, care râsufla ușurat și se trântea pe canapea să vadă restul serialului lui.

Răspunsul o să depindă de cine câștigă de data asta în mine: poate să fie iar cuplul orgoliu-masochism, care câștigă de obicei, sau cuplul sense and sensibility, care nu prea face eforturi. Într-un fel știam dinainte ce-o să aleg, dinainte să apară mesajul chiar, dar e bine să te gândești la opțiunea cealaltă până la capăt și dincolo de el. Sunt doi copaci artificiali în casa asta: unul e exact unde încep scările spre etaj și unul sus, în camera dinspre stradă. Mereu am dat cu pumnii și am demonstrat împotriva florilor artificiale, un huo mare, adică spuneam cu voce abia auzită, mai mult neauzită, din spatele soră-mii, doar în urechea ei acoperită de păr: mie nu-mi plac chestiile astea de plastic, nu le înțeleg, dacă nu sunt vii, adevărate, n-au miros, nu e nimic în ele,

de le vrea lumea? Și sor-mea îmi făcea semn să tac și să ajut la aranjarea lor în locul potrivit.

Într-o zi eram la magazin, așteptam la coadă și, pe bandă, în fața mea, o femeie a așezat cu mare atenție trei fire de flori de plastic, dar le ținea și atingea și privea nu ca și cum ar fi fost artificiale, nici ca și cum ar fi fost flori adevărate, ci ca și cum erau niște ființe vii de care avea privilegiul să aibă grijă. Cum eu mă feream de așa ceva, m-am uitat repede în altă parte: la casa din dreapta, pe bandă, o altă femeie, foarte tânără de data asta, așeza tot trei fire de flori de plastic, așa că am aruncat coșul și am ieșit din magazin.

Acum, copacii ăștia doi din casa de la munte sunt altfel: în primul rând nu sunt flori, ci ditamai copacii cu câte un ghivecioi, dar sunt ușori, așa de ușori ca pot să-i mut singură dintr-un colț într-altul, și le cad frunzele: sunt frunze subțiri și lungi și nu știu cum sunt prinse, poate e îmbinarea sau o fi vreun lipici, dar din când în când, fără să-i atingă cineva, cade câte un mănunchi de frunze, sau cădea, pentru că acum, de când am ajuns, n-a căzut nimic. Nu știam niciodată cum să le prind la loc, cum nu știam nici de unde anume căzuseră, dar de obicei le luam de pe jos și le aruncam spre el să văd unde nimeresc. Copacul e nu numai lângă scări, dar și lângă dulapul în care stă televizorul. Nu știu cine

a construit dulapul, dar e clar că s-a gândit și la televizor: deschideai două uși și trageai de o bucată de lemn care era pe șine și gata apărea televizorul, te uitai cât voiai, puteai să-l miști ușor spre stânga și spre dreapta și când venea ora de stins televizorul, îl împingeai tot ușor la loc și închideai ușile după el. Uneori când cineva era nervos, o lua la goană pe scări și, înainte, dacă ușile se nimereau deschise, le trântea fără să aibă nimic cu ele și ele o luau la goană spre televizor. Celălalt copac de plastic nu prea a făcut mare lucru, doar stătea lipit de telescop și formau un fel de familie. Ce fericire a fost când a apărut telescopul în casă, îmi și imaginam câte stele o să văd noaptea: sunt filmele alea zaharisite în care deodată ridică unul capul și degetul și spune: aia e Cassiopeia, vezi, uite și Carul Mare. Niciodată n-am învățat chestiile astea, deși de uitat la stele n-are cum să nu-ți placă, dar prin telescopul ăsta nu se vedea nimic, nu știu dacă era de la nori sau de la cum îl reglam eu. Într-un an am stat trează toată noaptea ca să văd Perseidele, fără telescop de data asta, și după un timp, nu știu dacă de la oboseală sau autosugestie, am început să le văd: fiecare lăsa o dâră scurtă și trebuia să mă grăbesc să-mi pun dorința. O stea îți dădea dreptul la o dorință, dar eu o repetam pe aceeași mereu, ca să fie clară și întărită și ca atunci când urmau să se

reunească să facă ele contorizarea, să iasă ce trebuia.

Sunt deja multe luni de când am răspuns mesajului și n-au dreptate spaniolii cu zicala lor. Stau în balconul minuscul și am misiunea mea: aici e vopseaua, aici e șmirghelul, aici e dizolvantul, astea-s pensulele, plasticul și mănușile, hai, mi s-a spus și am zis că e un flecușteț, o balustradă mică de apartament din București, dar de sus până jos fiecare element avea tot felul de modele și găurele și voiam să nu dau rasol. Credeam că n-o să mă pătez pentru că lucram încet și atent, dar nu rezistam și-mi aruncam privirea în afara balconului din când în când pentru că venise primăvara și oamenii se văd altfel primăvara, merg mai țăntos, sporovăiesc mai mult, gesticulează, încearcă să se scuture de tot, parcă au văzut iar Bambi și vor să-l imite. Aveam deja o pată albă cu margini zgrunțuroase pe pulover. Oamenii de jos nu mă vedeau dar dacă totuși își ridicau puțin capul dădeau de o balustradă aproape albă acum, bine, încă nu era gata, pentru că eram cam moșcăită și orice îmi distrăgea atenția: uite pasărea aia, uite copiii ăia, uite perdeaua aia. A trebuit să încep să mă grăbesc, niște muzică ar ajuta, mi-am spus, dar apartamentul era gol, voiam să termin ca să

ajung la timp acasă pentru nunta lui Harry cu Meghan. De ce vreau? De ce vreau? Nu mai am cinci ani, îmi spuneam singură, văzând gesturile cu care înmuiam pensula în borcan și o mișcam repede în sus și-n jos pe balustradă. E așa ceva, nu știu, un moment fericit pentru ei și e frumos să te uiți la ceva fericit. Nici nu-mi plăcuse în serialul ăla, *Suits*, dac-ar fi fost s-aleg o fată de-acolo ar fi fost Donna, ea nu era avocată, era un fel de secretară, dar știa tot, în primul rând știa exact cum e cu adevărat fiecare din firmă, și mai era și mereu dichisită. Nu știu cine poate să spună cinstit că a înțeles toate cazurile pe care le rezolvau ei acolo, o bulibășeală, după mine, mici trucuri care răsturnau situații, dar cred că toată lumea a urmărit serialul pentru legăturile dintre ei, cine pe cine săpa, cine cu cine se alia, cine cu cine se cupla, eu urmăream pentru Harvey și Louis și Donna, iar despre Rachel, personajul lui Meghan, îmi aduc aminte doar scena dintre rafturi, când ajunge ea cu picioarele tot mai sus, chiar m-am întrebat atunci câți dintre bieții avocați de aici au încercat pe urmă să imite scena și cum le-a ieșit. Dar nunta tot voiam s-o prind, era rochia, nu există vreo fată care să nu fie atrasă de rochia albă, cred că ne naștem cu atracția pentru rochia aia, și cum pentru o fată rochia e așa importantă, se poate spune: ai ales

bine rochia, ai ales bine și bărbatul, dacă rochia nu-ți stă, nu știu, mai gândește-te, ceva e acolo, o îndoială, o jinduire la altul, o amintire, un vis. Ce să mai, era o nevoie mare-mare să văd nunta, ca o contrapondere la ultimele luni, și de fapt aveam acum nevoie nu de una, ci de multe nunți și petreceri în care să se cânte tare de tot, atât de tare încât să n-ai cum să mai auzi vreun gând.

Încă o dată și-ncă o dată și balustrada era gata și chiar am auzit: ai nota zece. Bine, vă las, am spus și am plecat bucuroasă că nu văzuseră puloverul pătat.

Începuse de mult, uneori transmit toată ziua: cum pleacă mașinile, cum merg caii, cum se deplasează curioșii, cum ajung și tot așa. Erau deja cu verighetle pe degete și asta m-a pleoștit pe moment, parcă pierdusem clipa, dar știam că dau în reluare scena de nenumărate ori. Stăteam în picioare, nu-mi aruncasem puloverul de pe mine cum aș fi făcut în altă zi, stăteam și mă uitam, erau bune zâmbetele lor, adică păreau sincere, oricât de exersate ar fi fost. S-a auzit un pocnet cunoscut, dar tot m-am speriat: erau gata rufele. Arătau din mulțimile de afară: erau oameni care aplaudau, o femeie plângea, niște copii se uitau spre cameră cu gura căscată și un cal a ieșit din formație. M-am întrebat care era sancțiunea pentru comportamentul lui. Poate era

și el curios, voia s-o ia pe scurtătură să vadă mai bine. Tot ajunseseam prea târziu, așa că m-am apucat să întind rufe: pe jos treceau trei avocați cu robele fâlfâind și mi-am adus aminte nu iar de scena dintre rafturi, ci că ăsta fusese unul dintre cele douășase de motive pentru care n-am vrut să fiu una dintre ei - n-aș fi putut să port chestia aia fără să m-apuce râsul, la fel cum nu-mi venea să vorbesc în franceză pentru că mi se părea că sună prea simandicos. Cu coada ochiului, prin geam și jaluzele tot vedeam la televizor: reluau secvența cu verighetele și se vedea pielea de pe degetul lui cum se ridică înaintea inelului, era așa de clar că se vedeau și firele de păr, și se vedeau pistruii ei. Balconul ăsta n-avea balustradă pentru că era închis și se cam scorojise, dar era plăcut să privesc scorojitura, cum se desprinde ușor de pe perete și stă așa în aer și așteaptă, știe c-o să vină momentul să i se dea la căpățână pentru gestul ei, pentru c-a ieșit în față, dar nu-i pasă, e o scorojitură curajoasă. S-a auzit alt zgomot din casă și de data asta era sor-mea, care voia să mă felicite iar pentru că vopsisem balustrada. A râs: nu-mi spune că te-ai uitat la nuntă. Ah, am zis, și-am fluturat o mână, așa s-a nimerit când am deschis televizorul.

Ikumen

(bărbat care crește un copil)

Tettyo Saito

Dar fundul îl durea foarte tare. Daichi Yagami era tot timpul săgetat de o durere ascuțită și violentă. Simțea o umezeală oribilă. Din anus i se scurgea treptat puroi. Când se întorcea acasă, trebuia să își șteargă fundul cu hârtie igienică. Altfel, i-ar fi fost pătați de puroi.

Când a ajuns la grădiniță, a găsit-o pe Tsubaki, fiica lui, plângând în clasă. Cu inima împietrită, a cerut prezența profesoarei, și aceasta i-a zis că un băiat numit Ryou Masugata a lovit-o pe fată în fund, cu putere maximă. Ryou și Michiko Masugata, mama lui, erau în clasă. Femeia și-a cerut scuze pentru Daichi, încercând să-l facă și pe acesta să-și ceară iertare. Dar Ryou a tăcut, cu fața ca a unei cămile care suferă de constipație. Tsubaki continua să plângă, Ryou continua să tacă. Mângâindu-și capul, Daichi i-a explicat prin cuvinte amabile lui Michiko că nu mai conta

acum ceea ce făcuse fiul ei. Dar, în sinea lui, se simțea atât de furios încât ar fi vrut să distrugă oasele de sub obrazii lui Ryou. Credea că această furie era justificată. Există vreun tată care să nu se înfurie când îi e rănită fiica?

Duminică, Daichi a vizitat un centru comercial numit "Bright Plaza", împreună cu Tsubaki și Tomo, soția lui. Tsubaki voia pantofii de Precure (プリキュア, eroi feminini japonezi care luptă împotriva forțelor malefice; extrem de populari pentru fetele japoneze). Lui Tsubaki îi plăcea Precure atât de mult, încât își cumpăra mereu diverse lucruri, precum jucării și haine. Spunea deseori că își dorea să devină o eroină curajoasă ca Precure, care era ca un fel de Captain America pentru ea. Așadar, s-au îndreptat spre un magazin cu încălțăminte.

În timp ce-și scărpină fundul din cauza disconfortului, Daichi l-a văzut pe Ryou, care era singur și se uita în jur ca un pui de elefant separat de turma sa.

— Mă doare stomacul un pic. Voi merge la o toaletă. După ce termin, te voi suna pe mobil.

— Tată, te doare stomacul?

— Da, am înțeles. Ai grijă de tine. După ce s-au îndepărtat ele, Daichi s-a dus la Ryou.

— Hei, tu, ce se întâmplă?

Daichi s-a uitat la fața lui Ryou, ai cărui ochi erau plini cu lacrimi.

— A dispărut mama.

Puștiul ăsta e retard? s-a gândit Daichi.

— Hm, complicat. Hai să o căutăm pe mama ta împreună.

Daichi i-a prins mâna transpirată, dezagreabilă. Și s-au plimbat în centru pentru o vreme. Se părea că Ryou nu-și dădea seama că avea de-a face cu tatăl lui Tsubaki, care ce-i convenea lui Daichi.

— Vreau să merg la toaletă, a zis Ryou, așadar s-au dus la toaletă.

Se ușurau unul lângă altul. Penisul lui Daichi s-a întărit puțin și urina avea o culoare galben-închis. Brusc, lui Daichi i-a venit o idee, așa că a făcut o poză cu telefonul penisului lui Ryou. Deși s-a auzit un sunet ca "pasya", se părea că nu-i păsa de asta.

Lui Ryou îi lua extrem de mult timp să termine. Continua să stea în fața toaletei.

— Eu aștept afară.

Daichi s-a îndreptat spre ieșire. Nu s-a spălat pe mâini. Imediat ce a ieșit, a început să alerge. Se simțea plin de adrenalină, ca și cum inima i-ar fi putut exploda din cauza potopului de sânge.

Puștiul ăla căcăcios e singur, maică-sa poate să-l caute mai departe.

Când se gândea la suferința lor, nu se putea abține să nu râdă. Întors la magazin, Daichi s-a simțit ușurat să le găsească acolo pe Tsubaki și Tomo. A mângâiat capul uleios al lui Tsubaki.

După ce au ajuns acasă, Tomo a trebuit să se ducă la serviciu, din cauza unor urgențe. Așadar în casă au rămas doar Daichi și Tsubaki. La cină au mâncat icre de cod și cârnați. Tsubaki a devenit atât de sătulă încât a dormit pe canapea. Daichi a cărat-o până în camera ei și a pus-o pe pat. Rămas singur, Daichi s-a dus în dormitor și a sunat o femeie numită Yukari Banba, care amanta lui.

— Vreau să-ți aud vocea, Yukari.

Zicând asta, și-a frecat penisul. Yukari gemea ca o actriță porno și Daichi se convulsiona în timp ce-i curgea salivă din gură. Atunci a ejaculat pe un șervețel. S-a gândit la cât de minunat ar fi fost dacă ar fi putut ejacula în urechea lui Yukari, prin telefon.

Mai târziu, când se uita la televizor, Tsubaki a venit în sufragerie.

— S-a întâmplat ceva?

— Nu. Vreau să fac o baie.

— Am înțeles. Păi, fă o baie.

Lui Daichi i-ar fi plăcut că facă baie cu ea, dar nu putea, deoarece lui Tsubaki nu-i mai plăcea demult. Cu toate acestea, a insistat.

— Hei, vrei să facem baie împreună?

— Ehhhh, e scârbos.

— Nu e scârbos. Tatălui tău îi place de tine, Tsubaki, așa că vrea să facă baie cu tine.

Daichi s-a rostogolit pe podea în mod exagerat, strigând "baie-baie" ca un bebeluș.

— Atunci, hai!

Și ei au făcut baie împreună. Daichi spăla corpul lui Tsubaki. Când îi săpunea fundul cu un burete, și-a amintit că Ryou o lovise acolo, ceea ce l-a iritat. Continua să spele cu atenție, de parcă i-ar fi șters urma loviturii. Îmbrățișând-o pe Tsubaki în apa caldă, Daichi și-a închis ochii. Și-a imaginat o scenă în care îi arăta lui Michiko o poză cu penisul fiului ei.

— Asta e puța fiului tău, ai înțeles? E acoperită de piele. Fiul tău e o nenorocită de fimoză. Puță murdară. Și-o spală? I s-a adunat mizerie sub piele. Dar poate că fiul tău nici n-a ejaculat încă. E doar o presupunere, totuși. Un astfel de peni e popular, are căutare. Există mulți pedofili pe internet, indiferent dacă vorbim de bărbați sau femei. Dacă poza asta ar ajunge pe internet, mulți perversi s-ar masturba la ea.

Daichi s-a uitat la fața lui Tsubaki. Părea că doarme, chiar dacă pleoapele i se mișcau destul de mult. Daichi s-a gândit că o va proteja pe Tsubaki pentru toată viața. S-a gândit că, dacă

Tsubaki ar fi rănită de cineva, l-ar ucide pe agresor fără milă.

Atunci, Tsubaki s-a ridicat brusc și fundul ei a ajuns în fața privirii lui Daichi. El i-a lovit fesele cu palma și s-a auzit un sunet ca "bachin!". Apoi, Daichi a început să fredoneze cântecul lui Precure.

Healin' Good!

Vreau să te vindec cu dragostea mea.

Healin' Good cu tine, Precure!

Precure! Cure Cure Touch!

*Dincolo de fereastră există un cer spre care îmi
aleargă sufletul.*

În lumină, zâmbind, simt cum trăiesc.

În fiecare zi, să ne împărtășim strălucirea.

Vom vindeca oameni importanți... împreună!

Healin' Good!

*Curajul nostru, unit de o mare dragoste, e cel mai
puternic.*

Healin' Good!

Această întâlnire e destin.

Simți, nu? Ziua noastră e plină de viață.

Healin' Good!

Vreau să te vindec cu dragostea mea.

Healin' Good cu tine, Precure!

O zi de organe

Raluca Nagy

Era zi de organe, cu ele se începea. Consistența celor mai vânoase, ca inima sau rinichiul, contrasta cu a celor mai făinoase, ficatul sau plămânii. Noah și le imagina în cârnații de pe vremuri, despre care povesteau adulții. Aveau în ei tot felul de organe măcinate și tot felul de plante și mirodenii, care dădeau arome: piper, mărar, cimbru. El nu mai prinsese nici aromele, nici plantele alea, nici măcar cărți, cu poze cu arome și plantele care dispăruseră, care fuseseră folosite toate deja în programul de combustibil pentru iarnă.

Organele nu mai apucau să ajungă cârnați, erau mâncate direct, toate, în ziua dedicată lor. Procedul de separare nu era foarte diferit de tăiatul porcului, norocul fusese că unii dintre

adulți asistaseră la așa ceva când erau mici, înainte ca asociațiile de protecție a animalelor să interzică aceste practici inumane.

Singura diferență era uscatul cărnii la soare, în orele în care trebuia să stai sub pământ. Niciun om viu nu rezista la soare între acele ore mai mult de câteva minute, după care disconfortul creat de fiertul în suc propriu te înnebunea. Și din cauza asta trebuia să se trezească cu noaptea în cap, exact ca pe vremuri când se trezeau oamenii să taie porcul; tata îi spusese că din porc curgea totuși foarte, mult mai, mult sânge. Și că, atunci când un adult care ieșea cumva în mod excepțional afară în orele critice zicea „Am transpirat ca un porc”, nu se referea la cum transpira un porc, căci porcii nu transpirau, pielea lor era erme...neutică, ci la cât de abundent sângera un porc. Exista această confuzie cu expresia, care era de pe vremurile de dinaintea vremurilor, în care oamenii îi spuneau sudorii sânge. Sau sângelui sudoare.

Noah n-ar fi putut să zică dacă în ziua aceea cursese mult sânge sau nu; tata ar fi știut cu siguranță, dar cele două jumătăți despicate care atârnavă la soare, cu coastele prea vizibile, erau chiar el; pe Noah l-a surprins cât de repede a ajuns bărbatul care îl învățase câte-n lună și-n încă ceva ce uitase - că nu se mai vedea pe cer -

atârnat la soare. Până la orele critice, totul era în bună ordine, carnea întinsă afară, la uscat, iar ei sub pământ, la ospățul de organe. Îi mâncau deja plămânii, care se degradau cel mai repede. Cu fiecare înghițitură, Noah se gândea la respirația tatălui, și simțea cum intră în el și-i dă o putere nemărginită – deși fusese din ce în ce mai greoaie în ultimul an, ca un oftat continuu. Noah mânca cu grijă, mestecând bine-bine fiecare îmbucătură, de minimum șaispe-optușpe ori. Mama le tot repeta asta, să mestece bine, eficiența era singurul lucru care îi mai preocupa pe adulți, fiecare om tăiat trebuia folosit în cel mai complet mod posibil.

Mulți tați fugiseră pentru că instinctul lor de supraviețuire era mai puternic decât datoria. Țsta era un paradox, îi spusese tata, pentru că, fugind, nu supraviețuiau nicidecum, mureau până la urmă de foame. Și asta nu folosea nimănui. Dar, chiar știind toate astea, și chiar dacă tu însuți ai participat la tranșarea altcuiva, probabil că atunci când îți vine ție rândul e altfel, îi spusese lui Noah tata, dar să nu-și facă griji, astea erau lucruri care îi priveau doar pe adulți. Îl rugase doar atât, pe el să-l ia prin surprindere, să nu-i spună ziua. Noah îi promisese, însă, de cum trecuse toamna, tata devenise paranoic, tresărea la cel mai mic zgomot, mai ales dimineața cu

noaptea în cap, ajungând să nu mai doarmă deloc; era transparent de slab, retras într-un colț, fără să mai scoată un cuvânt. Doar ofta. Iar pentru că înainte fusese un papa poubelle, adică mânca mereu resturile copiilor și, uneori, chiar pe ale mamei, îi era atât de foame, mereu foame, și suferea cumplit.

La începutul acestor vremuri, mâncau și cei care urmau să fie tăiați, până în ultima zi, dar cu timpul s-a hotărât că resursele pierdute astfel sunt importante, hrana nu se mai poate hrăni. Când începuseră să dispară animalele, oamenii își puseseră toate ouăle în coșul insectelor, dar nu se gândiseră cum sau dacă ele vor continua să existe. Foarte rapid au dispărut. Apoi, plantele. Și n-a mai rămas nimic. Decât oameni. Și au început să se mănânce între ei. Tata zicea că Malthus a avut dreptate, ne mâncăm unii pe alții până la epuizare. Dar Malthus nu și-a imaginat că asta se va întâmpla chiar duminica în familie. Sigur își proiectase în minte un mecanism aleator coordonat de o mână invizibilă sau o caruselă sau caruletă sau așa ceva – Noah nu mai ținea minte exact tot ce spusese tata –, unde tot felul de oameni defecti intră într-un maxilar sau malaxor (nu e ca și cum nu s-a mai făcut din oameni săpun), contribuind la o făină, adică o pulbere, Noah, de unde și epitetul făinos, cum sunt

plămânii, din care făină se fac biscuiți (ce sunt ăia biscuiți?) verzi, pe care îi vor mânca alți oameni. Sau poate asta era dintr-un film sau o carte SF de pe vremuri povestite de tata, nu mai știa. E greu să reții toate lucrurile doar la tine în cap, Noah, fără să le amesteci; dacă nu le poți scrie undeva sau n-ai un Google, ceva, acolo, unde... unde să verifici. Așa zicea tata, dar Noah nu își putea imagina un Google; pe Malthus, de exemplu, și-l putea închipui, îl vedea în punga roșie pe care o găsisese și pe care scria Maltesers.

La începuturi se mai văzuseră cazuri în care familia tăia mezinul, pentru că unii adulți știau că asta se mai făcuse înainte, la foamete, pe principiul că mezinul era cel mai fragil și cu conștiința cel mai puțin formată. Dacă ar fi fost la începuturi, la soare ar fi atârnat azi, tăiat în două, chiar el, Noah, nu tata. Dar când făceau asta oamenii aveau în cap o soluție temporară. Acum trebuia o metodă sustenabilă, care nu justifica tăierea în ordinea inversă a vârstei. În plus, pentru cineva care n-a făcut asta toată viața, să mănânce carne de om era mai greu, consecințele putând fi chiar fatale-fatale. Toți adulții mai scuipau bucăți, mai vomitau, iar după ziua de organe erau pământii la față. Dar el, Noah, asta mânca de când se știa, avea mai multe șanse să supraviețuiască. Era norocos, mereu îi spunea

tata. Să țină minte că amândoi erau, iar norocul ăsta îl datorau unui antropolog, Gregory nuștiucum, care credea că să fii mâncat era cel mai puternic gest ecologic. Asociațiile preluaseră rapid ideea lui și o transformaseră în literă, ba nu, în lege: sacrificiul suprem pe care un părinte îl face pentru copilul său este să îl servească drept hrană – adică nu, pardon, să îi servească.

Cum se știe că tații sunt mai bătrâni decât mamele – și chiar dacă nu, bărbații mor mai repede –, majoritatea familiilor începeau prin a-și tranșa, usca, organiza și mânca tatăl, sub privirea atentă a mamei, care făcea tot ce-i stătea în putință ca cei mici să se descurce singuri. Odată convinsă că tot procedeul era bine învățat și parcurs, se supunea, la rândul ei. Nicio mamă nu fugise. Asta era bine. Carnea mamelor era mai albă, mai plăcută la gust, mai moale. Dacă din tați mamele mai scuipau bucăți care nu se mestecau nici cu o muncă silnică, din mame nu scuipa nimeni nimic. Iar când era zi de organe de mamă, nu se începea cu plămâni, ci cu uterul. Noah uitase de ce, probabil pentru că s-ar fi stricat primul. Auzise de la alți copii că era mai bun decât plămâni, dar nu știau să-i zică cum anume, n-aveau descriere pentru uter, gen făinos sau altcumva, pentru că niciun adult nu ajunsese să mănânce așa ceva.

Un om tăiat trebuia să ajungă tot anul, până la primăvara următoare. În ziua aceea, odată cu tăiatul tatălui, începea numărătoarea inversă pentru mama, care înceta să mai mănânce. Vara se mai putea amăgi, pentru că toata lumea mânca puțin, căci era foarte cald. La sfârșitul toamnei, temperatura scădea brusc și lumea intra în astenie, după care începea să mănânce tot mai mult, iarna cel mai mult. Noah se temea că la toamnă mama avea să devină și ea paranoică, să tresară la cel mai mic zgomot, mai ales dimineața cu noaptea în cap, și până la urmă să nu mai doarmă deloc; și că o să fie transparent de slabă. Dar mama l-a liniștit spunându-i să nu-și facă deloc griji, asta își dorise toată viața, să fie slabă, dar nu se putuse ține de nicio cură.

Axolomul

Gabriel Florin Macsim

- Tu te auzi ce vorbești? spune Marcela, vizibil iritată. Realizezi ce bazaconii poți să debitezi?

Nici măcar nu ridică ochii din carnetelul ei. Continuă să facă mai departe calculele cu ce au cheltuit în ziua aceea, ca în fiecare seară înainte de culcare.

- Măcar dacă te-ai uita tu puțin. Poate vezi mai bine, îndrăznește Cornel să o roage.

Vocea lui subțire și nesigură răsună ciudat în liniștea din dormitor. Își saltă capul de pe pernă și figura lui de milog, cu colțurile ochilor lăsate în jos ca și cum ar fi gata să izbucnească în plâns, intră în conul de lumină al lămpii de lângă Marcela. Bărbia ascuțită, prelungă și fruntea lată și înaltă îi fac capul să arate precum balonul de sticlă al unui bec acoperit cu un puf fin și rar, sprijinit pe soclul nefiletat al gâtului firav. Are

ochii duși în fundul capului. Genele negre, lungi și curbate stau lipite de partea de dedesubt a arcadelor, creând două goluri întunecate în care globii oculari par să plutească. Cornel trage mâneca pijamalei în sus și întinde ciotul mâinii stângi spre ea.

- Termină, izbucnește femeia și aproape că-și înfige vârful pixului în mâna slută a soțului când i-o împinge la o parte.

Abia acum reușește să scape de răgușeala din voce. De fiecare dată când se apucă să facă socoteli, un nod i se așază în gât, împiedicându-i vocea să sune normal. Se întoarce cu spatele la el, așază carnețelul pe pat lângă ea și își continuă calculele. Bărbatul își apropie din nou mâna de față și privește câteva secunde dunga albă și subțire a cicatricei. Se apleacă puțin peste Marcela ca să-și vadă mai bine brațul, gata să se rostogolească peste ea.

- Mie așa mi se pare. Că e mai roșie decât înainte.

Așteaptă un răspuns din partea ei, însă femeia nu-l bagă în seamă. Abia când Cornel aprinde veioza de lângă el, Marcela își întrerupe socotelile și se întoarce spre el.

- Ce faci?

- Vreau să văd dacă ...

- Stinge naibii veioza aia, îi taie fraza la mijloc. Nu-i de ajuns cât dăm la curent în fiecare lună?

Femeia se apleacă peste Cornel și stinge lumina din dreptul lui. Închide carnetelul, îl trânteste pe noptieră și stinge și veioza ei. Se întinde pe spate și așază pilota pe lângă ea, urmărind cu muchiile palmelor conturul trupului voluminos prins sub stratul de material ca o bucată de carne într-o pungă vidată.

- Cu doi lei mai mult am dat la lumină luna asta, răsună în întuneric vocea acum ascuțită a femeii. Doi lei. În loc să facem economie, lună de lună plătim mai mult la toate. În ritmul ăsta ajungem la pepeni.

Cornel întinde brațul mutilat spre ea încercând să-i găsească mâna, apoi își ia seama: nu-i place să fie atinsă cu mâna aia. Își trage la loc brațul și oftează prelung.

- Iar ție îți arde de prostii, continuă femeia. Să nu mai spui nimănui tâmpeniile astea că râde lumea de tine și cu curul. Auzi la el: îi crește mâna la loc, spune încet, pentru ea. Ferească Dumnezeu. Parcă ar fi stea de mare sau mai știu eu ce.

Și cu asta, Marcela încheie. Se răsucește pe o parte, cu spatele la el, și patul se zgâlțâie sub greutatea ei.

Stea de mare nu este în mod sigur, dar cine spune că doar ele își pot regenera corpul, își zice în gând bărbatul. În urmă cu mulți ani, Rareș, băiatul lui, îi făcuse cadou o carte în care citise o povestire despre axoloți. Exact așa se și numea: „Axolotul”. Nu auzise niciodată până atunci de ființele acestea bizare și, la început, crezuse că sunt doar niște invenții ale autorului. Abia după ce terminase de citit, căutase în dicționar și aflate că sunt la fel de reale ca și alte animale.

Întocmai ca personajul principal al povestirii, Cornel devenise în scurt timp obsedat de aceste vietăți. Așa descoperise că axolotlii își pot regenera aproape toate părțile corpului și că erau subiectul de cercetare al multor studii. Într-una dintre vizitele lui, Rareș fusese nevoit să-și petreacă întreaga după-amiază căutând pe Youtube filmulețe în care se vorbea despre axoloți, iar Cornel insistase să-i traducă tot ce se spunea acolo.

Fusese surprins să afle că nu doar „peștii umblători mexicani” sunt capabili de asemenea performanțe. Pe lângă ei mai erau și stelele de mare ce-și puteau regenera brațele, tunicierii, cu membrii asexuați capabili să-și regenereze întregul corp, viermii *Pseudoceros ferrugineus*, banalii cerbi care-și reînnoiau coarnele, liliecii care își puteau regenera părți ale aripilor, iepurii

– părți din lobul urechii sau șoarecii țepoși – pielea. Însă, tocmai când începuse să se intereseze de studiile privind capacitatea oamenilor de a-și reface părți ale corpului, se întâmplase accidentul.

Sunetul respirației Marcelei îi întrerupe șirul gândurilor. Mai întâi lin, ca o șoaptă, apoi în crescendo, până când devine un șuier cadențat de pocniturele ușoare, ca de picături lovind fundul unui puț foarte adânc, ale buzelor ei dezlipindu-se una de cealaltă.

Își suflecă din nou mâneca stângă a pijamalei, rulând meticulos materialul deasupra a ceea ce cândva a fost cotul și cuprinde cu palma dreaptă extremitatea boantă a mâinii. Nimic deosebit. Aceeași senzație ca și când ar ține în palmă capătul calduț al unui baton de parizer. Cu degetul arătător străbate de câteva ori, de la un capăt la celălalt, linia principală a cicatricei, îngustă, netedă și rece precum suprafața unei oglinzi, ușor bombată ca și cum dedesubt s-ar afla o venă. Apoi degetul deviază, luând la rând fiecare dintre ramificațiile cicatricei, revenind de fiecare dată în punctul în care una dintre ele întâlnește linia principală a cusăturii.

Acolo a început să simtă în urmă cu două săptămâni că ceva nu e în regulă. Inițial a crezut că e doar o ciupitură de țânțar, însă nici după

aproape o săptămână mâncărimea nu a dat vreun semn că s-ar calma. Dimpotrivă, pentru ca situația să fie și mai îngrijorătoare pentru Cornel, la câteva zile a apărut și senzația că undeva în profunzime, aproape de os, ceva pulsa slab, ca și cum ar fi anunțat prezența unei infecții.

*

- Bine, și-atunci ce crezi că e? Dacă nu crește la loc, dacă nu e infecție, ce e? și Cornel întinde înspre ea, peste masă, ciotul.

Marcela nu-i răspunde. E concentrată să numere monedele și să le așeze pe dreptunghiul de hârtie din palma stângă. În mijlocul mesei din bucătărie stă un bol mare de sticlă plin cu monede de zece bani. Marcela ia din el cu vârfurile degetelor și le așază în palmă, atentă să nu-i scape vreuna. Le aliniază cu migală și înfășoară strâns hârtia în jurul lor. Cu arătătorul, îndeasă înăuntru capetele sulului, ca și cum ar împacheta sarmale. Așază fișicul în stânga ei, pe masă, lângă celelalte. După care ia altă bucată de hârtie din teancul de lângă bol.

- Acum e clar că e ceva acolo, continuă Cornel și îndoiaie mâneca pentru ca mâna ciuntită să se vadă mai bine în lumina becului de la hotă. Aici, și arătătorul mâinii drepte indică o umflătură cât

o boabă de fasole în capătul brațului. Și chior să fii și tot o vezi, spune Cornel mai încet, pentru el, și își apropie din nou mâna de față ca să localizeze mai bine locul cu pricina. Uite, aici, și se ridică brusc, cu arătătorul apăsând brațul exact lângă umflătură.

Marcela tresare și din palmă îi cad pe masă, cu zgomot, două monede. Cornel rămâne cu brațul în aer, urmărind spirala hipnotizantă descrisă de una dintre ele pe suprafața de lemn, în timp ce Marcela se repede prea târziu spre cealaltă. Ajunsă la marginea mesei moneda se prăbușește în semiîntunericul de dedesubt. Femeia își duce arătătorul în dreptul buzelor și îi face semn lui Cornel să tacă. În liniștea din bucătărie se aude zornăitul banului rostogolindu-se pe gresie, până undeva spre aragaz. Imediat ce zgomotul mișcării încetează, Marcela se ridică de la masă, se așază în genunchi și începe să pipăie gresia în căutarea monedei.

- Poate dacă am aprinde neonul s-ar vedea mai bine, spune Cornel încet, rușinat de faptul că a întrerupt liniștea.

- Nu, nu. Lasă că o găsesc și așa. Se vede bine, intervine rapid Marcela și vocea îi sună gătuită de efortul de a sta în genunchi, cu capul aplecat până aproape de gresie în încercarea de a zări ceva.

- Eu ziceam de mână. Moneda o putem găsi mâine dimineață, pe lumină.

Marcela se oprește din căutare pentru o clipă și îi aruncă lui Cornel o privire scurtă și cruntă, după care se apleacă din nou și își continuă cotrobăiala.

- Fi-ți-ar mâna a dracu' să-ți fie, spune doar pentru ea și se ridică ținând între degete moneda.

Se așază la loc pe scaunul care scârțâie sub greutatea ei și reia activitatea. Ia monedele din bolul de sticlă ce pare în lumina icterică a hotei un ghem de solzi argintii, și le ordonează una câte una pe bucata de ziar din palma stângă. La rândul lui, Cornel ia o monedă din vas și încearcă un truc văzut la televizor. Deși are palma mică și degetele subțiri ca de femeie, banul e prea mic și rămâne în echilibru pe degetul mijlociu.

- Tu ce crezi că e? întreabă Cornel fără a-și lua privirea de la moneda pe care încearcă s-o facă să alunece mai departe în spațiul dintre degetul mijlociu și inelar prin mișcări bruște ca niște spasme, ale mâinii.

Ciotul mâinii stângi, ridicat la orizontală pentru a contrabalansa mișcările brațului drept, aruncă pe masă o umbră ca de cap de șarpe.

- Lasă moneda aia că o scapi și iar tre' să mă aplec s-o caut. Știi că am probleme cu genunchii și mă dor și zi și noapte. Pune-o la loc în borcan.

Bărbatul se supune, nu înainte de a face încă un gest care s-o enerveze pe Marcela: cu un bobârnac bine plasat propulsează în aer moneda care aterizează fix pe grămada din vas. Femeia se oprește din numărătoare, ridică sprânceana stângă, însă, înainte de a apuca să spună ceva, Cornel reia interogatoriul.

- Deci tu nu crezi că mâna crește la loc.

- Unde ai mai auzit tu așa ceva? Ai citit pe undeva că i s-ar fi întâmplat vreodată cuiva chestia asta?

- Nu, da' mă gândeam: de ce nu? De ce n-ar fi posibil? Dacă alte ființe pot ...

- Credeam că ai terminat de mult cu tâmpeniile astea.

Cornel dă să ia din nou o monedă din bol, însă la jumătatea drumului mâna i se oprește și se retrage la fel de repede cum a pornit.

- Bine, atunci înseamnă că e o tumoră. Infecție n-are cum să fie pentru că asta ar însemna să fac febră, să-mi frigă mâna, știu eu ... Iar eu n-am nimic. Nici măcar nu mă doare. Doar simt așa ca niște furnicături înăuntru. Ca și cum s-ar mișca niște insecte mici, da' nu imediat sub piele, ci mai înăuntru.

Marcela așază pe masă fișicul terminat și, în sfârșit, face o pauză de câteva secunde ca să-și privească soțul. Lumina slabă a hotei se strecoară

lejer prin părul ei alb și rar, până pe pielea lucioasă a scalpului. Tuns scurt la ceafă și mare și înfocat în creștet, îi face capul să arate ca o conopidă așezată pe gâtul puternic ca de taur.

- Auzi, de ce nu mergi tu la doctor, să nu mă mai bați pe mine la cap cu asta? De unde naiba să știu eu ce ai la mână? Ce sunt eu, medic?

- Da' recunoști și tu că e crescut ceva aici? și Cornel ridică din nou mâna beteagă, indicând locul, cu arătătorul celeilalte.

În locul răspunsului, femeia ia foarfeca și teancul de ziare vechi de lângă bolul cu bani și se apucă să taie dreptunghiuri de hârtie pentru fișicuri.

- Deci mă duc la doctor?

- Păi, eu ce îți zic de atâtea zile? Vrei să te duc eu de mână?

- Atunci mă duc să sun, să mă programez la medicul de familie, și Cornel dă să se ridice de la masă, însă vocea brusc alarmată a femeii îl oprește la jumătate.

- De ce să suni? Te duci mâine dimineață la cabinet și te programezi.

- Păi, așa se fac programările: telefonic.

- Deranjezi omul la ora asta, când poți să te duci mâine?

- Nici nu cred că răspunde el, ci asistenta. Ea face programările.

- Păi, și pe ea nu o deranjezi la ora asta? Ea ce are?

Cornel întoarce capul și privește spre ceasul ce ticăie într-unul dintre cele două corpuri suspendate de pe peretele din spatele lui. Abia zărește limbile ceasului.

- E abia cinci.

- E târziu. Te duci mâine. N-are rost să suni, să consumi minutele.

- Care minute, femeie? răbufnește în cele din urmă bărbatul. Am minute nelimitate și nici măcar nu plătim noi abonamentul. De ce mi-a luat Rareș telefon? Să mă uit la el?

- Ți l-a luat ca să vorbești cu el, de-aia ți l-a luat.

- Păi în baza ta ...

- Ai minute nelimitate în rețea, nu să dai telefoane așa aiurea, cum îți vine ție.

- Oricum nu plătim noi, femeie.

- Gata, nu începe iar. Te duci mâine dimineață și te programezi și am terminat cu asta, concluzionează Marcela și se apucă să facă încă un fișic.

Cornel mai rămâne un timp la masă, după care se ridică și își împinge scaunul la locul lui.

- Unde te duci? întreabă Marcela suspicioasă.

- Să fac baie.

Vocea resemnată a bărbatului abia se aude în liniștea bucătăriei.

- N-ai făcut și ieri baie? Acum faci în fiecare zi?

Bărbatul pufnește, abținându-se cu greu să nu izbucnească încă o dată.

- Atunci mă duc să mă uit la știri, și iese din bucătărie.

- Ia-ți și restul de pară și mănâncă-l că se strică și e păcat, strigă după el Marcela, fără să-și ia privirea de la teancul de monede din palmă. Ai văzut că mereu aruncăm mâncare. Zici că ne dau banii afară din casă.

Cornel se întoarce, deschide frigiderul de unde ia farfurioara pe care e așezată o jumătate de pară din care a mâncat mai devreme. Nu mai pune farfuria pe masă ca să poată închide frigiderul și împinge ușa cu piciorul, trântind-o mai tare decât se aștepta.

- Ușor. Fără nervi, că îl strici și nu avem cu ce să luăm altul.

Bărbatul nu-i mai răspunde. Iese din bucătărie cu farfurioara în mână, atent să nu scape para. În urma lui, vocea femeii răsună din nou.

- Și vezi să nu adormi și să uiți iar lumina aprinsă.

*

- Puteți să vă luați cămașa pe dumneavoastră, îi spune medicul în timp ce se duce la chiuveta micuță aflată în spatele ușii, lângă cuier.

Doctorul se spală rapid pe mâini și apoi se privește scurt în oglinda de deasupra chiuvetei. Își șterge meticulos fiecare deget în parte, trece mâna prin barba îngrijită și privește spre Cornel care se chinuie să-și bage cămașa în pantaloni, folosindu-se de mâna zdravănă.

- Ajutați-l, doamnă, să se îmbrace, spune cu calm medicul întorcând capul spre el.

- Lăsați că mă descurc, domnu' Cristea. M-am învățat de atâția ani, spune Cornel rapid îndesându-și cămașa în pantaloni, înainte ca Marcela să facă vreun gest să-l ajute.

Femeia se uită pentru câteva clipe spre Cornel, apoi se întoarce spre domnul Cristea care s-a așezat la loc pe fotoliul din spatele biroului.

- Care e părerea dumneavoastră? Credeți că se poate ce spune el? întreabă Marcela arătând din cap înspre Cornel, așezat între timp pe scaunul din stânga ei.

Cornel nu observă grimasa de neîncredere de pe fața soției. E complet absorbit de cele două radiografii din mâinile medicului și de chipul acestuia, din gura căruia așteaptă un răspuns. Domnul Cristea a aprins lampa de pe birou și ține

cele două planșe în dreptul ei, studiindu-le cu atenție încă o dată.

- Este evident că există o diferență între ele, spune doctorul după momentul de tăcere apăsătoare. Mică, într-adevăr, dar există. Însă nu ne putem baza doar pe două radiografii făcute la un interval de un an. Ultima...

Face o pauză în care se mai uită încă o dată atent.

- Nu pot spune nici că indică prezența unei tumori, nici că nu prezintă. Nu putem fi siguri. Sunt alte investigații, mult mai precise, cu care am putea depista existența unor celule canceroase. Iar recomandarea mea ar fi să faceți mai întâi aceste teste și apoi, în funcție de rezultate, să discutăm ce avem de făcut.

- Nu credeți că ar fi posibil totuși să ..., intervine Cornel, frecându-și fundul de materialul scaunului, ca un copil agitat.

Continuarea rămâne suspendată undeva în tăcerea ce se lasă pentru scurt timp. Surprins, domnul Cristea își mută privirea de la cele două radiografii și privește zâmbetul stingher al lui Cornel. Așază planșele în fața lui, pe tăblia întunecată a biroului și linia buzelor se întinde asimetric, spre dreapta, într-un surâs îngăduitor.

- Ce anume? Că brațul vi se regenerează? Exclus. Nu există așa ceva. De unde v-a venit ideea asta?

- Asta i-am spus și eu, domnu' doctor, intervine Marcela imediat.

Cornel s-a făcut și mai mic în scaunul lui. Zâmbește în continuare stânjenit spre domnul Cristea, ca și cum i-ar cere să se mai gândească totuși la varianta propusă, deși pare absurdă.

- Nici noi n-am auzit, spune Cornel încet. Adică am mai auzit, dar nu la oameni. Am citit în niște reviste acum mulți ani că unele animale...

- Domnul meu, aceea e altă poveste, îl întrerupe medicul și, pentru câteva momente, Cornel are impresia că domnul Cristea ar vrea să-i atingă mâna ca pentru a-l consola. Așa cum ați spus și dumneavoastră e vorba de alte animale. Organismul lor funcționează altfel. Nu vorbim despre același lucru. Ar fi bine să fie așa. Nu vă dați seama? Am putea să și zburăm, să trăim sub apă sau mai știu eu ce alte grozăvii. Dar la om nu este posibil. Unde ați mai auzit dumneavoastră de așa ceva?

Chipul plăcut al medicului sau ceva din felul lui de a vorbi îl liniștește pe Cornel. Îi vorbește cu „dumneavoastră” și cu „domnul meu” și asta îi mai alungă din neliniștea care îl face să se foiască pe scaun, nerăbdător. Pentru scurt timp Cornel

și-l imaginează cu o pereche de ochelari cu ramă subțire și lentile înguste sau chiar un monoclu de care atârnă un lăntișor de argint. Sau cu frac, cămașă albă și un papion vișiniu, cu o mustață lungă, în furculiță, care să-i completeze barba atent aranjată, cum văzuse la Emil Racoviță, demult, într-un atlas al lui Rareș. Ceva din înfățișarea doctorului aduce cu poza aceea.

- Asta îi spun și eu de atâția ani, intervine din nou Marcela. De când a citit bazaconiile alea...

- Doamnă, să ne înțelegem, acelea nu sunt bazaconii, așa cum le spuneți dumneavoastră. Există, într-adevăr, organisme, animale, mai pe înțelesul oricui, care sunt capabile să se regenereze. Să se vindece, adică. Dacă îi tai o bucată, crește la loc. Înțelegeți? Se regenerează. Iar unele animale o pot face în totalitate.

- Axolotul, spune Cornel repede, încercând să nu-l întrerupă prea mult pe doctor.

Mulțumit de direcția discuției, Cornel zâmbește din nou cu încredere, iar domnul Cristea îi întoarce zâmbetul, binevoitor.

- Axolotul, confirmă medicul și zâmbește la rândul lui spre Cornel. Axolotul și multe alte ființe la care părți ale organismului sau chiar întreg organismul se pot reface. Dar nu la om. Cel puțin nu se știe până la momentul actual despre așa ceva.

- Mă gândeam că poate dumneavoastră, ca specialist, sunteți la curent cu noile descoperiri, știți mai multe decât noi, ceilalți, îndrăznește Cornel să spună, privindu-l rugător pe medic.

- Să ne înțelegem, nu sunt specialist în așa ceva. Sunt doar oncolog. Cine v-a trimis la mine și v-a spus că aș fi specialist în așa ceva nu e prea bine informat. Dar, mă rog. Sunt la curent cu unele cercetări din acest domeniu. Există studii care se fac la ora actuală legate de regenerarea celulară, de posibilitatea de a interveni la nivelul ADN-ului pentru a activa sau dezactiva anumite gene responsabile cu astfel de mecanisme ce permit refacerea celulelor, țesuturilor.

Cornel și Marcela s-au așezat comod în scaune și ascultă ca niște elevi silitori, chiar dacă nu înțeleg în totalitate ce spune li se spune. Medicul îi privește pe rând pe fiecare, ca și cum ar vrea să vadă dacă sunt atenți. În timp ce vorbește, gesticulează și desenează în aer molecule ce se înșiră în spirale imaginare, butoane pe care le apasă, foarfeci care taie, noduri care leagă, pentru a deschide sau închide legături. Oricine și-ar da seama că îi face plăcere să vorbească despre așa ceva.

- Se încearcă să se reproducă mecanismul de funcționare a organismelor capabile de astfel de grozăvii, însă cercetarea este abia la început. Se

fac pași timizi, dar încă nu este nimic sigur. Sau cel puțin nu știm noi, cei care avem alte specializări, completează medicul pentru a se disculpa.

Apoi se oprește brusc din vorbit. Se uită spre Cornel și Marcela și își dă seama după figurile lor inexpresive că undeva pe parcursul explicațiilor cei doi s-au rătăcit. A luat-o mult înaintea lor și acum, rămași fără cineva care să îi ghideze, cei doi orbecăie în bezna noțiunilor de neînțeles înșirate de domnul Cristea. Nici măcar Cornel, care a citit multe lucruri legate de toate acestea, nu mai înțelege mare lucru din expunerea medicului și a început să se foiască din nou pe scaun.

- Mai bine haideți să vă scriu o scrisoare pentru medicul de familie, spune domnul Cristea zâmbind. Dumnealui vă va da o trimitere să faceți o scintigrafie sau o biopsie. Am să-i scriu eu aici. Știe dumnealui despre ce e vorba. Ar fi bine dacă v-ar trimite la o clinică particulară, poate chiar la mine. Cu cât mai repede, cu atât mai bine.

Bărbatul scoate un formular dintr-un dosar de pe birou și începe să scrie, în timp ce Cornel se fâțâie în scaun din ce în ce ai agitat. Marcela se apleacă spre el și îi spune încet:

- Până scrie domnu' doctor, du-te la toaletă.

Cornel se oprește din bâțâială pentru câteva clipe și se uită nedumerit spre Marcela.

- Mai devreme, până să intrăm, ziceai că ai nevoie la toaletă.

- Cum ieșiți, în dreapta, în capătul culoarului, spune medicul fără să ridice privirea din foaie.

- Hai du-te, ca să nu te mai aștept când plecăm de aici.

După câteva momente de ezitare în care o privește pe Marcela furios și rușinat, Cornel se ridică și iese din cabinet. Un timp, femeia stă cu ochii pe ușa cabinetului ca și cum s-ar aștepta ca soțul să se răzgândească și să intre înapoi în câteva secunde. Apoi se întoarce brusc și întreabă:

- N-ar putea medicul de familie să ne dea trimitere la o policlinică în loc să ne trimită la un cabinet particular?

Medicul se oprește din scris și își împinge în sus pe nas ochelarii de citit, jucând pixul între degete.

- Ar putea dura și două luni până ajunge să-și facă investigațiile astea. Știți și dumneavoastră cum e cu analizele decontate de casa de asigurări.

Apoi o privește fix în ochi și spune încet, pe un ton jos.

- Orice clipă contează în cazul unui eventual cancer. Nu ne putem permite să pierdem timp. Tipul ăsta de cancer este foarte agresiv dacă nu

este descoperit și tratat din timp. În câteva luni poate să...

Domnul Cristea își scoate ochelarii, îi așază pe birou și își apasă pleoapele cu degetele.

- Îmi pare rău că trebuie să vă spun asta, dar în cazul în care întârziați trebuie să vă așteptați la orice. Iar dacă este ceea ce bănuiesc eu, așteptați-vă la ce e mai rău. Rata de supraviețuire este oarecum ridicată față de alte tipuri de cancer însă, repet, numai dacă este descoperit și tratat la timp. Țsta e adevărul.

Marcela îl ascultă în tăcere. Strânge între degete cureaua genții din poală, privind spre medic ca și cum ar face niște calcule. În cabinet se lasă din nou liniștea. Se aud doar vârful pixului și mâna care îl ține, ambele alunecând pe foaie.

- Și dacă, Doamne ferește, e să aibă cancer, mai primește pensia? întreabă Marcela după câteva clipe.

Medicul își scoate din nou ochelarii și lasă pixul pe birou.

- Despre ce vorbiți? Ce pensie?

- Pensia de handicap. Are dosar de handicap. Se duce în fiecare an la comisie pentru mână.

- Vorbiți despre certificatul de handicap și indemnizația primită?

- Da, pensia și toate scutirile.

- Am înțeles, doamnă. Ce e cu ele?

- Păi, dacă are cancer, le mai primește?

- Ce are a face una cu alta, scumpă doamnă? spune bărbatul, ușor iritat.

Apoi se apleacă în față ca și cum ar vrea să privească mai de aproape un animăluț bizar.

- Nu cred că ar trebui să vă gândiți la asta acum. În primul rând, nu au nicio legătură una cu alta. În al doilea rând, v-am spus, ar trebui să vă pregătiți pentru ce e mai rău și, mai ales, ar trebui să-l pregătiți pe soțul dumneavoastră pentru ce urmează. Poate să stați de vorbă cu el, să-i explicați că astfel de necazuri vin uneori peste om, dar important este să nu-și piardă speranța. Așa cum v-am spus, dacă este depistat la timp și e tratat cum trebuie, șansele de reușită sunt chiar mari, cu toate neajunsurile care vin odată cu tratamentul. Despre asta ar trebui să discutați cu dumnealui. Poate chiar să stea de vorbă cu un psiholog. Asta trebuie să faceți. Să-i fiți alături, să aveți grijă de el ca să poată trece mai ușor peste perioada aceasta. Nu e deloc ușor, mai ales pentru cineva ca dumnealui care are deja de atâția ani problema cu mâna.

Ușa cabinetului se deschide și Cornel intră, aranjându-și mâneca îndoită și cusută a brațului mutilat. Domnul Cristea îi zâmbește, își pune ochelarii și se apucă din nou de scris.

Nu era prima oară când trebuia să aibă grijă de el. O mai făcuse și cât timp Cornel stătuse în comă, și în primele luni după ce-și revenise. Și toată perioada aceea li se păruse amândurora un coșmar.

S-a trezit într-o bună zi pe un pat de spital, conectat la o grămadă de aparate, cu brațul drept amputat de la cot și nevoit să accepte ajutorul soției pentru a reînvăța să facă lucrurile cele mai simple. De la aparent banalul încheiat al nasturilor de la cămașă sau pantaloni, îmbrăcat, încălțat sau strâns cureaua, până la chinuitorul și umilitorul gest de a dirija jetul de urină în vasul de toaletă sau ștersul la cur cu mâna stângă. Era brusc precum o firmă nevoită să pună un angajat fără experiență pe un post părăsit fără preaviz de cel care îl ocupase o viață întreagă.

Dorința de a grăbi procesul de tranziție de la stadiul de neputință la cel vag reconfortant al unei independențe fragile l-a făcut pe Cornel să caute soluții, cu o obsesie asemănătoare celei manifestate cu ani în urmă pentru axoloți. Și deși pentru unele dintre probleme a trebuit să se resemneze cu gândul că nu se va putea descurca niciodată singur – să-și pună singur ceasul la mână sau să-și taie o felie de pâine –, pentru majoritatea, rezolvările au fost de la simple și ingenioase – înlocuirea nasturilor și șireturilor cu

arici –, până la cele simple și emasculate – urinatul stând pe vasul de toaletă precum femeile.

A învățat toate astea și s-a adaptat atât de rapid încât, excepție făcând prima săptămână de după revenirea din comă, nici el, nici Marcela nu au băgat de seamă să fi fost vreo zi în care Cornel să se simtă deprimat, așa cum se întâmplă de obicei în astfel de cazuri. În mai puțin de două luni bărbatul se putea declara mulțumit de parțiala independență față de Marcela.

A meritat să facă toate eforturile numai să nu mai fie nevoit s-o asculte tot timpul văitându-se că nu mai are timp și pentru ea sau să-i vadă mutra acră și plină de reproș ori de câte ori îi cerea să-l ajute cu ceva. Un timp, Cornel a rămas să suporte doar văicărelile în privința afacerii lor ajunsă pe butuci, în lipsa unui șofer care să-i aprovizioneze cu marfă și a timpului necesar vânzării. Iar când și când, ca un sunet acut care spărgea monotonia zgomotului de fond al bombănelilor, se ivea teama lui de a nu fi părăsit. Pensia de handicap și toate avantajele ei i-au alungat lui Cornel și frica de a nu fi lăsat de izbeliște. Mai repede decât se așteptaseră și el și Marcela, Cornel aducea din nou bani în casă. Nu erau nici pe departe la fel de mulți ca cei obținuți

cândva din afacere, însă suficienți cât să le ofere amândurora premisele unui armistițiu temporar.

*

A ajuns târziu. Are deja înaintea nouă persoane care stau în fața ușii cabinetului, lăsând un culoar firav prin care să se poată strecura asistenta sau medicii din comisie. Pe cele două canapele acoperite cu piele ecologică acaju de pe peretele opus celui cu ușa încă nouă persoane își înghesuie trupurile, precum niște mieji de nucă într-o coajă mult prea îngustă. Coada se bifurcă apoi pe lângă cei doi pereți de care oamenii, deja obosiți, stau sprijiniți, până în capătul mult mai larg în care se deschide holul. Încă șase canapele incomode, pline de bolnavi, stau lipite de trei dintre pereții aceluia cub în care lumina cenușie a zorilor pătrunde prin fereastra murdară, lată cât tot peretele. În centru, alți câțiva bolnavi răbdători măsoară cu pasul podeaua acoperită de mozaic. Într-un colț, așezat cu fața spre una dintre canapele, un bătrân moțăie într-un scaun rulant. Ceva mai încolo, un alt scaun cu roțile în care stă o tânără ce nu pare să aibă mai mult de douăzeci de ani. Pleoapele îi par lipite între ele la colțuri cu ceva ca niște urdori, iar pe fața chinuită

i se citește efortul de a privi prin fantele înguste ale ochilor.

Cornel stă pe hol, aproape de ușa cabinetului, sprijinit de perete. Discret, privește pe fiecare în parte. Toți sunt pierduți în gânduri sau doar profită de liniște pentru a mai câștiga puțin din somnul întrerupt mai devreme decât de obicei. De dincolo de ușa cabinetului se aud când și când hârjăitul unui scaun târât pe linoleum și râsul gros al unuia dintre medici. De dincoace de ușa cabinetului, câte un oftat prelung sau un acces de tuse. Nimeni nu are chef de vorbă sau doar așteaptă ca cineva să înceapă.

Cu ciotul mâinii stângi Cornel sprijină coperta dosarului pe care îl parcurge încă o dată mecanic, filă cu filă. Știe că e complet. Marcela a avut grijă să îl verifice de mai multe ori în ultimele zile. Îl închide la loc, și-l pune la subraț și privește din nou spre cei din jur. O grămadă de oameni cu o grămadă de dosare, așteptând sosirea medicului care lipsește din comisie. Ar fi trebuit să înceapă de mai bine de jumătate de oră.

„Cine e ultimul?”, „Îmi dați voie să trec?” „Aici trebuie să stăm pentru comisie?” sunt întrebările care întrerup liniștea ori de câte ori apar ultimii sosiți. Răspunsurile vin rapid, scurte, iar persoanele trec mai departe, ocupând un loc în cubul slab luminat din capătul culoarului. „La cât

începe programul?” sau „Nu au început?” sunt întrebările așteptate pentru a începe, ca de obicei, aceleași discuții repetate de fiecare dată, zile și luni și ani la rând. Nimeni însă nu are chef sau curaj să le rostească deocamdată.

Miroase a clor, a aer închis, a bătrânețe, a gură nespălată și a boală, iar Cornel se gândește brusc că fiecare boală trebuie să miroase diferit. Se întreabă a ce ar putea mirosi boala lui sau a bătrânei de pe canapea, al cărei ochi drept este acoperit de un petic negru de piele ca al unui pirat. Sau a tânărului sprijinit în două cârje, aplecat înainte ca și cum ar sta să se prăbușească, cu capul scufundat adânc între umeri și pe care nimeni nu se îndură să-l lase pe canapea.

Ușa cabinetului se deschide brusc și asistenta face un pas în hol. Privește scurt în jur, în lungul holului. Se ridică pe vârfuri și își înclină trupul într-o parte și în alta pentru a vedea mai bine, ca și cum ar căuta pe cineva anume sau i-ar număra pe cei prezenți. Apoi, fără să spună ceva, intră la loc și închide ușa. În urma ei rămâne mirosul discret al unui parfum scump și cel de cafea scăpat din cabinet.

- Păi da, au timp și de stat la cafele, că proștii stau și așteaptă, spune o femeie trecută bine de cincizeci de ani.

Vocea ei răsună destul de tare cât să treacă dincolo de ușa cabinetului. Femeia stă în picioare lângă un bărbat cu ochelari fumurii, așezat în capătul uneia dintre canapele. Omul își ține capul ușor lăsat pe spate ca și cum ar adormea ceva. Câțiva bolnavi o privesc apatic pe femeie, dar nimeni nu spune nimic. De pe una dintre canapele cineva oftează prelung și zgomotos. Apoi tușește scurt.

- După ce că suntem vai de sufletele noastre, ne mai lasă să și așteptăm ore la rând până se hotărâsc să ne bage în seamă, continuă femeia aranjând gulerul cămășii soțului.

- Lipsește unul dintre medici. Nu pot începe fără el, spune bărbatul așezat în capătul opus al canapelei.

E perfect chel și țeasta îi lucește ca și cum ar fi udă. Fața străvezie și lipsită de sprâncene și buzele ca doi limacși albicioși îl împiedică pe Cornel să aproximeze vârsta bărbatului. Ar putea avea oricât între douăzeci și cincizeci de ani.

- Programul începe la șapte jumate și acum e opt și zece. Iar noi așteptăm ca proștii, spune femeia, de data asta ceva mai tare.

- Ca de obicei, îi răspunde din capătul luminat al holului o voce de bărbat.

Cornel se apleacă într-o parte, însă bărbatul care a vorbit stă lângă una dintre canapele,

ascuns privirii lui. Unii dintre cei care așteaptă în fața ușii s-au întors spre ceilalți. Dinspre capătul holului se apropie alți doi bolnavi, semn că în sfârșit lumea se trezește și are chef de discuție.

La început, în urmă cu mulți ani, Cornel se băgase și el în astfel de discuții. Aceleași lucruri repetate de fiecare dată l-au învățat însă în câțiva ani să stea deoparte și să asculte. A auzit de atâtea ori discuții de genul acesta încât acum știe exact ce urmează să spună ceilalți.

- An de an venim și așteptăm ca niște vite în fața ușilor, de dimineața până seara, ca să ne dea nenorocita aia de pensie, spune de-acum tare soția bărbatului orb.

- Dacă așa e făcută legea, răspunde soțul, calm.

Ca și Cornel, bărbatul orb pare că s-a obișnuit cu situația și nu găsește niciun rost discuției. A lăsat capul în jos, puțin într-o parte, ca și cum ar încerca să-și facă o idee despre ce e în jurul lui, folosindu-se de zgomotele care ajung până la el.

- O fi, Petrică, dar e făcută prost.

- E făcută tot pentru ei, intervine bărbatul chel.

Femeia știe încotro vrea chelul să ducă discuția, așa că nici măcar nu se uită înspre el și își continuă ideea.

- Dacă au stabilit o dată că trebuie să primim pensie de handicap, de ce să mai venim an de an

la comisie? Nu au deja toate actele? Nu știu deja ce avem?

Femeia s-a înfierbântat, iar vocea ei ridicată i-a ridicat în picioare și pe alții de pe canapelele aflate în capătul culoarului. Ușa cabinetului se deschide și asistenta se oprește în prag căutând din priviri persoana recalcitrantă.

- Vă rog să aveți răbdare și să faceți liniște.

- Ce liniște, doamnă? Că așteptăm de aproape o oră, îi răspunde rapid soția bărbatului orb. Trebuia să începeți de mult.

- Vă rog să vă păstrați tonul civilizat și să nu țipați. Suntem într-un spital, nu la piață.

- Vă bateți joc de noi, asta faceți în fiecare an.

Asistenta iese pe hol și închide ușa în urma ei ca să nu-i deranjeze pe medici.

- Doamnă, până nu vine și domnul doctor Cornea nu putem începe. A sunat mai devreme și a spus că a fost reținut la clinică, dar trebuie să sosească. Vă rog să aveți răbdare.

Apoi, fără să mai aștepte un răspuns, intră din nou în cabinet și închide ușa.

- Așa ne faceți de fiecare dată. N-a fost an în care să nu așteptăm cel puțin o oră până începeți, spune femeia, fără să coboare tonul. Își bat joc de noi. Ne cheamă în fiecare an degeaba, iar alții care au pile nici nu dau pe aici și iau aceiași bani ca și noi sau poate chiar mai mulți.

Toți ceilalți s-au mai liniștit și o privesc pe femeia care continuă să-și verse năduful. Cornel încearcă să-și amintească dacă a mai văzut-o și în anii trecuți. Pe unii dintre cei prezenți îi știe de ani buni.

- Dacă le-am dus o dată dosarul la început, de ce trebuie să venim în fiecare an, iar și iar, cu aceleași hârtii? Ce să ne mai consulte? Ce se putea întâmpla de anul trecut până acum? Că doar nu mi-a crescut țăța la loc între timp, spune femeia și își desface sacoul pentru ca toți ceilalți să-i vadă bluza neagră sub care se ascunde pieptul plat ca al unui bărbat. Doar nu i-a revenit vederea soțului.

Apoi, brusc, se liniștește. Își strânge la loc sacoul în jurul pieptului și se sprijină de perete, cu mâinile în sân. Lui Cornel îi vine să spună ceva despre mâna lui și despre axoloți, dar se abține. Câteva secunde se așterne liniștea pe holurile spitalului și apoi, la fel de calmă ca mai înainte, se aude vocea bărbatului orb.

- Poate între timp s-a coborât din nou printre noi Iisus și a început să facă minuni. Or fi auzit ei ceva – și face semn cu capul în direcția în care bănuiește că ar fi ușa cabinetului –, și nu știm noi. Vor să fie siguri că nu tragem statul în piept.

Râsetele bolnavilor răsună în lungul holului. Singura care nici măcar nu zâmbește este soția

bărbatului orb. Femeia stă cu mâinile în sân și se uită îmbufnată undeva departe, spre scările din capătul opus al coridorului.

Cornel privește chipurile din jur și zâmbește. O ușoară roșeață îi colorează brusc obrajii și își imaginează ce-ar spune ceilalți dacă le-ar mărturisi că lui îi crește mâna la loc.

De pe scări apare un bărbat înalt, cu părul și mustața cărunte, în halat alb pe al cărui buzunar de la piept sunt brodate două inițiale. Își face loc printre cei care așteaptă, împingându-i ușor la o parte cu mâna ca pe niște obstacole enervante.

- În sfârșit, spune cu voce tare cineva din mulțime, însă medicul nu ia în seamă remarca. Intră în cabinet și închide ușa.

Asistenta iese imediat și îl strigă pe primul de pe listă. Cornel își privește ceasul. Indiferent cât de repede s-ar mișca medicii, va întârzia la prânz. Pe el nu-l deranjează. Din partea lui ar putea să stea și până seara. Preferă să-i fie foame decât să ajungă acasă. Cu cât ajunge mai târziu, cu atât mai bine pentru el, deși știe că ăsta ar fi un motiv în plus ca Marcela să-l bată la cap. Orice minut departe de ea e o binecuvântare. Nu are cum să-și aducă aminte ceva din toată perioada cât a stat în comă, dar își imaginează că fiecare clipă în care Marcela nu se află lângă el să-l toace mărunț e asemănătoare celor în care a stat inconștient în

patul de spital imediat după accident. Departe de ea, de vocea ei, liniștit.

Tot ce știe despre cele două luni de comă a aflat de la Marcela: drumurile ei de la spital la magazin, acasă și înapoi la spital, închiderea magazinului, banii plătiți asistentelor ca să-l spele, să-l schimbe. Vânzarea magazinului și apoi a mașinii au venit mai târziu, după ce și-a revenit din comă. Într-o zi, într-unul dintre desele ei momente de frustrare, Marcela i-a făcut un calcul rapid cu toate cheltuielile făcute cu el în spital în toată acea perioadă. Cornel n-a reținut suma, așa cum nu a reținut multe lucruri spuse de ea apoi. A început să învețe încetul cu încetul să blocheze cât mai mult din ceea ce se întâmpla în jurul lui cât timp ea era în preajmă. Ceva din liniștea comei a rămas prezent în mintea lui, o tăcere albă și nesfârșită la care încerca să ajungă din nou ori de câte ori începea Marcela să vorbească.

Bărbatul de lângă Cornel se apleacă ușor spre el și citește numele de pe dosar. Apoi îl bate încet pe umăr și îi spune:

- V-a strigat, și îi face semn cu capul înspre asistenta ieșită în fața cabinetului.

Nedumerit, Cornel se uită câteva clipe la el, apoi la asistentă. Îi zâmbeste jenat bărbatului, apoi celor din jur, fără să înțeleagă de ce a fost chemat înaintea celorlalți. Ridică mâna zdravănă ca și

cum ar vrea să se scuze și o urmează pe asistentă în cabinet.

*

- Nu înțeleg. De ce?

În locul răspunsului, Cornel îi zâmbește calm și ridică din umeri, deși știe că o enervează gestul. Apoi își mută privirea în direcția ușii de la balcon și mângâie în tăcere brațul stâng al fotoliului. Când și când, Marcela se oprește din așezatul rufelor și îl privește fix, așteptând un răspuns. Apoi își reia interogatoriul.

- Ce ai de gând?

- Fac economie, spune Cornel și zâmbește larg. Nu mai dăm bani pe tratament, pentru internare și altele.

- În cazul ăsta ar trebui să știi că o înmormântare e mai scumpă decât tot ce ai zis tu.

Cornel o privește amuzat, cu zâmbetul pe buze, apoi începe să râdă ușor.

- Dacă tot ai chef de glume proaste ar trebui să-ți spun că ar fi bine să rezisti măcar până după Anul Nou, ca să apucăm să plătim impozitul la casă redus.

De mult timp n-au mai glumit unul cu altul așa sau în orice fel. La început, când s-au cunoscut, astfel de tachinări făceau parte din rutina

conversațiilor lor. Apoi, odată cu renunțarea la slujbele lor și lansarea propriei afaceri, n-au mai găsit destul timp să mai și glumească.

Au fost printre primii din Buzău care și-au deschis consignație. Vindeau orice, de la baterii de lanternă la cele de duș, de la bureți de vase până la mașini de spălat la mână a doua. Și un timp le-a mers atât de bine încât afacerea lor s-a extins. Singura problemă era că nu mai aveau prea mult timp pe care să-l petreacă împreună. Marcela n-a acceptat nici în ruptul capului să angajeze o vânzătoare la magazin sau un șofer pentru duba cu care aduceau marfa din Turcia. Îi era tot timpul teamă că cineva i-ar putea păcăli. Așa că, în cele din urmă, au ajuns să se vadă o dată la câteva zile, când Cornel venea din cursă. Ea era tot timpul la magazin, el, tot timpul pe drum.

Singura dată când Marcela a acceptat ca cineva să-i țină locul la magazin a fost cu două săptămâni înainte să-l nască pe Rareș și o lună după naștere. Chiar și atunci a făcut tot posibilul să fie prezentă la muncă măcar pentru câteva ore. Venea cu burta până la gură, abia mișcându-se, suierând la fiecare jumătate de minut, și se trântea în fotoliul special adus de Cornel – la insistențele ei – și instalat fix lângă casa de

marcat. De acolo putea supraveghea în voie tot ce se întâmpla în magazin.

În ziua în care s-a născut Rareș, Marcela era la muncă. Ambulanța a oprit în fața magazinului din care au scos-o pe targă în timp ce ea îi dădea vânzătoarei ultimele instrucțiuni. Cornel era pe drum și a aflat abia după patru zile, când s-a întors în țară. Pe Rareș l-a ținut în brațe la aproape o săptămână după naștere, iar a doua zi, la insistențele disperate ale Marcelei, a plecat din nou în cursă. Apoi, ani la rând, și-a văzut fiul câte două, trei zile pe săptămână. Oricât a încercat în tot acel timp să o convingă pe Marcela să o lase mai moale cu afacerea, nu a reușit.

- Știi ce urmează dacă nu urmezi tratamentul. Medicul ți-a spus clar...

- Da, da, știu: nu fac chimioterapie, în maxim un an mă curăț. Dar nu tot acolo ajung până la urmă? Nu tot acolo ajungem toți mai devreme sau mai târziu?

Pe lângă încăpățânarea irațională cu care refuză tratamentul, zâmbetul lui o intrigă și o enervează cel mai tare. În ziua în care a plecat singur spre spital pentru prima ședință de chimioterapie Cornel s-a întors acasă după numai două ore și i-a spus Marcelei că el nu face așa ceva, că nu are rost. Și tot timpul a vorbit afișând acest zâmbet

enervant, arogant, al celui care știe mai multe decât cei din jur.

Nici nu a avut de gând să se ducă pentru chimioterapie. A plecat spre spital și s-a oprit direct în parcul din celălalt capăt al orașului. A stat pe o bancă, a privit oamenii alergând sau plimbându-se pe alei și s-a gândit la toți anii scurși lângă Marcela.

- Când era mic, cred că avea vreo cinci ani, Rareș avea o mașinuță roșie cu cheiță. O mai ții minte?

Cornel privește dincolo de geamurile balconului, departe, peste blocul de vizavi. Are același zâmbet, iar mâna stângă și ciotul mâinii drepte se odihnesc pe brațele fotoliului.

- Da, cea pe care am dat o groază de bani și ai stricat-o amândoi. Ce ți-a venit cu ea acum? Discutam despre altceva.

- Niciodată nu am văzut pe cineva mai fericit cum a fost Rareș în ziua aceea, continuă Cornel să-și amintească. Trei zile la rând, cât am stat acasă, m-a întrebat încontinuu ce are mașinuța înăuntru de o face să meargă singură. Înainte de a pleca din nou după marfă i-am promis că după ce mă întorc îi arăt cum funcționează mașina. Când m-am întors am desfăcut-o și i-am explicat, așa cum îi promisesem. Începând din ziua aia, nu l-a mai interesat mașina. M-a întrebat doar ce s-

ar întâmpla dacă i-am pune motorășul invers. I-am spus că pentru asta ar trebui să montăm și caroseria invers, cu fața în spate, deci practic ar fi fost același lucru. Indiferent ce i-am fi făcut, ea ar fi mers tot înainte. Nu puteam schimba nimic. Apoi și-a pierdut interesul pentru ea. Nu mai avea niciun secret pentru el.

Prin ușa balconului și geamul de lângă, soarele aruncă pe parchetul din cameră un dreptunghi lat de lumină, ce se cațără pe picioarele lui Cornel, până în dreptul genunchilor. O muscă bâzâie insistent în aerul mirosind a balsam de rufe și se izbește ritmic de geam. Marcela s-a oprit din treabă. Stă pe canapea, în mijlocul rufelor și îl ascultă nedumerită.

- Nu m-ai întrebat niciodată, spune Cristi, întorcându-se brusc spre ea și fixând-o cu privirea.

După o scurtă pauză în care pare să-și facă curaj, continuă.

- Nu m-ai întrebat niciodată ce căutam în ziua aceea la Arad. De ce în loc să fiu în drum spre Istanbul, mă duceam în partea opusă.

- Nu înțeleg ce legătură au toate astea cu ce discutam noi? Mașinuța lui Rareș, accidentul.

- Ai știut în toți anii ăștia că în ziua aia mă duceam în cu totul alt loc decât de obicei, dar nu m-ai întrebat niciodată de ce, continuă Cornel.

Nu m-ai întrebat de ce am insistat atât de mult ca în cursa aceea să am la mine mai mulți bani decât de obicei.

S-a oprit și o privește fix.

- Nu te-au pus niciodată pe gânduri toate astea?

Marcela a sperat că dacă ea nu va aduce vreodată vorba despre ce s-a întâmplat în ziua accidentului, nici el nu o va face. A crezut că s-au înțeles o dată pentru totdeauna că singurele lucruri despre care puteau discuta în legătură cu acel subiect erau felul în care el reușise să treacă prin comă, pierderea afacerii, recuperarea după amputație, împăcarea fiecăruia cu noua situație în care se afla – el, fără o mână, ea, fără afacere – și toate cheltuielile și sacrificiile făcute pentru el.

- Nu mi-a stat gândul la asta, spune Marcela cu ochii umezi, întorcându-se spre grămada de rufe și evitându-i privirea. Nu mai aveam timp să-mi pun și întrebări în drumurile dintre spital, magazin și acasă.

Așază un tricou de-al lui în poală, îl netezește și împăturește. Îl pune peste teancul din dreapta ei și apoi își șterge rapid nasul cu podul palmei și și-l trage zgomotos.

- A ieșit bine până la urmă, adaugă, de data asta privindu-l. După atâția ani stăm față în față și discutăm.

- Dacă nu era accidentul, acum, probabil am fi fost fiecare într-un alt capăt de lume. Tu cu magazinul tău, eu cu...

- ... cealaltă, știu, îl întrerupe Marcela fără să se oprească din treabă.

Pentru prima dată de când s-a întors din parc, lui Cornel îi dispare zâmbetul imperturbabil. Se uită nedumerit la Marcela ca și cum nu ar fi auzit bine. Sprâncenele îi fac un V adânc înspre rădăcina nasului.

- Cealaltă?

Marcela pufnește scurt. E rândul ei să zâmbească și și-ar dori ca în zâmbetul ei condescendent să nu se observe amestecul de dezamăgire și dispreț.

- Cealaltă? Asta ai crezut tu în toți anii ăștia? Că eu aveam pe vreuna într-un colț de țară, pe care o vizitam când și când? Asta ai înțeles tu?

- Ce altceva era de înțeles?

- Poate voiam să fug.

- Să fugi? Unde să fugi? De cine?

Cornel o privește fix, fără să spună ceva. În liniștea camerei nu se mai aude decât musca izbindu-se de geam, cu încăpățănare, iar și iar. Marcela se oprește cu un maiou în brațe, așteptând răspunsul lui Cornel. Apoi începe să clipească din ce în ce mai des și ochii i se umezesc din nou.

- Și de ce nu ai fugit? Ce te-a împiedicat?

Cornel se liniștește brusc și se reazemă la loc de spătarul fotoliului. Încet, zâmbetul îi reapare pe chip și privirea îi fuge din nou departe. În fața ochilor vede mașinuța lui Rareș, cea care, oricum i-ai așeza motorul, va merge tot înainte. Își privește ciotul mâinii drepte. Apoi închide ochii și-și vede brațul crescând: mai întâi jumătate de antebraț, antebrațul întreg, o umflătură în capăt ca o gogoasă care se aplatizează și din care apare mai întâi degetul mare, urmat de celelalte degete, ca niște muguri rozalii. Când deschide ochii, Marcela e tot pe canapea, așezând rufe și trăgându-și nasul. Musca încă se zbate la geam, încercând să treacă dincolo de sticlă, iar Cornel își mișcă degetele mâinii drepte, ușoare ca și cum n-ar fi acolo.

O poveste frumoasă, încântătoare, minunată

Radu Părpăuță

Cornel mi-a povestit în tren istoria aceea frumoasă, despre zborul sau planarea... nu știu cum. Am să v-o spun acuși.

Era în 1986 când mi-a povestit. Știu sigur pentru că a fost anul cutremurului cel mare, iar eu veneam de la Bacău. Că mătușă-mea Ileana, sora mamei, mi-a pus o pilă, dar o pilă babană, nu așa, la primul secretar al județenei de partid Iași, prin soția lui, o cucoană bolnăvicioasă, iubitoare de animale pînă la lacrimi și cam țicnită, care aducea mîncare la iepurii din grădinița mătușă-mii, că ieșea cu Gică, șoferul personal al primului-secretar, un băiat simpatic de la țară, și

cosea Gică un sac de lucernă de pe tarlalele ceapeurilor Popricani sau Aroneanu pentru iepurii respectivi; prim-secretarul de partid, care locuia pe atunci într-un bloc din Tătărași peste drum de casa mătușii mele, casă rămasă nedemolată ca prin minune printre blocurile construite în anii 70 în cartier, a vorbit la telefon cu o tovarășă Jipa de la județeană de partid băcăuană, iar eu a trebuit să merg la această tovarășă să-mi valorific pila, într-o anumită zi și la o anumită oră, în audiență, ca să-mi dea detașare de la școala din județul Bacău la o școală, oricare ar fi fost, din satul meu natal din județul Iași. Și ținînd seama cu fermitate partinică de „indicățiile” tovarășei Jipa, șeful Inspectoratului de învățămînt de la Bacău, chemat și el la audiență, mi-a dat, în urma acestui lanț al pilelor, detașarea respectivă; în acea zi, după ce am obținut detașarea în satul meu, cum v-am spus, mă întorceam acasă cu acceleratul de București-Suceava Nord, urmînd ca la Pașcani să iau un tren spre Iași. Se înțelege, eram fericit, în viteza trenului pomii de pe marginea căii-ferate îmi păreau dezlănțuiți într-o sarabandă tumultuoasă.

Și pe cînd veneam de la Bacău, m-am întîlnit cu tipul pe care nu știu decît că-l chema Cornel, dar care mi-a povestit ceva așa de minunat, cînd

zbura el sau plana, într-un asfințit, nu știu cum, că, țin minte, atunci cînd povestea, mă gîndeam mai mult cum o voi trage și pe soție la o școală din comuna mea natală, că ea era la dracu-n praznic, tocmai la Cozia și făcea naveta, odată s-a răsturnat microbuzul și noroc că s-a ales numai cu o sperietură, dar putea să i se întîmple mult mai rău, că nici nu-i bine de vorbit; și tot noroc cu mătușă-mea Ileana, Dumnezeu s-o ierte, sora mai mare a mamei, mi-a dat ideea: „Du-te - zice - la inspectoare, că ea nu știe că tu ai avut pilă la primul secretar numai pentru tine. Cere și pentru ea”; și m-am dus, bazat pe pila obținută pe linia mătușă, soție prim-secretar, prim-secretar, la inspectoarea șefă, iar asta era cu Guzganu, spaima profesorilor, ah, mult l-am mai urît pe omul ăsta! și i-am cerut cum m-a învățat nana Ileana, mătușă-mea, îi zic nană că ea m-a botezat; iar inspectoarea-șefă, cînd a auzit că vreau post și pentru soție, a izbucnit: „Ei, n-am zis eu?”, dar în gîndul meu am zis „pupă-mă-n cur, că n-ai ce să-mi faci”, aveam o pilă prea babană, iar Guzganu, sufla ca prins în cușcă, nevenindu-i să creadă că l-am învins cu pila mea, bucurîndu-mă în sinea mea de ciuda lui, că mulți nervi mi-a mai făcut și ăsta de cîte ori i-am trecut pragul și l-am trecut de multe ori, bată-l crucea..

Și uite așa am plecat spre casă fericit că mi-am valorificat a doua oară pila. Era spre asfințit și mi-am adus aminte de tipul ăla pe nume Cornel, din tren, când veneam de la Bacău, și cum povestea el de apusurile alea: de la gingășia și frăgezimea marmoreeană a opalului, așa zicea, și pînă la purpuriul orbitor și la flacăra stacojie, cînd zbura sau plana... nu știu cum; și tot povestea, dar nu mai țin minte ce și cum, că v-aș spune, dar, în orice caz, era o poveste frumoasă, încîntătoare, minunată.

Jurământul

Adrian Scriminț

Și m-am jurat că nu o să mai culeg autostopiști. Riscul este că te enervezi de nu mai poți, avantajul e că te inspire, și cu ocazia asta mai ai din când în când ce povesti. Și la urma urmei e și păcat de la Dumnezeu să treci așa, pe lângă călătorii semiclandestini aflați mai mult sau mai puțin rătăciți în vitregiile sorții.

Și dacă chiar din primul fragment am început cu Dumnezeu, primul autostopist în drumul meu către spitalul din București a fost un călugăr. Partea bună a unor astfel de oameni, care se luptă să ajungă la destinație jucând cu zarurile norocului, este că în zece minute le știi tot istoricul vieții. În afara slujbelor la care asista dis de dimineață și în toiul înaintat al serii, călugărul meu mai mergea cu caprele la păscut, știa să facă brânză, îți recita cu cea mai mare teamă Biblia pe dinafară, și era trimis din când în când de cler ca

să adune câte o chetă. Venea de la Braşov cu desaga plină, şi se ducea să o depună la o mănăstire din Huşi. M-am autoeducat să am un respect mult mai mare faţă de astfel de yoggini credincioşi, decât cu taicii preoţi, însă în maşină, la volan, îmi pierdeam încet-încet răbdarea cu domnia lui. Mai mult râdea de durerile mele de la coloană decât să mi le ia în serios. Scutura din cap a umor atunci când a auzit că sunt balerin. Parcă-i şi intuiam cugetele: „Mie mi-e oarecum să pun mâna pe-o oaie, darămite pe-o cucoană”! Răbufnea din când în când în răs, şi-mi spunea ce gândea cu voce tare:

-Hă, hă... voi artiştii. Ce faceţi... se îngrozeşte Dumnezeu!

-Să ştii că avem foarte mulţi corişti care au îmbrăţişat drumul preoţiei! îl scoteam din gândurile pe care mi le trăda, aducându-l la spusele reale.

Se porni pe răs cu cea mai mare poftă. Şi mie îmi place să râd, dar dacă aş fi participat la un concurs mondial de hohotit, zdravănul călugăr m-ar fi bătut la fundul gol. După ce maşina îmi mai parcurse câţiva kilometri, avu puterea să îmi spună în sfârşit printre hauri:

- Hă, hă... un fel de preoţi mincinoşi. Parohia nu ar accepta aşa ceva nici cu preţul vieţii!

Impropriu spus că îl dojeneam pe taica stareț cu puterea cuvântului, îl lămuream mai bine spus despre rolul artistului pe ici pe colo:

- Multpreafericite, când omul de rând se uită la canalul ăla frumos al vostru de televiziune, Trinitas, și ascultă corul ăla atunci când vă prezentați mănăstirile, sau puneți muzică simfonică pe fundalul emisiunii, credeți că perfecțiunea asta e făcută cu ajutorul soborului de preoți??! Nu, taică! Acolo-s artiști cu conservatoare în corurile ălea, și instrumentiști consacrați, de pe la filarmonici. N-am auzit ca reportajele despre viața sputniciei să aibă pe fundal cântăreți la frunză.

Cu propoziția asta dojenitoare l-am cam blocat pe cel care își făcuse tradiționalul obicei să dojenească alți oameni. A tăcut câțiva kilometri, și pe parcursul câtorva localități. Am mai avut ceva schimburi de idei, în principiu despre cuvântul Domnului, dar nu atât de vehemente. Nu știu ce i-oi mai fi spus, dar a găsit tăria să mă corecteze ca atunci când vorbim despre lucrurile nemaiauzite pe care le fac sfinții, acelea nu se numesc magii, ci minuni ale Domnului.

A dat să își vâre mâna în buzunar la coborâre. O forță invizibilă m-a făcut să nu îi iau niciun ban. I-am zis în schimb să îmi pună o vorbă bună la Dumnezeu ca să îmi treacă durerea de spate și

să aud pronosticuri bune după RMN-uri, să facă pentru mine o „minune”.

Cu cât mașina îmi mânca lanurile de grâu, îmi înghițea tăpșanurile de porumb și pâlcurile răzlete de păduri, cu atât mă calmam mai mult. Mă ajuta și postul de radio, cu muzică de Hip-Hop ce-i drept. Și iat-o... Nici n-am intrat bine în comuna ploieșteană că m-am procopsit cu cea mai mare mândrețe de fată pe care o ridicasem vreodată din drum. Bunica ei, cele două mătuși și-un unchi mi-au livrat-o cu încredere, după câteva ocheade cercetătoare în prealabil. Radioul mi-era dat în surdină pe degeaba. Fata era de-a dreptul mutăloaie. De-abia am reușit să scot de la ea câteva vorbe. Parcă era un robot îmbrăcat în pielea unei domnișoare tâmpe, programat cu mare grijă să îmi răspundă doar cu da și nu la timidele întrebări pe care i le puneam. Se spune că în spatele tăcerii profunde se ascunde înțelepciunea, dar eu eram ferm convins că în spatele creaturii nemaîntâlnite se ascundea prostia. Nu știu ce gânduri nebunești mă apucaseră după o atât de mare tăcere, însă îmi închipuiam că lucram în serviciul de contraspionaj și că ea era o spioană deconspirată, aflată sub propria mea anchetă. Obosisem de câte perechi de palme îi dădusem, fără să reușesc să scot vreun cuvânt de la ea despre locațiile

inamicilor. Lăsând gluma și gândurile sadice la o parte, m-am pomenit că râdeam de unul singur, de-a dreptul. Fața duduiei trecea de la o stare la alta, de la una tâmpă, la nedumerire și ofuscare tâmpă. Mi-am curmat până la urmă râsul. Pipița călătoare începuse să mă studieze adânc cu coada ochiului, transformându-mă pe loc într-un violator în serie, a unui hărțuitor notoriu, iar eu eram conștient de lucrul ăla. N-am mai râs, și am lăsat-o treptat să se liniștească. M-a ajutat și aparatul de radio, ce-i drept, dedicându-i cele mai mișcătoare hituri de iubire. Ca să mă răzbun pe liniștea și siguranța ei, mai ales că m-a făcut în gând violator în serie, și eu eram pe deplin conștient de lucrul ăla, i-am oprit de îndată radioul și mi-am pus un CD cu muzică de Beethoven. Să vedeți ce s-a mai tumefiat chipul duduiei atunci când am pus-o în obligativitatea de a asculta „Trio șapte” la pian, vioară și violoncel, de îmi zgâria bordul mașinii cu manichiura de plictiseală. Aproape că a luat-o la fugă atunci când mi-a coborât din mașină. I-am luat și cei cinci lei pe care mi-i dăduse ca taxă de drum, drept răzbunare, pentru că în condiții mai prielnice aș fi dat din mână a lehamite pentru o astfel de sumă.

„Gata—răsuflam ușurat—de-acum înainte nu mai iau niciun cretinoid la bord”!...

De la prima impresie m-a deranjat domnul dolofan pe care îl agătasem din mijlocul unui câmp. Nu am putut opri exact în serpentina în care îmi făcea cu degetul, am făcut-o cu cincizeci de metri mai încolo. Din ușă m-a rugat să îl las la vreo câteva comune mai departe și, pentru o bucată de timp nu mai vorbea, doar pufăia, ca să își tragă sufletul. La fiecare pufăitură, îmi trimitea în direcția mea miros strident de dinți. Mult mai grav a fost însă atunci când mi-a arătat niște antene uriașe de radiotransmisie și a început să mă lămurească:

- Treabă bună a făcut Ceaușescu, domnule. Aici am lucrat mai mult de treizeci de ani. Păi cu antenele ăstea auzeam toată Europa. Nu mișcau un deget fără ca noi să n-o știm. Nu ca acum, aproape scoase din uz. Au mai rămas niscaiva paznici și câțiva specialiști. Iar eu, după atâția ani de muncă, îs șomer!

Isonul i-l ținea doar mașina, torcându-i cu motorul. Auzisem destule lamentări de genul, și parcă intuiam ce avea să îmi zică. Dădu drumul unor noi tunete, și mirosul duhnitor de gură îi garanta patosul spuselor:

- Păi, nu se compară vremurile lu' Ceaușescu cu ce-i acum, domnule. Era traiul pe vătrai pe atunci. Nu se găsea nimic prin magazine, da' toți aveau frigidererele pline!

Pentru o clipă mai îndelungată mi-am dezlipit privirea din parbriz și îl priveam cu mustrare:

- Noi n-am avut niciodată frigiderul plin. În el țineam cel mai adesea un plic desfăcut cu foi de dafin, și și ăla, cumpărat pe sub mână!

L-a încurcat relatarea, însă într-un timp scurt a intervenit cu rezolvările misterelor și cu soluții:

- Prin ce perioadă te-ai născut?

- M-am născut în 1974. Nu i-am înțeles niciodată pe cei care își regretă copilăria. Mi-a fost cea mai oribilă perioadă din viață. Am avut rahitism, și-am avut o foame... cu dureri fizice!

Cetățeanul autostopist a început cumva să mă liniștească. Într-un fel îi apreciam încercarea, că îmi ținea isonul și că nu era chiar așa cum credea el, în alt fel îl preferam să tacă, pentru că mirosul din gură îi emana odată cu justificările:

- Da, într-adevăr, a fost o perioadă puțințel mai grea, când ne-am pus ambiția să dăm capitaliștilor datoriile înapoi. Dar îți garantez că n-a murit nimeni. Și-acum, dacă nu se fura, am fi devenit multimilionari cu toții!

Pasagerul a amuțit puțințel la muțenia mea, și își dădea cu ușurință seama că era dezaprobatore, ca apoi să o reia de unde rămăsese:

- A fost o perioadă scurtă, domnule, ne-am strâns un pic curelele, da' am înțeles cu toții care era baiu' țării.

- Mie mi s-a părut o perioadă interminabilă, lungă cât cinci vieți! i-am răspuns cu lehamite.

- Pentru că tu ai văzut comunismul cu ochii unui copil, nu ca mine, cu cei ai unui matur. Se găseau de toate, domnule, nu ca acum. Să vezi ce manevre făceam, ce trocuri. Îi strecuram barmanului pe sub masă o găină jumulită, iar el îmi dădea bere rece la halbă, nu cum făcea cu ceilalți fraieri, le-o servea călâie, borșită, și cu găze în jurul gurii...

Nu eram de acord cu el, așa că i-am tăiat urgent craca:

- Mie mi-ar plăcea să am bani ca să îmi cumpăr la orice oră bere rece. Așa ar trebui să funcționeze o societate normală la cap, nu cu găini proaspăt jumulite, strecurate pe sub tejghele!

Pasagerul cu gura îmbâcsitoare nu mi se pierduse deloc cu firea:

- Da, dar acum nu sunt bani. Acum ai de toate prin magazine, și nu mai ai cum să te descurci fără bani. Măcar atunci făceam trocuri. Eu reparam și montam oamenilor antene Tv, ei mă răsplăteau cu ulei, motorină, făină, săpun, care ce-avea ascuns prin casă. Primeam și bulion...

eco, nu ca ăsta, vândut prin magazinele europene.

Eu îl contraziceam pe cât puteam:

- Noi am fost mai mulți. Probabil că ai mei, la fel ca și mulți alții, nu știau să se descurce...

Văzând că nu găsea o cale comunicațională ca să cadă cumva la un acord comun cu mine, cetățeanul semiclandestin schimbă subiectul:

- De se-nvăța, domnule, nu ca acum. Trebuie s-o recunoști!

- Eram multilateral dezvoltăți! îl luam de sus.

Nu s-a înțepat de sarcasmul meu, și ochii i s-au bucurat:

- Nu-i așa?!? Păi dacă mă prindea învățătorul cu lecția neînvățată, îmi prindea capu-n palmă și îmi smulgea toți perciunii. Mă jumulea ca pe-o găină, și asta-n fața întregii clase, ca să fiu dat drept exemplu. Sânge aveam în cap, de-a dretul. Să vezi ce puneam apoi mâna pe carte, nu ca copchiii ăștia neastâmpărați ai noștri, de stau cu capetele numai în telefoane. Ar trebui să fie duși la muncă, domnule, la cartofi, la sfeclă, să le degere mâinile, să vadă ce-i aia treabă, nu ca acum, de nu fac nimic toată ziua și stau numai prin fața barurilor...

Tovarășul turuia într-una, trezindu-mi resuscitățile ulcerelor și ale gastritei. Mă vedeam în școlile multilateral dezvoltate, trântit pe jos și

ridicat de păr, bătut cu rigla peste palme, sau și mai dureros, cu indicatorul geografic peste ele, pălmuit peste obraji, tras cu ură machiavelică de perciuni, ori articulat cu gârbaciul în lanurile de sfeclă sau cartofi dacă îndrăzneam să nu pot ține ritmul cu culesul. Când m-a lăsat și pe mine în cele din urmă să argumentez, i-am pus o singură întrebare, cu cel mai mare dispreț:

- Păi, și dacă ai învățat atât de mult la viața ta, de ce ești șomer acum, măi, nene?!

L-am blocat definitiv. Și așa a rămas până la coborâre. I-am luat și cei cinci lei pe care mi-i oferise, asta așa, pentru că constatasem că în vremurile actuale medicamentele erau deosebit de scumpe...

- Chiar păreți un om de treabă! mă lăuda cu sinceritate cea de-a patra persoană ridicată din drum de mine, pe care jurasem că nu o s-o mai iau în mașină pentru nimic în lume.

Când l-am văzut îmbrăcat în uniformă, cu mâna suspendată în aer, indicându-mi semnul stop, am oprit urgent, confundându-l cu un agent de la circulația rutieră. De fapt, era un jandarm. Destul de speriat. Îmi spunea că avea o obligație de serviciu. Trebuia să meargă de urgență la un miting de amploare, la Sibiu, și să se bată cu niște protestatari pentru un salariu de mizerie. Se mai oprea din când în când din povestire,

încredințându-mă că eram deosebit de amabil,
mai ales că nu îl ridicase nimeni din drum de mai
bine de o oră...

Sâcâiala

A. P. Cehov

(tradus de Cornel Bălan)

Dascălul Otluvakin stă în strană și ține între degetele lui groase o pană de găscă, cu partea de sus roasă între dinți. Fruntea îngustă i s-a încrețit, iar pe nas are pete de toate culorile, de la trandafiriu până la albastru închis. În fața lui, pe scoarța roșcată a Pomelnicului Floriilor, se află două sferturi de coală. Pe unul din ele e scris *Pentru sănătatea celor vii*, iar pe celălalt *Pentru odihnirea sufletului celor morți*, și sub ambele titluri se înșiră o coloană de nume. Lângă dascăl, în picioare, cu o legăturică atârnată de umăr, stă o băbuță. Pare neliniștită și frământată de gânduri.

- Și mai ce? întreabă dascălul, scărpinându-se leneș după ureche. Hai, zi-i mai repede, că nu am vreme de pierdut. Trebuie să încep să citesc *Ceasurile împărătești*.

- Acușica, maică, acușica... Ia scrie mata: pentru sănătatea robilor lui Dumnezeu: Andrei și Daria cu copiii lor... Mitri și iar Andrei, Antip, Maria...

- Ei stai, nici așa pe nerăsuflăte... că nu dau turcii! Ia-o mai domol...

- Pe Maria ai scris-o? Apăi zi-i înainte: Kirill, Gordei, Gherasim, pruncul adormit întru Domnul, Pantelei... L-ai scris pe răposatul Pantelei?

- Stai, stai nițel: Pantelei e mort?

- Mort, Dumnezeu să-l ierte! – oftează bătrâna.

- Păi atunci de ce-mi spui să-l trec la “sănătate”? se burzuluiește dascălul, ștergându-l pe Pantelei și trecându-l pe lista cealaltă. Ei, păcatele mele! Vorbește limba, cu judecată, nu le încurca. Cine mai este pentru “odihnirea sufletului”?

- Pentru “odihnire”? Stai puțin... Acuși, maică.. Hai, scrie: Ivan, Avdotia, iarăși Daria, Egor.. Așa... acum scrie: ostașul Zahar... Sînt patru ani de când l-au luat în armată și de atunci nu am mai auzit nimic de el.

- Care va să zică a murit?

- Da' cine poate ști? O fi murit, n-o fi murit, mata scrie-l acolo.

- Păi unde să-l scriu, păcatele mele! Dacă e mort, trebuie să-l trec la “odihnire”, dacă-i viu, la “sănătate”. Cine să vă înțeleagă?

- Hm! Apăi eu zic așa, drăguță: mata scrie-l și colo și colo, și pe urmă om vedea. Lui totuna o să-i fie, că l-ai scris ici, ori că l-ai scris dincolo: era un om de nimic, un zevzec. Ai scris? Așa... Ia mai scrie: pentru odihnirea sufletului lui Mark, Levonti, Arina... Așa, acum scrie: Kuzma cu Anna, Fedosia care bolește...

- Fedosia care bolește la “odihnire”?! Ptiu!

- Cum?! Ai vrut să mă treci pe mine la “odihnire”? Că eu sînt Fedosia. Ești zălud, maică?

- Păi vezi că tu mă încurci, deșteapto? Dacă nu ai murit, spune că nu ai murit, că n-ai de ce să te înghesui la morți. Atâta știi: să mă încurci! Poftim, acum trebuie să o șterg de aici pe Fedosia și s-o scriu dincolo. Ț-ț-ț! Am stricat bunătate de hârtie... Așa... Acum stai și ascultă: am să citesc și ai să-mi spui dacă e bine. Pentru sănătatea lui Andrei și Daria cu copiii, iarăși Andrei, Antip, Maria, Kirill, Gherasim, pruncul adormit întru Domnul... Gher... Stai! Cum de a nimerit aici copilul Gherasim? Adormit întru Domnul și uite-l aici la “sănătate”! M-ai zăpăcit de tot, amărâto! Bată-te să te bată că m-ai năucit!

Dascălul clatină cu obidă din cap, îl șterge pe Gherasim și-l trece la morți.

- Ei, acum ascultă, pentru sănătatea Mariei, a lui Kirill, a ostașului Zahar... și a mai cui?

- Pe Avdotia ai scris-o?

- Pe Avdotia? Hm! Avdotia... Avdotia... cercetează dascălul amândouă listele. Așa... Parcă-mi aduc aminte că am scris-o dar acum s-o ia naiba că nu o mai găsesc... A, uite-o: e trecută la morți.

- Avdotia la morți? se miră băbuța. Păi bine maică, nici nu a împlinit anul de când s-a măritat și mata chemi moartea pe capul ei? Ca o piază rea?! Vezi cum le încurci, drăguță, și tot pe mine te superi. Când scrii se cuvine să te gândești la Cel de Sus și să fii cu inima împăcată. Că dacă ai să scrii așa, cu năduf, are să se bucure diavolul. Că el te-a năucit așa.

- Taci că mă zăpăcești!

Dascălul se încruntă și după o matură gândire, o șterge cu grijă pe Avdotia de pe lista morților. La litera "d", pana i se poticnește, scârțâie și împrășcă cu stropi mari. Dascălul se oprește din scris și se scarpină la ceafă, perplex.

- Care va să zică Avdotia trebuie scoasă de aici, mormăie el, și scrisă dincolo... Așa e? Stai, stai ușurel, dacă o scriu acolo, se cheamă că este pentru "sănătate". Dacă o trec aici e pentru "odihnirea sufletului". M-a buimăcit de tot baba. Uite că și ostașul Zahar s-a nimerit tot aici. Naiba l-a adus și pe ăsta! Nu mai pricep nimic. Trebuie să o luăm de la capăt.

Dascălul ia din dulăpior alt sfert de coală albă.

- Ei, dacă-i așa, scoate-l pe Zahar, spune băbuța. Lasă-l în plata Domnului, scoate-l, șterge-l de tot.

- Mai taci din gură!

Dascălul înmoaie tacticos pana și copiază pe coala cea nouă, unul după altul, numele de pe cele două hârtii.

- Am să-i scriu pe toți la un loc, la grămadă, zise el. Mata să iei hârtia și să te duci cu ea la părintele diacon. Să descurce el cine-i viu și cine-i mort. El trebuie să priceapă că a făcut Seminarul. Pe mine poți să mă tai și tot nu înțeleg nimic din pomelnicul ăsta.

Bătrâna ia hârtia, întinde dascălului o monedă veche de o copeică și jumătate, apoi se îndreaptă cu pași mărunți spre altar.

Hipopotamul albastru

Daniela Albu

Îl cumpărasem de la magazinul muzeului Luvru. Această replică reușită costase 45 de euro. Înainte să mă hotărăsc am citit cu mare atenție bilețelul descriptiv din cutiuță, la care era atașat și un mic certificat de garanție, în care se preciza că pictura miniaturală de pe spatele lui este executată manual:

Figurine d'hippopotame (vers 3800 - 1710 av. J.-C.) reproduction
Faïence (H. : 12,70 cm. ; l. : 20,50 cm. ; L. : 8,10 cm.) - Musée du Louvre, Département des Antiquités égyptiennes.

Oricât ar fi fost de tentant, mai reflectam încă dacă chiar mai am nevoie de încă un obiect prin

casă și în cazul în care l-aș fi cumpărat, unde ar fi fost cel mai bine să îl pun. Dar privindu-i frumusețea aparte, m-am trezit gândindu-mă intens la mâinile febrile ale celui care a dat viață cu pasiune originalului, fără să știe că prin munca lui și-a atras nemurirea și că peste mii de ani micul hipopotam va fi atât de admirat încât copiile lui se vor răspândi peste tot în lume pe comode și etajere, în bibliotecile sau vitrinele unor oameni pe care cu siguranță că dacă s-ar trezi din morți și i-ar vedea, nu ar putea să îi înțeleagă. Atunci m-am decis pe loc, l-am luat din raftul de sticlă și m-am dus cu el la casă, cu o bucurie greu de explicat.

Aproape imperceptibil a devenit treptat o prezență greu de definit. Poate avea sau poate nu legătură cu pasiunea mea pentru Egipt, care se întetise de prin 2004, când reușisem să îmi văd visul cu ochii. Când îl cumpăresem, știam în afară de cel de la Luvru, doar despre existența exponatului de la muzeul Metropolitan din New York, poreclit William, cu flori de lotus pe spate, de un albastru ceva mai deschis, dar nu era nici pe departe așa de frumos ca cel "francez", singurul exemplar cu cele patru picioare conectate printr-o fâșie de faianță. Asta chiar îl face unic. Și are desenate pe spate pe lângă florile de lotus, și frunze și trestii. Pe urmă l-am văzut

pe al treilea întâmplător la Kunsthistorisches Museum în anul când am petrecut Crăciunul la Viena. Cel "vienez" avea pe spate lotuși și o rață în zbor.

De-abia într-o seară când adunasem câțiva prieteni la mine acasă, Ștefan care e arheolog și egiptolog renumit l-a observat și mi-a spus că există aproape 60 de exemplare originale prin toată lumea în muzee și colecții particulare și că cel de la Luvru avea inițial un mic postament care i-a fost înlăturat fiindcă s-a crezut că îi dădea un aspect prea "modern". Ștefan era de părere că fâșia de faianță care îi unea cele patru membre neutraliza simbolic puterea de atac a hipopotamului. Mi-a spus că atunci când erau puși în morminte li se rupea intenționat câte un picior de teama ca spiritul acestui animal puternic să nu îi facă rău defunctului și de asta multe dintre aceste artefacte aveau doar trei sau două picioare.

De câte ori îl priveam mă gândeam la călătoria mea pe Nil cu "Ruby of the Nile". Acolo soarele era altfel. - la întoarcerea acasă mi se păruse zile întregi că văd doar o palidă copie a lui - mă simțeam regenerată când dogoarea zilei pune stăpânire pe toată ființa mea și în mod ciudat îmi dădea o nebănuită vigoare și poftă de viață, pe care nu le mai simțisem nicăieri altundeva. Am

crezut că suportasem mai ușor căldura de acolo pentru că era o căldură uscată. Dar nu era doar atât. Cred că energia stranie a deșertului rămăsese înmagazinată în mine mult timp după ce părăsisem acele locuri. Privind replica micului hipopotam de faianță albastră simțeam Nilul și oamenii lui la fel de aproape cum îi văzusem atunci de pe apele sale, revedeam chipurile egiptenilor simpli, îmbrăcați în tradiționala lor cămașă lungă, *gallibaya* fumându-și narghileaua, jucând șah sau domino cu un calm imperturbabil, felucile ca niște fantastice aripi de păsări alunecând pe apă, palmierii, măgărușii, sărăcia, luxul, contrastele uriașe vegheate tăcut, părintește de siluetele fabuloase ale piramidelor, convoiul acela atemporal de înmormântare, cu oameni în straie negre și cenușii, care își petreceau aproapele plecat din această lume, pe ultimul drum urcând panta din apropierea Sfinxului, iar eu îi priveam înmărmurită prin geamul încețoșat de praf al unui KFC; nisipul cald și auriu, care misterios ca și marea poate ascunde moartea la fiecare pas, nemărginirea și uimitoarea frumusețe a deșertului când ia foc sub razele apusului, amenințarea tăcută a urmelor de scorpion pe nisipul proaspăt măturat de femeile din oază, frământarea lipiilor rotunde cu mâinile lor noduroase, săculețele misterioase cu plante

panaceu și parfumul Cleopatrei care a traversat cu încăpățănare mileniile. amețitor cu dulceața lui hipnotică aproape intoxicantă din esență de lotus albastru, acest cannabis al lumii antice, amestecată cu arome de mir, tămâie, scorțișoară, migdale și găinaț de ibis lăsat la macerat săptămâni în gropile deșertului. Când îți este acum prezentat și vândut cu pricepere de negustori care îl prezintă într-o engleză cântată și distorsionată cu accente neașteptate pe cu totul alte silabe, la care trebuie să te concentrezi foarte tare ca să o înțelegi, afli că se aplică câte o picătură pe păr, la încheieturile mâinilor, după urechi, pe stern, pe partea interioară a coapselor și în spatele genunchilor. Astfel orice femeie își poate cuceri pe vecie iubitul. Într-o încăpere sufocantă de la amestecul atâtor miresme necunoscute, asemeni unui derviş povestitor din *O mie și una de nopți*, asistat de tineri ucenici care prezintă grupului de turiști fiecare flacon în parte, cu zâmbete largi visând la bacșișuri umile, negustorul povestește gesticulând și cu inflexiuni dramatice în voce, legenda pânzelor corăbiilor pe care Cleopatra le îmbibase cu parfumul ei, pentru ca Marc Antoniu să îi simtă apropierea de la mare distanță, cu mult înainte de sosirea ei pe țărmul din Tarsus. Se spune că astfel tot ce trăia în apele și în preajma Nilului, până și marele fluviu

dător de viață și briza purtându-i miresmele se îndrăgostiseră de misterioasa regină oferindu-i protecție. Nu poți să nu te lași vrăjită și să nu cumperi la prețuri exorbitante, pentru care te târguiești în zadar, măcar o cutie de catifea roșie cu patru mici flacoane, despre care ți se explică cu îngrijorare că trebuie să o ascunzi foarte bine în bagaj la plecare, fiindcă exportul este interzis din cauza folosirii unor ingrediente de natură organică nevalidate și considerate suspecte, probabil găinațul de ibis. Toate aceste amintiri se strânseseră pentru mine în hipopotamul albastru.

Privindu-l așezat pe etajera albă cu cărți de deasupra patului meu,, mă pierdeam visând în albastrul acela superb, cu profunzimea de ape adânci întretăiată de contururile negre dar în mod ciudat luminoase pe fondul albastru al frunzelor de lotus, libelulelor și trestiiilor albe care îl făceau să pară delicat, în ciuda formei sale ușor greoaie. Și m-am gândit ca atunci la Luvru, la artistul care îl înfățișase așa, cum dorise să transmită uluitoarea capacitate de regenerare a acestui animal, rapiditatea de a dispărea sub apă când este hăituit de vânători, pentru a reapărea în alt loc pe neașteptate. Deși era doar o copie după exponatul original, spiritul și simbolistica obiectului, păreau să fi rămas la fel de vii, pentru

că simțeam același lucru ca la Luvru, când privisem cu uluire originalul, purtând pe spatele lui masiv flora acvatică, precum o plasă vie sub care scufundându-se, hipopotamul își găsește ascunzișul în Nilul protector pentru a o ridica una cu el, când spatele lui puternic se ivește din nou la suprafața apelor.

Fusese făurit cu un rafinament și o atenție pentru detalii ieșite din comun și mai mult ca sigur cu gândul rolului lui în viața de dincolo, ca simbol al cufundării în moarte, dar și al renașterii, atât de greu de înțeles de spiritul modern. Camuflat de lotușii Nilului el este un fel de bornă între lumea vizibilă și cea tăinuită în adâncuri, a haosului de unde vechii egipteni credeau că soarele se născuse prin deschiderea corolei lotusului sacru. Prin poziția lui, scufundat pe jumătate, este considerat herald al renașterii de după moarte. Cunoscător al ambelor dimensiuni, devine însoțitor de nădejde în călătoria sufletului spre lumea de dincolo și de aceea este pus în mormânt, în cea mai secretă cameră mortuară, alături de sarcofag, de micile statuete *ushabti* care vor executa muncile câmpului, vor prepara bucatele și își vor servi stăpânul în lumea de dincolo, de amfore cu miere, ulei și bere, de flacoane de sticlă și borcănase de alabastru cu

parfumuri și esențe, și de toate celelalte obiecte atât de dragi din viața defunctului.

Dacă făuritorul lui s-ar ivi aici, în apartamentul meu de la mezanin, dacă ar călca accidental pe puntea dintre lumi, poate ar crede că lungă lui călătorie spre viața de apoi l-a adus la destinație, în semn de prețuire pentru munca de artizan din viața sa pământească.

Mă gândeam rar, dar foarte intens la acest lucru. Tot așa, scurt și foarte puternic a fost și primul *vis* în care mi-a apărut Ineni. Ivit dintr-o dată din întuneric, chipul său luminos mi-a transmis foarte multe gânduri fără să vorbească. Apoi atingând ușor hipopotamul albastru a rostit doar cuvântul *irtyu* și privindu-mă cu un zâmbet până la urechi, acest bărbat tânăr cu pielea arămie și ochi verzi limpezi și strălucitori ca soarele Egiptului a dispărut cât se poate de firesc prin perdeaua fină de la fereastra dormitorului meu. Am tresărit speriată și nici acum nu sunt prea sigură că a fost doar un vis. În subconștient simțeam că eu îi invocasem prezența. Mă tulburase, mai ales pentru că nu îmi aminteam să îmi fi spus în *visul* meu decât acel singur cuvânt, fără a-și fi rostit numele. Și totuși ne transmisesem foarte mult reciproc, iar eu știam pur și simplu că îl cheamă Ineni.

Am citit, am căutat, m-am documentat intens, m-am întâlnit și cu Ștefan, încercând să aflu tot mai mult despre hipopotamul meu, Acum știu că *irtyu* înseamnă albastru, culoarea care la vechii egipteni reprezintă cerurile, universul. Albastrul acela închis și profund cu adâncimi de noapte catifelată pe care l-am văzut în ochii lui Alin când am fost duși pentru prima oară la patul lui din spital .

Ei ai fost primii oameni de pe pământ care au fabricat un pigment artificial – albastrul egiptean , un incredibil albastru glazurat. Amestecau azuritul și malachitul extrase din minele Sinaiului cu nisip și calcar și îl încălzeau în cuptoare la temperaturi foarte înalte, de unde scoteau apoi o sticlă albastră opacă, pe care o zdrobeau foarte fin și o îngroșau cu albuș de ou. Eu știam că romanii au preluat mai apoi pigmentul pe care îl numeau *caeruleum*, și că l-au folosit în frescele de la Pompei, dar de curând aflasem de la Ștefan ceva uimitor – albastrul egiptean emite infraroșii, iar acum poate fi detectat și în locurile unde nu mai este demult vizibil.

La început nu am îndrăznit să îi povestesc lui Ștefan despre apariția lui Ineni. Ce să-i fi spus că a fost: viziune, vis, halucinație, cum aș fi putut să povestesc așa ceva ? Cel mai greu era cum să

încep ca să nu mă creadă nebună și deocamdată nu știam cum.

Mi-am continuat căutările. Eu știam că Herodot numise hipopotamul calul de râu cu nasul turtit, coamă de cal și corp de bivol uriaș. Zâmbeam gândindu-mă ce extraordinară impresie trebuie să îi fi făcut acest animal greoi când îl văzuse prima oară. El făcea parte din viața Nilului. Alături de soața cu cap de hipopotam și pântec rotunjit, Taweret aducătoarea fertilității, protectoarea femeilor însărcinate, Set distrugătorul, întruchipat de hipopotamii masculi, stăpân deplin pe vânturile și furtunile regatului putea lua oricând dorea înfățișarea unui hipopotam roșu. Acest amănunt mi s-a părut tulburător când am aflat că hipopotamii secretă într-adevăr o substanță roșiatică cu proprietăți de antibiotic, care îi protejează de razele puternice ale soarelui.

Primul *vis* fusese atât de puternic încât îi rememoram fiecare detaliu zile în șir întrebându-mă ce dorise să îmi transmită Ineni.

Nu mi-a mai tulburat somnul săptămâni întregi, până într-o noapte de iulie cu lună plină, când nu știu ce mi-a venit că am deschis cutia de catifea roșie și m-am parfumat la culcare cu câteva picături din micul flacon, exact după

ritualul explicat de iscusitul vânzător din Cairo. Cu puțin înainte de ivirea zorilor, într-o stare ciudată aflată între veghe și somn, mă gândeam că albastrul acela superb al micului hipopotam reprezenta la egipteni cerurile în care soarele se scaldă înainte de răsărit – purificarea întru perpetua naștere prin care binecuvântează zilnic viața pământească. Ineni s-a ivit dintr-o dată, așezat cuviincios pe scaunul de lângă noptiera mea, parcă cu frică să nu mă sperie și m-a salutat ușor din cap. Părea foarte trist. Tot fără să-i aud vocea mi-a transmis:

- Parfumul acesta este al preamăritei regine Ahmose- Nefertari, a doua preoteasă a lui Amon, pe care poporul încă o mai jalește. Multe nenorociri s-au abătut după moartea ei. Cu toate că la Gebel el-Silsila steaua Sothis¹ s-a arătat pe cer și s-au intonat imnurile către zeu, anul acesta Hapi² nu a venit. Nilul nu s-a mai revărsat ca de

¹ steaua Sirius. Noul An la egipteni era în mijlocul lunii iulie, când Nilul începea să se umfle pentru inundații. Momentul coincidea cu reparația stelei Sirius (Sothis) după 70 de zile de la dispariția sa de pe cer.

² Inundațiile ciclice produse de Nil numite Hapi erau atribuite Zeului abundenței –Hapi . Imnurile către Hapi invocau genereozitatea inundațiilor binefăcătoare pentru lunca Nilului. Hapi era înfățișat ca un personaj gras care aduce zeilor apa și alte produse ale abundenței. Nu avea un templu al lui , dar era invocat la începutul inundațiilor la nord de Aswan, la Gebel el-Silsila

obicei. Păsările mlaștinilor și peștii s-au împuținat, foametea nu va înceta să apară, iar faraonul Tutmosis nu a pus capăt încă perioadei de doliu, deși ar fi trebuit să facă asta demult. Nu a cedat nici la rugămințile lui Senseneb, grațioasa sa mamă pe care o iubește și o respectă. Numai că ea nu a avut niciodată puterea să se impună la curte din prea multă modestie, dar și din cauza originilor sale umile. Atelierele artizanilor pe care chiar Nefertari le-a înființat și cele ale țesătorilor sunt închise, nimeni nu mai lucrează în minele de cupru și în carierele de alabastru, oamenii au început să plece care încotro să-și câștige traiul. A oprit până și lucrările supravegheate de mine la marele templu din Karnak, imediat după ce a fost terminată marea statuie în cinstea reginei, chiar în ziua morții ei. Toți am iubit-o și îi deplângem trista soartă. Întâi și-a pierdut soțul, pe urmă fiul, pe Amenophis I și atunci frumusețea ei fără să pălească a înghețat, iar chipul de abanos pentru care i s-a spus mereu *Zețta Renașterii* părea cel al unei statui. A administrat cu înțelepciune regatul și templele, cât a fost regentă, iar nepotul său Tutmosis i-a purtat mereu un respect nemărginit, fiindcă ea la rugămintea faraonului Ahmose, i-a vegheat copilăria, l-a pregătit cu multă înțelepciune fără să își încalce niciodată promisiunea, în așa fel

încât el nu a simțit nicio clipă frică sau vreo urmă de nesiguranță când a sosit ceasul să preia coroana dublă, doar bucuria i-a luminat fața, iar mulțimea s-a cutremurat când a văzut pe capul său strălucind pentru prima oară cobra de aur a zeiței Wadjet. El și-a condus cu vitejie campaniile militare și a izbutit să ajungă încă din primii ani de domnie dincolo de a doua și de a treia cataractă. Este primul și nu știu, poate va fi amintit chiar ca singurul faraon care a traversat Eufratul. Dar acum nimeni nu îl mai recunoaște, iar eu mă simt secătuit de puteri, măcinat de tristețea că nu mai pot continua lucrul la coloanele de cedru ale sălii hipostile de la Karnak pe care nici tatăl său nu a apucat să le vadă terminate.

În clipa aceea m-am gândit la frumusețea pierdută a cataractelor și la faptul că lacul Nasser din spatele barajului de la Assuan a stricat și mai tare orânduiala mărețului fluviu, gonindu-i crocodilii și micșorându-i și mai mult delta, dar nu îi voi spune nimic lui Ineni despre acest îndepărtat viitor al Nilului știut de el. Uitasem însă de puterea telepatiei dintre noi. A sărit de pe scaun și mi-a transmis în dialogul nostru ciudat:

- Mă tem că ăsta nu e decât începutul marilor nenorociri care pândesc poporul meu, dar trebuie ca fiecare dintre noi să păstrăm ordinea lui Maat.

În timp ce imaginea lui se topea ca un fum, mi s-a părut că a ridicat două degete de la mâna dreaptă, întruchipând cam ce numim noi semnul victoriei. Cel puțin așa am crezut atunci.

Apariția lui nu m-a mai speriat ca prima oară, așa că am căzut după aceea într-un somn adânc și m-am trezit spre prânz. Primul gând a fost ”așadar Cleopatra a aflat de fapt secretul unei rețete străvechi a parfumului reginei Ahmose-Nefertari”. Eu știam mai mult despre frumoasa Nefertari, prima și cea mai venerată soție a lui Ramses al II-lea. De fapt specialitatea mea era istoria medievală. La-m sunat pe Ștefan și am stabilit o întâlnire la sfârșitul săptămânii. Vroiam să îmi spună tot ce știe despre Ahmose-Nefertari, Ineni și Tutmosis I. Din ce mai căutasem eu aflasem că existase un Ineni, dar era arhitect, nu artizan. M-a invitat la casa lor de vacanță de la Șelari, pe lângă Câmpulung Muscel, unde el și Delia petreceau de obicei verile. Știam că deși casa nu era foarte mare, își instalase acolo un birou superb într-o cameră cu biblioteci pe toți pereții, cu două fotolii confortabile și un pat de o persoană. Acolo urma să dorm eu și abia așteptam să treacă săptămâna.

Treceam printr-o perioadă destul de grea. În timp ce fiul nostru Alin era la studii în Franța, eu și Sergiu ne străduiam să încheiem un divorț

civilizat. Nu aveam prea multe de împărțit. Constatasem de mult timp că nu gândim la fel, dar ce mă împinsese spre această despărțire fuseseră în primul rând frământările și contrazicerile noastre de aproape 20 de ani dacă să îi spunem sau nu adevărul lui Alin. Că nu era copilul nostru biologic și că îl înfiaseam ca să îl scăpăm de o mamă alcoolică de care fusese abandonat la spital (eu cred că de spaimă și de sărăcie) în pragul unei septicemii când nu avea decât șase luni și ale cărei decăderi din drepturile de părinte, Sergiu reușise să le obțină cu o rapiditate de-a dreptul suspectă. Că după înfiere mama lui se restabilise întrucâtva, se trezise la realitate și își ceruse cu disperare băiatul spunând că fusese convinsă că era pe moarte și că de aia îl abandonase. Că Sergiu făcuse tot ce îi stătuse în putință să nu ne mai "deranjeze", deși eu îi tot repetam "e totuși maică-sa". Noi eram prieteni cu doctorul care îl îngrijise, tot el a fost și nașul lui de botez. Apelase la noi știind cât de mult își dorea Sergiu copii și cât ne tot chinuisem să facem unul cu tot felul de tratamente deprimante care mai de care mai obositoare și mai tâmpite. Eu nu eram chiar așa de încrâncenată și exclusesem din start ideea cu inseminarea artificială. Dar cu Sergiu nu te mai puteai înțelege. Cui o să îi lăsăm apartamentul din vilă,

garsoniera și casa de vacanță ? Cine o să ne îngrijească la bătrânețe ? Făcuse o adevărată obsesie, eu nu contam eram doar un fel de figurantă în tot planul ăsta, în care el părea că își găsisse rostul adevărat al vieții. Toate rudele și toți prietenii nu conteneau să mă laude pentru fapta nobilă. Mă cuceriseră ochii albaștri nevinovați și mă înduioșase situația băiețelului abandonat, dar cred că mai milă îmi fusese de fapt de Sergiu. Deși noi doi nu puteam avea copii, eu crezusem că dragostea noastră ar trebui să umple toate golurile și când văzusem că nu era așa, consimțisem crezând că vom fi mai fericiți. Poate că atunci s-ar mai fi potolit dacă ar fi avut puterea să întrevadă viitorul, pentru că acum la 23 de ani, Alin este foarte puțin preocupat de toate aceste aspecte de acolo de la Sorbona, de unde cere bani întruna și pare să se bucure la maxim de viață și de despărțirea de noi. Nu ne sună aproape deloc, iar Sergiu tot mie îmi reproșează și asta, spunându-mi că am fost mereu și am rămas o mamă rece, deși recunoaște că m-am ocupat minuțios de educația lui Alin, cultivându-i cu răbdare și tact gustul pentru citit și insuflându-i pasiunea pentru istorie. După bacalaureat m-am bucurat când a spus că iubita lui va trebui să fie cel puțin pe jumătate la fel de deșteaptă ca mine. Am reușit să îi ofer un model

de femeie, dar inima mea a continuat să fie grea ca o ghiulea sub povara minciunii. De câte ori nu am dorit să îi strig adevărul care pentru Sergiu nu ar fi însemnat decât distrugere totală. Când am sugerat asta prima oară, s-a întunecat la față și a spus "divorțez și îi demonstrez că ești nebună". Am sperat că îl voi convinge cândva, că va fi spre binele tuturor, dar nu am făcut decât să amân pe termen nedefinit un deznodământ de care eram perfect conștientă în sufletul meu. Fericirea noastră rămăsese un concept îndepărtat și nedefinit pentru că începuse să însemne ceva diferit pentru fiecare dintre noi. Mai ales când l-am văzut încet, încet cum a început să îndepărteze toți prietenii din acea perioadă, de frică să nu facă din greșeală vreo aluzie la faptul că Alin fusese înfiat, de parcă toată lumea s-ar fi gândit numai la asta. Eu mi-am văzut în continuare de orele mele la facultate, de conferințe și prelegeri. Sergiu se concentra numai pe binele lui Alin. În familia noastră de fapt el era mama și eu tatăl. Eu știam când să fiu severă, când să pun piciorul în prag, când e nevoie de puțină asprime, când sunt necesare pedepsele și când recompensele. Recunosc că făceam totul corect și că îmi păsa de bietul copil de care mă atașasem mult, dar nu aveam cum să îl iubesc ca o mamă. Dacă în copilărie Alin se tăia la picior în

vreun ciob de pe plajă, Sergiu se schimba la față și nu mai voia vacanțe decât pe litoralul bulgăresc sau în Grecia. De câte ori nu îi plăcea vreun fel de mâncare la restaurant avea argumentul suprem pentru chelner ”cum să mănânce copilul meu așa ceva? Dumneata le-ai da asta copiilor dumitale?” Când ne-a informat diriginta că a fost prins fumând cu o întreagă gașcă, s-a declanșat o dramă de proporții. Ne-am contramandat tot programul din săptămâna aia, spectacole, întâlniri cu prietenii, programări la dentist, tot. Sergiu îl ducea cu mașina la școală, îl aștepta la ieșire și stătea cu el când își făcea temele, nu îi mai dădea voie să se vadă cu prietenii, îi confiscase consola de jocuri și în fiecare seară începeau prelegerile interminabile despre apucatul pe drumuri greșite. Eu nu am fost niciodată adevărata mamă a lui Alin, ci doar femeia care l-a crescut. Știuseseam dintotdeauna că nu eram prea slabă de înger ca să îi spun acel adevăr care nu mai devenise în timp decât ucigătoarea sabie de deasupra capului lui Sergiu. Un adevăr îngropat în atâtea minciuni în care el ajunsese să creadă cu tot mai multă putere, estompându-l în fiecare zi, dar care asemeni albastrului egiptean se putea revela oricând pe neașteptate. Dar din nefericire mistificarea acestui adevăr nu era decât vârful aisbergului.

Am ajuns destul de devreme la Șelari, am ajutat-o pe Delia să pregătească vestita ei plăcintă cu rubarbă în timp ce ne povestea cum a pierdut mama ei tipografia de la Bistrița când au venit comuniștii și cum s-au refugiat din Ardeal. După un grătar copios și o cafea cum numai Ștefan știa să facă, ea s-a retras să mai scrie la memoriile și la nuvelele ei. Scria bine și când dorea să se relaxeze picta icoane, flori, pălării mereu cu nostalgia unor vremuri pierdute. Ba chiar pictase și toată mobila veche din bucătărie pe care o păstraseră la cumpărarea casei, o recondiționase și o înnobilase cu niște motive florale săsești superbe.

În sfârșit a venit momentul mult așteptat când Ștefan m-a invitat la el în birou. Din fereastra deschisă venea o mireasmă amestecată de trandafiri și mâna Maicii Domnului. Mi-a mai adus o cafea în care a turnat câteva picături dintr-un coniac foarte fin și cred că vestita marghilomană mi-a făcut curaj. I-am povestit că Ineni mi-a apărut într-un vis și mi-a vorbit, încercând să îi redau cât mai fidel toate "cuvintele" fiindcă în ruptul capului nu aveam curaj să-i spun nici chiar lui despre viziuni și comunicare telepatică. Ștefan avea deja pe masă

un teanc de volume, albume, fotografii, hărți și câteva dosare cu însemnări din călătoriile lui și documente de cercetare. În timp ce el le răsfoia, eu căutam pe internet. Deși el nu avea acolo cablu, adusesem un stick de Digi.

Am tresărit când mi-a spus:

- Da, Cristina, acest Ineni a existat, dar nu înțeleg cum l-ai visat fără să fi știut nimic despre el. A fost un arhitect de neam nobil, intendent șef al construcțiilor regale în timpul celei de a 18-a dinastii, foarte prețuit de Tutmosis I, dar a lucrat și în timpul tatălui acestuia Amenofis I, fiul reginei Ahmose-Nefertari. Ba chiar a apucat și domnia lui Tutmosis al II-lea și a faimoasei Hatshepsut. Amenofis I i-a comandat extinderea templului din Karnak și supravegherea construcției mormântului său. La Karnak el a proiectat coloanele de cedru din sala hipostilă prin care Amenofis a dorit să-și celebreze victoria asupra hicsosilor și care au fost înlocuite în timpul următoarelor dinastii cu unele de piatră. Toți arheologii sunt de acord că el a coordonat și lucrările pentru primul mormânt regal din Valea Regilor. Cu toate că în timpul domniei reginei Hatshepsut se ridica steaua strălucitoare a marelui arhitect Senmut căruia i-a fost încredințată construcția templului ei mortuar, Ineni

a rămas foarte respectat și ea a continuat să îl consulte întotdeauna, până la moartea lui.

- Ah, atunci nu era meșter artizan. Din vis am înțeles că el a modelat hipopotamul albastru.

- Ineni avea sub supraveghere atelierele de la Deir-el-Medina, satul artizanilor, pentru că fiecare obiect care se producea acolo în cel mai mare secret era destinat mormintelor din Valea Regilor. A fost înființat de această uimitoare Ahmose-Nefertari, născută în timpul celei de a 17-a dinastii, nepoata mării regine Tetisheri, soția faraonului Ahmose și mama lui Amenofis I. Timp de sute și sute de ani după moartea lor, ea și fiul ei au continuat să fie venerați la Deir-el-Medina ca zei și patroni protectori ai locului. Din *Soția Zeului și a doua preoteasă a lui Amon*, ea a fost zeificată și a devenit după moarte *Stăpâna cerului și Doamna Apusului*. Am fost de mai multe ori la Deir-el-Medina. E de la Luxor peste fluviu, pe malul vestic al Nilului. A fost construit pe locul unui fel de amfiteatru natural, în apropiere de Valea Regilor, departe de locurile suprapopulate, având un statut secret cu totul special. Există foarte multe dovezi despre cum era aprovizionat satul, cum erau plătiți lucrătorii, ce pedepse se primeau în cazul comiterii unor delikte. Aveau proprii vindecători, preoți, scribi, și tălmăcitori de

visе. Erau organizați cum am spune noi azi pe bresle. Viața tuturor chiar și a faraonului trebuia să se supună regulilor lui Maat. Rolul acestei zeități s-ar explica prin ceea ce noi astăzi numim ”frica lui Dumnezeu”. Ea menține echilibrul lumii și reprezintă adevărul, armonia, legile, dreptatea și morala. To ea veghează mersul stelelor, al anotimpurilor și faptele muritorilor. După preceptele lui Maat se desfășura viața de zi cu zi și aveau loc toate ritualurile. De fapt Satului artizanilor i se mai spunea și Locul Adevărului, nimeni nu putea trăi și lucra acolo dacă nu urma cu dăruire și cu convingere sinceră legile lui Maat. Minciuna era considerată una dintre cele mai mari crime. Dar de foarte multe ori cei care greșeau își primeau pedeapsa pe căi nebănuite, le murea cineva drag, se îmbolnăveau, își pierdeau avutul așa dintr-o dată, aparent fără niciun motiv.

Am tresărit gândindu-mă la pedepsele zeiței Maat.

- Ineni a vorbit despre Maat, iar mie mi s-a părut în vis că a făcut semnul victoriei, de fapt așa s-a terminat visul meu.

- Ciudat, poate a vrut să îți indice doar numărul doi, nu știu ce să zic, la atâta timp distanță nu cred că ne putem baza pe același limbaj al semnelor,

- Deci vrei să zici că el era un fel de supraveghetor onorific? Știu sigur, mi-a transmis în visul meu că hipopotamul albastru de la Luvru a fost făcut de el. Poate avea pasiunea asta.

- Un hobby care să îl relaxeze în ciuda faptului că era un om atât de ocupat ? Tot ce se poate, dar atunci înseamnă că artefactul de la Luvru e mai nou cu cel puțin două sute de ani. Bine, asta nu m-ar mira. De foarte multe ori o ipoteză sau o constatare în lumea noastră poate fi imediat dată peste cap de o nouă descoperire care vine să năruie sau să deconstruiască tot ce se știa până la ea.

- Sunt curioasă cât erau de pricepuți acești tălmaci ai viselor, am zâmbit eu.

- Păi nu asta încercăm noi acum să facem aici? Să vedem de ce te bântuie acest Ineni.

Tot răsfoind albumele și documentele lui Ștefan am dat peste imaginea lui Ahmose-Nefertari pictată în chip de zeiță protectoare în mormântul maestrului artizan Inherkhau, care a trăit în timpul lui Ramses al III-lea, deci a fost venerată și la multe sute de ani de la moartea ei. Avea pielea neagră ca tăciunele. Atunci mi-am amintit cum mi-a spus Ineni că a împietrit de durere chipul ei de abanos și i-am spus lui Ștefan.

- Iarăși mi se pare extrem de ciudat că ai visat despre o regină despre care ți s-a spus că e de

culoare neagră, fără ca tu să fi știut vreodată asta. În secolul 19 a fost descoperită la Deir el-Bahri mumia unei femei decedată la vârsta de aproximativ 70 de ani despre care mulți mai susțin și azi că ar fi Ahmose - Nefertari, dar pentru că nu avea semne de identificare, deși datarea a demonstrat că perioada corespundea perfect, nu se poate spune sigur că e ea, în ciuda numeroaselor speculații. Unii egiptologi susțin originile nubiene ale reginei deși analizele nu au putut demonstra că mumia ar fi avut pielea neagră, în timp ce alții spun că de fapt culoarea neagră simboliza renașterea iar Nefertari era adulată ca zeiță a acesteia, mamă a Egiptului și a fertilității fiind asociată și cu pământul negru și roditor din lunca Nilului.

- Dar Ineni mi-a vorbit despre chipul ei de abanos și pe urmă am cercetat și am văzut că este mereu reprezentată așa. Care e părerea ta ?

- Uite vezi, mulți și-au ratat cariere de o viață când au fost prea siguri pe ceva. Noi nu ne putem permite niciodată prea multă siguranță. Istoria se rescrie în fiecare zi. Tot ce pot să îți spun e că Teba a fost cel mai cosmopolit oraș al antichității, egiptenii conviețuiau cu vecinii sosiți din regatul Kușit, aflat la sud de prima cataractă a Nilului în Nubia, nordul Sudanului de astăzi. Dincolo de lupta pentru teritoriu au existat și

schimburi pašnice între egipteni și nubieni. Aceștia din urmă au ajuns să ocupe posturi înalte în administrația și armata egipteană și există dovezi ale unor căsătorii mixte, ca să nu mai zic că atunci când încheiau un tratat de pace sau de bună conviețuire, faraonii luau de soții prințese străine. Și totuși, deși ipoteza rămâne, nu putem susține fără tăgadă culoarea neagră a pielii reginei, sau presupusele sale origini nubiene.

- Doar vezi și tu cum arată aici. A fost o negresă, superbă și maiestuoasă. Și Ineni a spus asta, am insistat prefăcându-mă că nu văd zâmbetul ironic al lui Ștefan. Sunt curioasă dacă se va descoperi vreodată că rețeta parfumului Cleopatrei provine de la această mare regină.

Când în sfârșit Ștefan s-a dus la culcare pe la 3 dimineața, m-am întins și eu pe patul din biroul lui dar nu reușeam să adorm. Mi se învâlmășeau tot felul de gânduri ce spusese Ștefan despre limbajul semnelor, despre pedepsele lui Maat și frica lui Dumnezeu. M-am gândit că și eu apelasem de câteva ori la mătușa mea ca "tălmăcitoare" de vise. Dacă Ineni îmi indicase cifra 2, cum spune Ștefan? O amintire veche a ieșit din nou la suprafață. Cam din 2009 din doi în doi ani particip la niște colocvii științifice la Paris. Urmează să plec și anul acesta în toamnă. Și numai când sunt acolo visez în mod repetat

același vis: că sunt în cartierul Marais, că mă plimb prin parcul din Place de Vosges și că fuge după mine, iar apoi mă trage de mână o fetiță blondă îmbrăcată sărăcăcios, cu lacrimi în ochi. Mi s-a părut foarte ciudată repetabilitatea visului așa că acum doi ani mi-am luat inima în dinți și m-am dus într-o doară la mătușa mea Adela care are faimă de clarvăzătoare printre cunoscuți, ghicește în cărți, în palmă și în cafea. I-am povestit visul. Ea s-a uitat adânc în ochii mei și după o lungă tăcere, m-a întrebat :

- Nu cumva băiatul ăsta pe care l-ați înfiat avea o soră ? Iar el nu e acum la Paris?

M-am cutremurat. Dacă era adevărat, Sergiu îmi ascunsese intenționat acest lucru. Pretextând că mă menajează, avusese grijă să nu o văd niciodată pe mama lui Alin. Era inutil să mai discut ceva cu Sergiu. Din clipa aceea am început să mă interesez pe toate căile posibile, fără să îmi pese de dificultăți și tergiversări. Sunt hotărâtă să nu renunț, pentru că nu mai suport să trăiesc în minciună. Am adormit gândindu-mă că faptele noastre tulbură echilibrul lumii. Mă mai liniștea gândul că eu de fapt decisesem să divorțez înainte să aflu și de grozăvia asta. În dimineața aceea am primit telefonul atât de mult așteptat. Mi se confirma că Alin avea o soră geamănă care rămăsese cu mama lor biologică. Ștefan m-a găsit

plângând pe o băncuță în colțul încântător amenajat de Delia în livadă. Îmi aduc aminte că nu mai vedeam în fața ochilor decât florile superbe pictate de ea pe fond verde.

Ultima șansă

Pavel Nedelcu

Liniștea periferiei îngloba și cel mai acut sunet, provocat de rara trecere a vreunei mașini. Se puteau auzi florile și iarba și frunzele plantelor prăfuite tușind. Ultimele razele ale soarelui luptau pentru teritoriul urban cu umbrele înalte ale clădirilor. Vreun locatar își târâia șlapii pe pavajul ceaușist și trăgea din țigara fără filtru cu privirea pierdută în golul transcendental în care toți privim când neantul ne-mpresoară. Doi copii se jucau în parcul multicolor, părăsit, cu tobogane și scrâncioburi îndoite. Unul își făcea vânt în picioare pe singurul scrânciob încă întreg dintre cele patru aliniate la soare. Celălalt, mai înalt, încerca să facă tracțiuni la bara de covoare din vecinătatea parcului. Comunicaau prin plasa gardului ce despărțea spațiul de joacă de trotuar.

Cel de pe scrânciob avea un tricou galben și se numea Zaharia, cel agățat de bara de bătut covoare purta o pereche de pantaloni ce cândva trebuie că fuseseră albaștri, însă pe care decolorarea uzului excesiv îi făcea să pară acum violeti. Numele său era Adrian, însă toți îi spuneau Adi. Toți mai puțin Zaharia.

Spuse, deci, Zaharia, Ești prost, Adrian, Tu ești mai prost, răspunse Adi, Tu ești prost cât de lungă e strada, Și tu cât de lung e bulevardul, Și tu de aici până acasă, E mai lung bulevardul, răspunse Zaharia scoțând limba, am câștigat! Dar Adi nu se arătă impresionat de victoria interlocutorului. Îi întoarse spatele și, agățându-se iar de bară dintr-o săritură, începu o nouă serie de tracțiuni. Pe primele două le execută perfect, la a treia se opri pentru câteva secunde în aer, la a patra începu să tremure, la a cincea i se înroși fața ca eticheta de Cola și, după ce pentru câteva momente se luptă cu propria sa voință și putință, se lăsă într-un final să cadă aterizând pe trotuar ca un gimnast la sfârșitul unui exercițiu olimpic. Mare brânză, comentă Zaharia cu lehamite făcându-și vânt din ce în ce mai tare pe scrânciobul oscilând cu un scheunat metalic.

Adi strânse un pumn de pietricele pe care le aruncă printre ochiurile gardului, una câte una,

înspre Zaharia. Cum însă erau prea ușoare pentru a străbate distanța destul de lungă între gard și scrânciob, Adi găsi o piatră mai mare pe care o aruncă atât de bine de partea cealaltă a gardului, încât îl nimeri pe Zaharia fix în cap. Acesta se dezechilibra și fu cât pe ce să cadă de pe scrânciob.

Tâmpitule, strigă Zaharia înciudat după ce își mai reveni din șocul posibilei căzături. Tâmpită e mă-ta, răspunse Adi, Ba mai tâmpit e taică-tu, Bine că e mă-ta deșteaptă, Mama e cea mai deșteaptă, Cine te-a păcălit, Nimeni, toată lumea spune asta, Și ce, nu înseamnă că-i așa, Ba da, despre taică-tu toată lumea zice că e un bețivan și așa e, Taică-meu nu-i bețivan, Nu te cred, Am zis că nu e, Atunci de ce miroase a bere când treci pe lângă el, Nu miroase, Ba miroase, Nu miroase, Ba miroase!

Cu această ultimă replică discuția păru a se fi terminat. Un timp cei doi se priviră fără să-și spună nimic, fiecare stăpân pe propriul teritoriu. Apoi Zaharia se întoarse cu spatele și continuă să oscileze pe scrânciobul ruginit. Adi spuse, Mă duc acasă, Ba nu te duci, Ba mă duc, De ce, Mă plictisesc, Hai să jucăm fazan, N-am chef să joc fazan, Hai să ne jucăm cu mingea, N-am adus-o, Am văzut eu una în iarbă, Unde, Acolo în colț.

Adi dădu ocol gardului. Se opri un moment înaintea porții de fier ruginit. Împinse de câteva ori, însă poarta nu cedă. Era închisă cu lacăt pe dinăuntru. În timpul ăsta, Zaharia se dădu jos de pe scrânciob și se duse înaintea găurii în plasă pe unde se strecurase la început. Vino pe aici, îi spuse el lui Adi ridicând plasa cu mâna pentru a dilata gaura din gard, Nu vin pe unde vrei tu, ajunse răspunsul celuilalt, care începuse a se cățăra pe poartă agățându-se cu degetele de modelele de fier. După ce se opri un moment deasupra admirând împrejurimile, făcu un salt sprinten în interiorul parcului. Unde e mingea, întrebă el de cum atinse pământul.

Zaharia se îndreptă spre un colț al parcului, unde iarba era mai înaltă. Adi îl urmă cu privirea. Zaharia dădu cu piciorul. Din tufiș prinse a se rostogoli o minge peticită și dezumflată, care își menținea totuși forma sferică în timp ce înainta cu greutate. Adi râse, Știu mingea asta, spuse, e a lui Mădălin. I-a dezumflat-o taică-su alaltăieri cu șurubelnița fiindcă a tras cu ea într-o mașină până i-a rupt oglinda, Nu te cred, Dacă-ți spun! L-ai văzut tu, Normal că l-am văzut, eu i-am spus lui taică-su că a rupt oglinda, Pârâciosule, Fricosule, Prostule, Prost ești tu poate, mașina era a lui maică-ta!

Se priviră iarăși pentru câteva secunde. Apoi Zaharia luă mingea în brațe, trecu pe lângă Adi și, după ce ajunse la o distanță de câțiva metri, decretă scurt: Nu mai vreau să ne jucăm împreună! Și începu să lovească mingea care, izbindu-se de poarta zăvorâtă a parcului, i se întorcea mereu înapoi. Adi însă nu se lăsă învins. Își luă avânt exact în momentul în care Zaharia abia lovise mingea și reuși să se interpună între poartă și șutor, pe traiectoria returului. Odată aflat în posesia mingii, începu să alerge cu ea la picior în jurul celuilalt, provocându-l să i-o ia, dacă tot se credea mare fotbalist, sau cel puțin mare șmecher.

Am să te spun lui mama că mi-ai furat mingea și taică-tu o să te bată cu cureaua, strigă Zaharia încruntat după ce se aruncă inutil de câteva ori asupra adversarului, în încercarea de a-l deposea. Adi era mai puternic și mai versat în controlul balonului. Probabil enervat de amenințarea lui Zaharia, Adi reuși în intenția sa de a-l nimeri cu mingea dintr-un șut. Balonul străbătu aerul cu oarecare forță, se apropie amenințător de repede de posesorul tricoului galben, care nu avu timp nici să-l vadă, darămite să se mai și ferească. Zaharia căzu pe spate în iarbă. Nu realizează pe loc cum ajunsese acolo până

când nu începu să simtă furnicături de-a lungul obrazului.

Preț de câteva secunde liniștea cartierului domni din nou și peste parcul abandonat. Se putea auzi o bormașină sfredelind un perete, zgomotul roții unei biciclete rotindu-se, tusea tebecistă a lui nea Titi și flegma-i însângerată izbindu-se de asfaltul cald din fața scării B. O vrabie zbura de pe o mașină parcată pe o alta, de pe ultima pe pervazul unei ferestre de la primul etaj, de pe pervaz pe ramurile singurului copac din parc: un tei infinit de tăcut.

Apoi Adi se precipită asupra lui Zaharia încercând să-l ajute să se ridice, Nu am vrut, spuse, am crezut că vei da cu capul! Lui Zaharia începură să-i curgă lacrimile involuntar. Se înroși ca două etichete de Cola suprapuse. Din poziția în care se găsea, pe jumătate ghemuit și întins pe spate, îi ieși foarte bine o figură pe care o văzuse într-un film cu Bruce Lee pe DVD, așa că încercă să copie ce își amintea din ea și îl izbi cu vârful tenișilor pe Adi în obraz cu toată puterea impulsului de revanșă.

Bine, spuse Adi retrăgându-se cu mâna la obraz, suntem chit acum, Ba nu suntem, nici măcar nu te-am nimerit, îi spun lui taică-tu că mi-ai tras cu mingea și cu piatra, să te bată cu cureaua, răcni Zaharia înghițindu-și lacrimile, Ah

da? Atunci eu îi spun să o bată pe maică-ta, Taică-tu nu trage în maică-mea, Nu trage? S-o crezi tu!

Nu trage, Ba trage, Nu trage, Ba trage, am văzut eu cum i-a tras o palmă în bucătărie alaltăieri că i se răcise cafeaua, Minți, Nu mint, Minți, Nu mint, și dacă nu mă crezi poți s-o întrebi. Zaharia începu să plângă și mai tare. Așezat pe iarbă, lovea cu picioarele în pământ de ciudă în timp ce căuta pietre cu mâinile. Adi îi simți momentul de slăbiciune. Am să-i spun lui taică-miu să te bată și pe tine, spuse, Taică-tu nu mă bate pe mine, numai mama poate să mă bată! Taică-miu e mai puternic ca maică-ta, și dacă vrea vă bate și pe tine, și pe ea. Când eram la țară l-a bătut și pe bunicul, și pe unchiul, și pe mama. Au venit doi polițiști la poartă și i-a fugărit cu toporul. Tata bate pe toată lumea când are chef, e mai puternic decât toți. Iar eu sunt mai puternic decât tine, continuă Adi, și, dacă am chef, te bat de nu te vezi! La școală la mine, la țară, nimeni nu comenta, că-i spărgeam fața! Așa că nu comenta nici tu, și nici maică-ta să nu comenteze la tata, că vă batem pe amândoi de nu vă vedeți!

Între timp, Zaharia se ridicase: Tu nu mă bați pe mine, nici nu ești mai puternic ca mine, Ba sunt, sunt mai mare ca tine. Zaharia spuse, Am văzut un film în care Cichician îl bate pe unul

înalt de două ori cât el. Îi dă șuturi în față până cade. Cine e mic e rapid, cine e înalt e prost ca gardul, așa zice și bunicul, Atunci bunică-tu e primul prost, De ce mă rog, Că e înalt, Bunicu-tău e mai prost decât al meu, Nu cred, Ba eu cred, De ce mă rog, Că ia bătaie de la taică-tu, Ba nu ia bătaie de la tata, Ba da, ai zis mai înainte, Eu ziceam de bunicul de pe mamă, ăla da, e prost, de asta și mama e proastă, Mama ta nu e proastă, De unde știi, nici măcar nu o cunoști, mama era proastă și curvă, Nicio mamă nu e proastă și mai ales... curvă, adăugă Zaharia solemn. Doar pentru că mama ta lucrează la bancă nu înseamnă că toate mamele sunt deștepte, Mama nu e deșteaptă că lucrează la bancă, asta zice taică-tu fiindcă i-e ciudă că nu are de muncă și face lucrări afară pe frig, Măcar face ceva, maică-ta stă la calculator toată ziua, Să stea și taică-tu dacă nu-i convine, în loc să stea la bar să bea toată ziua, Hai, ia mai taci, tata bea maxim două pahare, Mama zice că nu-i adevărat, Maică-ta e o mincinoasă și îl freacă la icre, Ba tu și taică-tu ne frecați la icre, înainte să veniți de la țară să stați la noi în casă era liniște, acum mama plânge toată ziua și eu nu mai pot ieși din cameră decât la masă și la baie, Dacă nu-ți convine, mută-te în altă parte, Ba tu să te muți, e casa mamei și eu stăteam aici dinaintea ta!

Adi își pierdu cumpătul. Ridică mingea de jos și aruncă în Zaharia cu toată forța. Zaharia închise ochii și făcu semne ciudate cu degetele. Strigă, Activez Chakra, însă mingea îl lovi oricum în umăr, iar scutul albastru luminos care ar fi trebuit să apară pentru a-l proteja se profilă clar doar în mintea lui. Adi râse disprețuitor, Te crezi în Naruto, întrebă.

De data aceasta era Zaharia cel care se enervase. Își luă elan spre Adi gândindu-se numai la cât de mult îl ura iar când ajunse aproape de el încercă să-l doboare cu lovituri repetate în figură. Adi însă, fiind mai înalt, se ferea amuzat, până când deveni deodată serios și îi trase adversarului un pumn sănătos în maxilar, ce îl îngenunche pe loc. Mai lasă Naruto și mai uită-te la box, fraiere, mai spuse Adi înainte să se îndepărteze.

Lui Zaharia i se întunecase vederea. Totul în jur apărea în ceață. Spre cap îi urca, încet-încet, o furnicătură caldă. Se lăsă să cadă pe iarbă, îi simți mirosul verde înainte să leșine.

*

Femeia a terminat de fumat ultima țigară din pachet. Trage din ea până când se frige la degete. Apasă țigara pe fundul scrumierei în mod repetat,

chiar și după ce mica văpaie din chiștoc se stinge. Fumul înecăcios învăluie bucătăria întunecată. Afară, seara coboară fără zgomot. În casă, fumul urcă spre tavan în rotocoale grele.

Deodată se aud pași pe palier. Inima femeii accelerează. Clinchetul unei chei nu mai conținește, cheia atinge metalul yalei în rânduri repetate, până când într-un final mecanismul produce sunetul așteptat: rotirea spre dreapta. Clanța este apăsată, cineva intră. O porțiune de perete al holului ascunde persoana pentru un timp. Se aude o respirație grea, foșnetul unei sacoșe. Un bărbat trece prin fața ușii de la bucătărie privind drept înainte. Privit din profil, de unde femeia îl observă trecând, capul pare a i se sprijini pe piept ca și cum și-ar privi vârfurile degetelor de la picioare. Două secunde a durat această trecere prin dreptul ușii. După sunetul pașilor pe podea, se poate trage concluzia că bărbatul e încălțat. Femeia trage această concluzie, închide ochii și oftează.

După sunetele percepute din bucătărie, bărbatul urinează în baia din capătul holului. Jetul nu atinge întotdeauna apa din closet, ci se izbește altern când de apă, când de pereți. Bărbatul tușește. Scuipă. Flegma sa atinge fundul apei și produce un sunet care îi amintește femeii de piatra pe care o arunca pe fundul fântânii fără

fund la țară la bunici. Ca atunci, femeia își pune o dorință. Femeia aude cum bărbatul apasă pe întrerupător pentru a stinge lumina. Bărbatul nu trage apa.

Bărbatul face cale întoarsă pe holul întunecat. Aprinde lumina la bucătărie și rămâne surprins de apariția neașteptată a femeii pe scaunul din capătul mesei. Îngăimă abia, Bună seara, nu trebuia să vii mai...? Femeia i-o taie imediat, Iar ești matol! După această constatare seacă, fără să aștepte răspunsul, care totuși începea a fi timid formulat (Nu am băut decât două...), îi spune la fel de tăios, Dă-ți jos papucii când intri în casă, de câte ori să-ți mai repet?

Bărbatul se întoarce pe hol, se apleacă asupra papucilor. Se aude fricțiunea șnururilor, nodul desfăcându-se. Vocea bărbatului se scuză, Am uitat de papuci, spune, și pare a vrea să adauge că..., Și trage apa la baie după ce folosești wc-ul, mai spune femeia. După care tace. Acum e rândul lui să vorbească.

Spune bărbatul, Am tras apa la baie! Ești sigur, Cum să nu, Mă minți de la ochi, Poftim? Te întreb, mă minți de la ochi? Nu te mint deloc, știu sigur că am tras apa, Dacă m-aș baza pe ce știi tu, nu știu unde am ajunge... Ei haide, dragă, spune bărbatul încercând să se apropie. Chipul i se lărgeste într-un surâs teatral. Miroși a băutură, i-

o taie femeia întorcând capul în direcția opusă, Ei bine, scuze, spune el, ce vrei să fac, am recunoscut! Cu ce mă încălzește pe mine că ai recunoscut, Nu e vorba să te încălzească, Nu e, Nu, Păi ce, a fost vreodată vorba despre mine aici? Ei haide, măi mamă... Tu să fii mulțumit, Aici exagerezi, Eu exagerez, da, eu sunt nebuna, N-am zis că ai fi nebună, Nu, dar asta se înțelege!

Bărbatul face o grimasă pe care ar trebui să o descriem pentru exactitatea psihologică a momentului. Anume: ridică un colț al gurii închise (pentru precizie, cel drept), lărgeste nările, ridică sprâncenele și privește în tavan mișcându-și capul de la dreapta spre stânga pe linia unui cerc imaginar, ca și cum ar face un exercițiu de gimnastică pentru relaxarea mușchilor gâtului. Ne bucurăm că cititorii au încercat să reproducă gestul, probabil astfel au înțeles cel mai bine gradul de dezgust pe care bărbatul intenționase să-l exprime. Vor înțelege, deci, și reacția femeii la acest gest: aceea de a trânti scrumiera de pământ. Sau poate vor fi de acord cu bărbatul care, după zgomotosul impact, va exclama, Acum chiar exagerezi! La scurtă vreme după ce privirea femeii îl va fi fulgerat (la figurat vorbind, ba pardon, scriind), bărbatul va adăuga, ridicând vocea și degetul arătător, Văd că ai chef de panaramă!

În orice caz, scrumiera s-a spart în zeci de bucăți. Chiștocurile de țigară s-au împrăștiat, alături de scrum. Ia uite ce ai făcut, găsește de cuviință să adauge bărbatul, Da, mulțumesc că m-ai atenționat, chiar nu observasem, răspunde scurt femeia. Mă iei la mișto, E o întrebare, Da, nu realizezi din intonație, Iar tu nu ai realizat până acum că replicile noastre sunt scrise de un autor care nu folosește alt semn de punctuație în dialoguri decât virgula? Care nici măcar linia de dialog nu o pune, ce să mai vorbim de ghilimele, virgulițe și alte mofturi? Bărbatul se încruntă, Am senzația că eu am băut și tu te-ai îmbătat, spune el, Cum spuneam, Viorele, i-o taie femeia, dacă ar fi să mă bazez pe ce știi tu... Da, da, interveni și bărbatul pe care, iată, îl putem chema Viorel de acum înainte, cu mulțumiri femeii care ne-a scos dintr-un mare impas, acela de a tot repeta „bărbatul” în fiecare frază ce-l vizează, Da, da, spuse Viorel, bine că ești tu deșteaptă!

La care femeia, Mai ai și tupeul să te dai jignit? Tu vorbești, răspunde Viorel, care abia ce auzi cel mai mic detaliu, că faci din el armăsar? Iar ea, Adică ție ți se pare normal ce se întâmplă, nu? Iar el, Ce se întâmplă, Auzi întrebare, ce se întâmplă, cască ochii bine și ai să înțelegi, Uite, eu sunt mai prost, nu reușesc să înțeleg, explicați-mi dumneavoastră, Acum ai cioc, Viorel, spuse

femeia, acum ești ironic! Bravo, mă bucur că în sfârșit ți-ai dat arama pe față! Când te-am pescuit de la țară astă iarnă mureai de frig cu fecior-tu-n brațe în casa aia pe jumătate dărâmată. Atunci Viorel era umil, plângea că nu avea bani să cumpere lemne, se ducea la biserică în fiecare duminică. Ce spuneau vecinii despre tine că erai câinos, că-ți bătuseși nevasta până fugise cu altul, erau minciuni, era invidie, da? Spune-mi tu acum mie, Vioarele, să nu te fi lăsat eu să degeri la țară cu copil cu tot? Așa-mi trebuie, că-s miloasă, da știi de ce? Spune, știi de ce? Acum nu mai ai cioc? Îți spun eu de ce: mi-a fost milă de copil! Ce crezi, că muream eu că nu aveam bărbat? Cum am stat singură doi ani, mai stăteam încă zece, încă douăzeci! Și-așa între bărbatul pe care l-am avut și tine nu e mare diferență. Atât, că ăla o luase razna naiba știe de ce, iar tu o iei din cauza viciului. Ar fi trebuit să-mi dau seama, și uite că nu mi-am dat. Proastă eu, ai dreptate aici, proastă eu că mereu am avut încredere prea mare în oameni care s-au șters cu ea pe tălpi!

Se făcu liniște dintr-odată. Se putea auzi o bormașină sfredelind un perete, zgomotul roții unei biciclete rotindu-se, tusea tebecistă a lui nea Titi și flegma-i însângerată izbindu-se de asfaltul cald din fața scării B. Ceasului de perete din bucătărie îi bătea secundarul în acord cu inima

femeii. Bărbatul trase scaunul din capătul celălalt al mesei. Se așază privind în podea. Femeia privea într-o parte.

Ai dreptate, spuse Viorel după cel puțin două minute de tăcere, pe care femeia le numărase după propriul puls. Cu ce mă încălzește că am dreptate dacă nu se schimbă nimic, răspunse ea cu un nod în gât, Se va schimba, Când, De mâine, spuse el hotărât. Mâine e duminică, hai să mergem la mitropolie la slujbă, Ce să fac eu la slujbă, Viorel, Nu tu, eu! Tu doar vii cu mine. Stăm cât stăm, apoi mergem să mă închin la moaște la sfânta Parascheva și... pe moaște am să mă jur că nu mai beau, că o să-mi găsesc de muncă, că o să mă responsabilizez, Ai tu curaj să juri pe moaște, Am, Eu nu dau doi bani pe ele, spuse femeia, și se ridică după mătură și fâraș. Începu să strângă bucățelele de scrumieră de sub masă, una câte una.

Pentru mine sunt importante, spuse Viorel, dacă mă jur pe moaște, sigur mă dau pe brazdă, Și dacă te juri degeaba, Nu pot să mă jur degeaba, Dumnezeu vede, și mi-e frică de pedeapsă. Bărbatul împreună mâinile și le puse în direcția privirii femeii. Te rog mult, îi spuse, mai dă-mi șansa asta. Ea continua să tragă cioburile spre fâraș, unul câte unul. Ultima șansă? Ultima șansă! Totuși..., începu ea, însă se auziră bătăi în

ușa apartamentului. Fiind mai aproape, Viorel se ridică să deschidă.

*

Intră Adi. Spuse, Bună seara, De ce nu sunați și voi la sonerie ca oamenii, întrebă femeia. Adi nu răspunse. Trecu săgeată prin fața bucătăriei. Era singur.

Descalță-te, îi strigă taică-su din urmă, Unde e Zaharia, întrebă femeia, A mai rămas în parc, bâigui Adi printre dinți, Cum adică, strigă femeia, și ieși din bucătărie îndreptându-se pușcă spre camera băieților. Adi se descălța la marginea patului.

Ce ți-am spus eu să nu îl lași niciodată pe Zaharia singur, strigă femeia, Nu voia să vină, spuse Adi concentrat pe desfacerea nodului de la șireturi, Nu contează, trebuia să rămâi cu el, strigă iar femeia, Da' calmează-te, dragă, spuse Viorel, care între timp ajunsese în spatele ei, Tu nu te băga, i-am zis de atâtea ori să aibă grijă de Adi, că e mai mic, Lasă-mă și cu Adi, spuse bărbatul, că la cât îl alinți, când face pe încăpățânatul nu o scoți la capăt cu el, I-am zis să vină de mai multe ori, dar a început țipe, să se arunce pe jos și să dea din picioare, adăugă Adi, Vezi? Așa e, cum îți spun, concluzionă bărbatul.

Femeia se întoarse dintr-odată către Viorel. Îl săgetă cu dezgust, apoi străbătu holul cu pas hotărât. Ieși. Vibrația ușii izbite în urma ei traversă pieptul bărbatului. Se auzeau pașii femeii coborând scările etajelor și clicul becurilor cu senzori de mișcare de la fiecare etaj, la aprindere.

Ho, nebuno, strigă bărbatul în urma ei cu emfază, fugi repede, să nu-ți moară odorașul!

O zi din viața lui Ivan Denisovici

Grigore Radu

Dormisem ca în tranșee, adică mai mult moțăisem decât altceva. Pe la 1:30 cățeaua s-a dus să bea apă și, în timp ce lipăia, vântul a mișcat o creangă în curtea din spate care a activat senzorul de mișcare aprinzând becul orbitor. Vântul nici nu s-a sinchisit în schimb cățeaua efectiv s-a speriat de umbra ei și s-a pus pe lătrat. Asta a fost prima trezire. Pe la 3:00 mi-am dat seama că se luase curentul (și revenise) așa că nu știam cât e ceasul. A doua zi aveam ședința la 9:00 și cum m-aș fi trezit fără ceas? Am aprins lumina și l-am potrivit dar mi-a sărit somnul. Cum ar fi, l-am potrivit să știu câte ore nu dorm. Am hăpăit trei melatonine de 5 mg fiecare, la câte-o juma de

oră distanță. Doza maximă prescrisă e zece. Am visat că eram într-un cub de sticlă într-un fel de grădină zoologică și mi-era jenă să urinez cu toți oamenii ăia uitându-se la mine. M-am trezit să mă duc la toaletă. 4:23. În jur de 7:00 m-a trezit o reclamă. Dacă nu vreau să îmi spele geamurile de la casă, o super oferta.

Dacă tai eticheta aia lungă de la chiloți, poate să apară o problemă: nu mai știi care e spatele și îi ieși pe dos. Poate și în viața ta e o femeie care vrea să-ți facă un bine fără să știe că de fapt îți face un rău. În a mea nu mai e nimeni dar am tot chiloții ăia de acum șase luni de când m-am despărțit de ea. În timp ce i-am dat jos să-i pun corect (invers), a fost cât pe ce să mă împiedic. Nici cafeaua nu mergea pe gât așa că am înșfăcat un fresh de kiwi, zic, ia totuși să mă uit la data expirării că prea îmi arată familiar ca și cum e în frigider de când l-am cumpărat. Frigiderul s-a pornit să bârâie, cum bârâise toată noaptea, de parcă nu-ți venea să crezi ce scria pe el: Samsung.

Fresh-ul expirase pe 5 februarie și cu toate astea eram curios să văd dacă mai e bun. Vorba lui frate-meu din Anglia, “dacă are prezervative destule în el e încă bun”. Cum vorbește el, cu multe englezisme, și *prezervative* e luat de la “preservatives” care înseamnă “conservanți”.

Am stat puțin în cumpănă. Nu avea rost să risc să pornesc chiar eu o nouă epidemie, ceva gen corona virus și să pun România pe hartă în felul ăsta. Naiba știe ce bacterii sunt de-acum în sticla aia. O epidemie de genul în țara noastră ne-ar demonstra și mai clar cât de incompetenți suntem la organizare și management. Cum ni s-a spus la o ședință de producție? Risipa cea mai mare apare atunci când ea există și nu o poți identifica, când e invizibilă și totuși acolo, se propagă ca o radiație. Omul e cea mai mare risipă, adică ăia cretini pe care îi încurajezi că sunt buni, dându-le speranțe că o să se aleagă ceva de capul lor când știi din start care-i treaba.

Mai aveam vreo douăzeci de minute până să plec la muncă. Prea puțin timp să fac ceva folositor. Ca să fac ceva util îmi trebuie de la jumătate de oră în plus, pentru că sunt retardat și demarez greu dimineața. M-am uitat la un început de episod din Narcos. Oare aș mai avea timp (în sensul destul de trăit) să pornesc o organizație de tip mafiot? Până și scenariștii sunt varză. Un grup de polițiști transformați în *vigilantes* chinuiesc un criminal dar ăla refuză să vorbească. Cel care face pe călăul îi cară pumni în maxilar până îl dor falangele și stă cu mâna în gheață. Alo?! Citește Misterele Parisului sau ale Londrei, vezi cum îl ameninți pe unul că-l bagi

într-un sac cu câțiva șobolani (sau dacă nu găsești șobolani, trebuie măcar să ai două-trei pisici). Coși sacul și dai câteva ciomege. Se pare că metoda asta mergea strună, și cel mai al dracu' dur spunea totul dinainte să coși sacul și să-l atingi cu primul ciomag.

Douăzeci de minute. Gone, baby, gone.

Și condusul e crimă. Regula mea e să-mi imaginez că toți ăia care conduc prost sunt frate-meu. Conduce ca un chinez bătrân și orb. Dar un chinez bătrân și orb la volan m-ar enerva, pe când frate-meu e altceva, e prost la volan dar e de-al meu.

Am citit prin liceu o carte de Aleksandr Soljenițin, *O zi din viața lui Ivan Denisovici*. Ivan Denisovici era prizonier în Gulagul sovietic. Întotdeauna m-am întrebat dacă s-ar putea scrie o carte cu un mesaj la fel de profund, doar că despre un nou Ivan Denisovici care să trăiască în noua democrație rusească, sau de ce nu, românească. Acum suntem bine îmbrăcați și dormim la căldură, într-un pat cu saltea. Nimeni nu ne mână ca pe niște vite la lucru. Ne ducem singuri. Avem cluburi în care să mergem, mâncare și băutură la discreție. Te poți duce la spital dacă te îmbolnăvești. În Gulagul lui Ivan supraviețuiau cei mai puternici. Orice paralelă cu cartea lui Soljenițin ți-ar atrage o grămadă de

probleme, chiar ea, democrația ți-ar crea problemele, libertatea cuvântului și injuriile pe care ți le-ai atrage asupra ta, pentru că ți-ai permis să compari incomparabilul (cu alte cuvinte să iei în derâdere chinul lui Soljenițin din lagăr).

Dar singurul mesaj ar fi pe invers, că însuși chinul de a supraviețui dădea sens vieții, acolo în lagăr și că de fapt, plictiseala unui trai îndestulat te ucide. Și faptul că totuși cumva reușești să învingi zilele astea plictisitoare fără să te sinucizi fac din tine un erou nu mai puțin demn de stimă decât Ivan Denisovici.

Poate aș încerca să scriu o chestie deșteaptă ca asta dacă mi-ar garanta cineva că se și publică. Și aici stă marea diferență dintre unul ca Soljenițin și unul ca mine – cum el scrie convins că niciodată nu va trece vreun rând de cenzură pe când eu *nu* scriu convins că absolut totul, al meu și al oricui poate fi (teoretic) publicat.

În 1970 Soljenițin nu a putut veni la ceremonia de înmânare a premiului Nobel pentru literatură pentru că îi era frică să nu fie oprit la granița *la întoarcere*. Așa de mult ținea el să se întoarcă în URSS, în ciuda a tot ce pățise: trimis în Gulag din 1945 după ce luptase eroic tot războiul. În 2020 eu plec din țara mea *nu* să iau vreun premiu prestigios, Doamne ferește, ci plec să culeg

căpșunile altora și să îngrijesc de bătrânii altora. Și tot ce vreau e să îi șterg la fund pe ăia cât mai mult ca să nu mă întorc niciodată. Societatea post comunistă a evoluat mult, libertatea ne-a adus absolut tot dar nu s-au găsit înlocuitori nici pentru bani, nici pentru demnitate.

Încordarea așteptării să se întâmple ceva e delirantă.

Să vină pauză de prânz, să vină ora să pleci, să vină noaptea să dormi, să vină week-endul să te relaxezi. În fiecare zi celebrăm ceva. Ziua mamei, ziua jurnalistului, ziua filmului mut, ziua planetei. Pe când ziua internațională a masturbării, ziua venitului la serviciu în mersul piticului și mai ales ziua când poți să mergi prin oraș cu ochii închiși? Toți să mergem cu ochii închiși prin mall-uri sau parcuri, să ne luăm în brațe, pipăindu-ne râzând.

Nu mai există nici măcar o insulă necumpărată sau nelocuită. În vremurile de azi Robinson Crusoe n-ar mai putea naufragia pe o insulă pustie. Nu mai poți fi mâncat de canibali - nici ei nu mai există. Nu mai există teme mari despre care nu s-a scris sau nu s-au făcut filme.

În schimb avem în continuare fiecare amintirile noastre unice și secretele neștiute de nimeni. Și pentru asta ne socotim unici deși nu cred că e ajuns.

Prima mea amintire este un obiect greu de descris. Un fel de jucărie ieftină, artizanală, din lemn, dată cu lac și rotundă care stătea agățată în peretele de deasupra pătului meu. Se afla în camera în care am crescut până la trei ani. Din când în când simțeam miros de bețișoare aromatizate pe care mama le aprindea cu o brichetă în camera de alături. Nu înțelegeam mirosul (nu înțelegeam nici un miros ce nu avea legătură cu mâncarea) dar îmi plăcea să văd cum se consumă bețișoarele și mai ales să aștept să cadă cenușa fină ca o pudră pe luciul mesei și să o suflu pentru că mi se părea că eu o fac să dispară printr-o magie. Mirosul era dulceag și am încercat o dată să gust cenușa mirându-mă că nu era și ea dulce. Nu aveam nimic de făcut toată ziua așa că din când în când încercam să ajung pe vârfuri la cuiul de care era agățat maimuțoiul de lemn. Arăta ca un Păcală stilizat, cu nas mare și ochi caricaturizați iar în gură avea o pipă. Era reprezentat cu un cap în relief, disproporționat, iar corpul, mâinile și picioarele erau doar înnegrite cu pistolul de gravat. Avea o expresie mirată, dar și caraghioasă. De fapt nu înțelegeam ce voia să transmită expresia aceea (acum îmi dau seama că transmitea o mirare prostească). Eram mic și o vietate atârnată în perete se uita în continuu la mine. Mai târziu am învățat să sar în

pat și după multe săptămâni sau luni am reușit să-l agăț cu vârful degetelor. L-am dat jos și i-am rupt pipa din gură. Nici nu înțelegeam ce înseamnă pentru că la noi nu fuma nimeni pipă și eram prea mic să mă uit la televizor.

Sunt lucruri pe care mama nu și le aduce aminte. Doar eu mi le aduc aminte. Este singura chestie cu care îmi place să mă ocup. Dacă vrei, e ca și cum stau în mână cu un desfăcător de conserve și încep să avansez, să tai din metal. E o conservă veche, din tablă groasă iar desfăcătorul, vechi și ruginit. Cu toate astea nu contează pe ce conservă pun mâna, întotdeauna reușesc să o deschid.

- Poate ăsta e darul tău, să-ți aduci aminte, a zis mama *dar eu știu că darul meu este să mă cheme Ivan Denisovici, dacă așa vreau.*

DE PRIN **LUME** ADUNATE

Într-o zi, Arghezi venea la Uniunea Scriitorilor,
unde s-a întâlnit cu Demostene Botez, care
tocmai ieșea, șchiopătând de un picior.

Măi, Demostene,
ce-i cu tine?
Ce-ai pățit?

Nu vedeți,
maestre?
Sunt cu un
picior în groapă !

Nu-i nimic !
Ți-a rămas intact
piciorul cu
care scrii.

Povești de dragoste și neputință de Dan Pleșa

Cornel Bălan

Fără să fiu prea la curent cu ce se întâmplă în lumea editorială din România, știu că o perioadă destul de lungă nu s-a publicat proză scurtă. Apoi parcă dintr-odată proza scurtă a renăscut, iar această renaștere a început, cred, prin 2005 când Mircea Cărtărescu a scos “De ce iubim femeile”, Dan Lungu,

“Băieți de gașcă”, Adriana Bittel, “Cum încărunește o blondă” și probabil că vânzările

bune au creat un început de trend. “De ce iubim femeile”, reeditată, a fost vîndută în 165.000 de exemplare. O carte mică, cochetă, în care au fost adunate poveștile apărute pe parcursul anilor în revista Elle. Este bineînțeles incomparabil mai ușor să scrii proză scurtă decît roman iar pentru edituri investiția este mai mică. Cam tot atunci au devenit la modă antologiile de proză scurtă pe teme din cele mai diverse, de la copilărie la experiențe sexuale, semnate de autori cunoscuți sau mai puțini cunoscuți.

Prima carte de proză scurtă a lui Dan Pleșa, membru fondator al revistei Iocan, venea, se înțelege, cu așteptări destul de mari. Apărută în 2019 la editura Vellant, Povești de dragoste și neputință conține 21 de povestiri scurte și foarte scurte întinse pe 121 de pagini (șase sînt de aproximativ o pagină sau o pagină jumate).

În ciuda faptului că e o carte-debut, Dan Pleșa are un scris sigur, de scriitor experimentat, iar multe din poveștile lui au forță cinematică și îți rămîn bine întipărite în memorie, ca și cum ai fi văzut un film. O astfel de poveste este “Strălucirea”, narată la persoana întâia din perspectiva unui tip boem, probabil trecut de prima tinerețe (copyrighter de succes la o companie de publicitate) care se duce într-un concediu prelungit în Vamă, singur, pentru că

amicii erau “la vîrsta la care simt apropierea căsniciei, a copiilor, a intrării într-un alt ritm, mai burghez, de viață..”. Personajul este “ușor asocial” și singuratic dar nu timid, pentru că din cînd în cînd intră cu ușurință în vorbă cu necunoscuți, îi observă pe cei din jur de pe plajă, le analizează interacțiunile filează cele mai frumoase tipe de pe plajă, dar face asta la modul estetic, neimplicîndu-se - așa, ca un scriitor (aș zice eu). Noaptea doarme în cort și ziua își face siesta într-o cameră închiriată. Încet, încet își intră într-un anume ritm de plăcută trîndăveală: “mîncam cînd mi se făcea foame, beam bere tot timpul (...) căram după mine o carte din care citeam leneș cîteva pagini pe zi, admiram fetele mai mult sau mai puțin îmbrăcate (...) mă uitam minute în șir la valuri...” - un ritm care e mult prea liniștit ca să nu prevestească ceva “important”. Atmosfera prinde, dialogurile sînt bune și pe nesimțite aflăm că ceva-ul care i se va întîmpla personajului principal este tocmai acea minune a întîlnirii cu femeia ce se dovedește a fi potrivirea perfectă și de care acesta e de îndată acaparată. Blazatul de la început prinde viață și începe să strălucească. De aici ne imaginăm că vine numele povestirii: un bărbat nu strălucește (sau strălucește mai tare) decît lîngă o femeie.

Majoritatea povestirilor sînt îndrăznețe ca formulă și au impact puternic asupra ta ca cititor. Uneori impactul e furnizat de forța narativă, alteori de imaginația autorului (care te ia prin surprindere cu un twist absolut neașteptat – cum e în “Love Story”: ultima frază schimbă complet percepția asupra situației prezentate), sau de stilul direct, aparent confesiv (ca în “Astăzi e ziua ta...” care din punctul meu de vedere are un final prea hollywoodian).

Prin alegerea unor teme variate și printr-o construcție inteligentă și sofisticată, Dan Pleșa reușește un debut remarcabil: o carte cu care rămîi conectat și după ce o închizi.

Și totuși, dacă chiar vreau, aș putea căuta nod în papură. Mi-e ușor pentru că, fiind la rîndul meu scriitor, nu analizez poveștile nici ca un critic și nici ca un simplu cititor, ci mergînd continuu în timpul lecturării, pe firul poveștii înainte și înapoi, căutînd permanent micile imperfecțiuni de concepție și design. Acesta este blestemul scriitorului care nu mai poate citi o carte complet detașat de procesul scrierii, chiar și cînd e realizat de un altul. Sînt lucruri care ar trece cred neobservate cititorului de rînd și din această cauză nici nu merită menționate - spun doar că ultima poveste, “Visul lui Andrei” m-a dus cu gîndul la un fel de rezumat al filmului “Truman

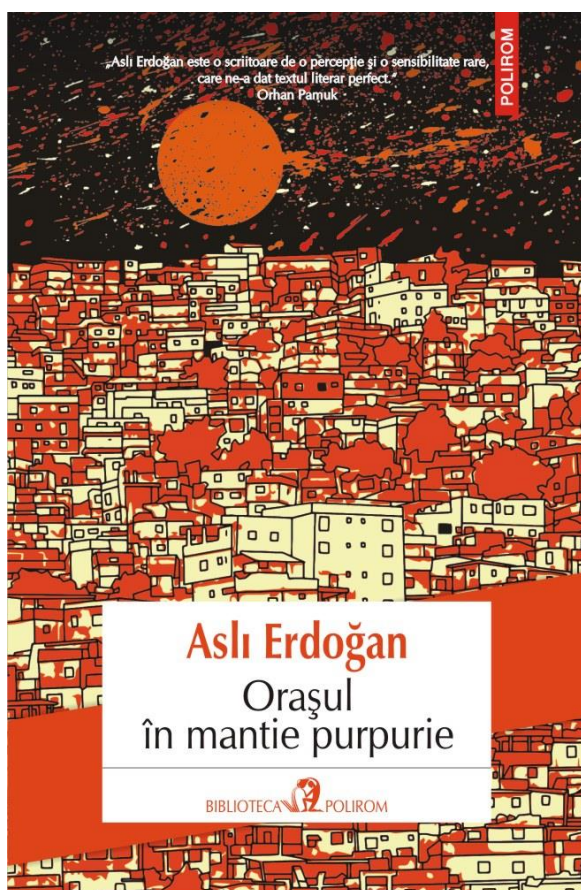
Show” spus din perspectiva personajului principal, interpretat de Jim Carry. Nu e neapărat un minus, ci doar o observație: uneori simplificarea excesivă pot face poveștile să semene între ele.

Închei încercînd sa fac o cuantificare.

Pe o scară de la zero la zece, unde pe zero aş pune poveștile pe care le-am refuzat la diverse competiții literare și pe zece Nostalgia (probabil cea mai bună carte de proză scurtă din literatura română) aş plasa *Povești de dragoste și neputință* undeva în jur de opt.

Orașul în mantie purpurie, Aslı Erdoğan

Alexandra Niculescu

„O carte dură despre Brazilia“, am auzit înainte să citesc „Orașul în mantie purpurie“. Știam doar că autoarea, Aslı Erdoğan, e o scriitoare turcă, așa că am vrut s-o citesc. Până la Aslı Erdoğan am citit cu atenție doar doi scriitori turci: Orhan Pamuk și Elif Şafak, și când am văzut că Pamuk spune despre cartea asta că e „textul literar perfect“ am fost și mai curioasă, chiar dacă în general nu prea țin seama de recomandări -asta e o ironie, având

în vedere că eu acum tocmai asta fac, un soi de recomandare.

Aslı Erdoğan e cunoscută acum în toată lumea mai mult ca scriitoare și jurnalistă persecutată politic, din păcate. E născută în 1967, la Istanbul, și a obținut Premiul Bruno Kreisky pentru Drepturile Omului, Premiul pentru Pace Erich-Maria Remarque și Premiul Simone de Beauvoir. Are un master în fizică, iar primul roman a fost „Omul scoică“, publicat în'94.

În august 2006 scria pentru ziarul Özgür Gündem când a fost plasată în custodia poliției pentru propagandă kurdă, dar la scurt timp acuzațiile au fost retrase. A fost judecată pentru „activități teroriste“, dar achitată chiar pe 14 februarie 2020. Ea continuă să locuiască în exil.

„Orașul în mantie purpurie“ a fost publicat în 1998 și tradus până acum în engleză, franceză, norvegiană, germană, bosniacă, arabă, bulgară, suedeză și română. În România a apărut abia în 2019.

Probabil suntem mulți cei care atunci când spunem Brazilia sau Turcia nu ne gândim în primul rând la sărăcie, la regimul politic, la Bolsonaro sau la Erdoğan, la violență, la drepturile omului, sau tortură, ci ne gândim la mare-nisip-căldură-simplitate-candoare-spirit

copilăros. Dar astea toate nu prea au mare legătură cu romanul lui Aslı Erdoğan.

Cartea este construită simplu, pe două planuri: unul aparține lui Özgür, o scriitoare turcă ce a decis să trăiască în Rio de Janeiro cât de mult poate și să vadă că reușește să facă față unui loc sălbatic și înfricoșător pentru ea, iar celălalt îl constituie romanul -sau mai bine zis frânturile din roman- la care lucrează Özgür. Cum și ceea ce i se întâmplă lui Özgür și ceea ce i se întâmplă lui Ö, personajul din romanul ei, au accente autobiografice, putem să vedem cum o trăire se transformă și capătă alte semnificații în scris.

Acum, orice loc și orice subiect pot să aibă nenumărate feluri în care sunt receptate și contează ce cuvinte alege scriitorul ca să vorbească despre ele. Chiar Özgür spune: „diferite perspective creează adevăruri cu totul diferite“.

Mulți autori au ca personaj central un oraș, cum este și la Pamuk - Istanbulul, văzut cu iubire, cu atașament, chiar dacă îi cunoaște toată urâtenia și sărăcia. Aici Rio este un fel de personaj, dar este privit ca un dușman, ca un loc al pericolelor, al încercărilor, oricât spune Özgür că devine orașul ei, ea nu reușește să simtă dragoste față de el, ci doar dependență.

Özgür vine dintr-o familie înstărită, dar și dintr-un mediu strict în care există tradiții puternice,

iar în Rio se vede deodată liberă (asta înseamnă și numele ei), nu are pe nimeni care să-i spună ce are voie să facă și ce nu: „pot să mint cât vreau, să inventez un trecut după placul meu și să-mi explorez cele mai îndrăznețe fantezii“. E tânără și, ca orice scriitor, caută experiențe care s-o ajute să scrie ceva adevărat, în care să se regăsească. Parcurge cu îndârjire și rapiditate treptele degradării: la început e profesoară de engleză la universitate și stă într-un loc central, apoi e dată afară și e nevoită să se mute tot mai spre periferie, tot mai în mijlocul sărăciei și ajunge să locuiască pe o stradă de care și localnicii se feresc. Se droghează dar renunță pentru că nu-și permite să-și cumpere cocaină, fumează aproape tot timpul și se luptă în permanență cu clima din oraș. Sunt zile în care doar asta face: transpiră, fumează și încearcă să găsească o băutură răcoritoare. În Rio-ul ei chiar și mersul până la chioșc și cumpăratul unui suc de guarana înseamnă luptă: în primul rând drumul, apoi vânzătorul, care își dă seama că e o străină -o gringa- și nu o bagă în seamă, și apoi ceilalți consumatori care o privesc într-un mod care o înspăimântă. Îi vede ca pe niște animale de pradă gata să se năpustească asupra ei. Aici Aslı Erdoğan vorbește de fapt despre o frică mult mai

comună a omului care trăiește o situație limită și ajunge să i se pară totul periculos.

Tot din frică și din prea multă izolare începe relații care nu duc nicăieri, cu bărbați pasionali, care trăiesc doar pentru plăcerea momentului și în urma cărora ea rămâne să se zbată în propriile amintiri și vise: „singurătatea o zăpăcise atât de tare, încât se mulțumea și cu cea mai mică aluzie la dragoste pe care putea s-o perceapă în relațiile astea egoiste“.

Multora dintre noi, ca să nu zic tuturor, ne plac artificiiile, ne duc cu gândul la sărbătoare-veselie-euforie. Și totuși aici vedem o altă semnificație a lor: pentru cei din Rio - spune Özgür- artificiiile sunt legate de droguri și înseamnă că au fost livrate. E ca și cum Aslı Erdoğan încearcă să dea de pământ cu toate visele noastre referitoare la un loc paradiziac - și încearcă din răspuțeri: pentru ea Rio devine locul cel mai urât din lume, dar nici gând să plece, rămâne zi după zi, cu suferința ei, cu decăderea ei, cu frica ei, și cu cât e mai mult chinuită, cu atât se simte mai atașată de oraș.

Există o îngemănare între Brazilia și Turcia, pe care unii o știam sau intuim dinainte, și într-un fel Aslı Erdoğan transferă din spaimile ei din țara natală asupra Braziliei. Nu e întâmplător că nu și-a putut clădi o viață în Istanbul, că țara a

alungat-o și că a făcut-o să simtă groaza celui vânat. Cartea are multe imagini care amintesc de poze din Istanbul: cerșetori, oameni în zdrențe, prostituate, boschetari, travestiți, copii fără copilărie.

Universul lui Özgür este populat de cuvinte ca: război, luptă aprigă, străzi întunecate, grenade, căldură infernală: „Orașul s-a transformat într-un cuptor imens în care oamenii se coceau încet, dar sigur (..). Soarele și-a smuls masca de regină generoasă (...) și a început să se poarte ca un tiran însetat de sânge“. La fiecare câteva pagini ne spune câte grade sunt, ceea ce arată obsesia ei legată de căldură. Prin tot ce spune despre Rio, prin toate expresiile pe care alege să le folosească, arată de fapt imensa ei suferință sufletească și lupta continuă, și prin asta cartea capătă forță și nu te lasă s-o cataloghezi simplu ca exagerată.

Özgür stă într-o garsonieră (asta înseamnă un spațiu mic din care vrea să scape, doar că afară înseamnă mai mult pericol), are baia plină de lipitori, de care a renunțat să încerce să scape, iar „prin geam intră termite, șopârle carnivore, lăcuste, gândaci de bucătărie cu aripi mari cât o palmă întinsă, uneori chiar și pisici sălbatice“.

„Orașul în mantie purpurie“ este și numele cărții pe care o scrie Özgür și arată că din prima zi Rio i se pare iadul pe pământ; singurul moment

în care se bucură este când ajunge în centrul Copacabanei. Romanul din roman are un stil mult mai lucrat, mai căutat, mai poetic și mai muzical - chiar dacă ce se întâmplă este de fapt același lucru-; în timp ce restul cărții este mai brutal, direct, realist și aruncă tot fără menajamente, așa cum trăiește eroina.

Özgür are crize de astm, alergii cauzate de insecte, care o fac să se scarpine tot timpul, s-a ales cu toate „infecțiile posibile” și totuși nu pleacă.

Singurul om care îi chestionează alegerea este mama ei: o sună des și nu o ia pe ocolite: „Dar ce faci tu în orașul ăla oribil, de fapt? Și de ce nu te-ai întors încă? Măcar dacă ai rezolva o treabă. Dar nu faci nimic, o lălăi dintr-o parte în alta”. Asta este și părerea ei despre ea însăși, dar știe că trebuie să reziste, așa cum spune singură: „vrea să epuizeze experiența din Rio”.

În afară de Özgür și de Rio, cele două personaje care luptă unul cu altul, mai apar câteva, care deși sunt abia schițate, sunt foarte puternice: Eduardo, cel mai notoriu vagabond din Santa Teresa, un artist talentat și cel care o ajută când nu reușește să-și cumpere nici sucul de guarana; Eli - nebunul din Santa Teresa, care știe poezii întregi și o hipnotizează de câte ori se întâlnesc; și Roberto - amantul de culoare, actor și bețiv,

despre care spune: „singura urmă lăsată în sufletul ei era cea de murdărie“.

Citatul următor rezumă întreaga ei atitudine: „capitula înainte ca ziua să fi început, ziua care îi pregătea doar capcane, trucuri ieftine, conflicte, minciuni și dezamăgiri“. Özgür nu reușește sau nu vrea să vadă frumosul în nimic și nici să fie recunoscătoare. Ajunge să ia ore de balet și nici aici nu vrea să vadă partea bună a lucrurilor: grația fetelor, arborii de mango, maimuțele din grădină, în schimb ea vede doar un motan turbat și sălbatic. Stările ei amintesc de cele ale unui adolescent rebel, îmbufnat tot timpul, care stă închis în el și în casă și care învinovățește pe toată lumea și mai ales suferă.

Cu toată exagerarea îndârjirii lui Özgür de a nu găsi nimic care s-o facă fericită, cartea e atât de bine scrisă încât vrei totuși să știi până când sau până unde reușește să ajungă personajul.

Declanșează sentimente contradictorii: când plictiseala de la atâta repetiție și insistență asupra urâteniei orașului, când curiozitate, când repulsie, când compasiune, când enervare, și asta o face dinamică. Ce e intrigant e că după ce te chinuiești cu tot ce trăiește Özgür în carte, și după ce ai spus de nenumărate ori „come on“, odată ce termini de citit rămâi cu o senzație de

frumos, și foarte ironic, astea sunt cuvintele cu care începe cartea: „cel mai frumos loc din lume“.

DIN 21 FEBRUARIE ÎN CINEMATOGRAFE

TIPOGRAFIC MAJUSCUL

după textul spectacolului documentar "Tipografic majuscul" de GIANINA CĂRBUNARIU

regia RADU JUDE

RADO GUERRILLA
BINILI ÎNVINȚE!

cu ȘERBAN LAZAROVICI BOGDAN ZAMFIR IOANA IACOB ȘERBAN PAVLU ROBERT ARSENIE BOGDAN ROMEDea
ALEXANDRU POTOCEAN SILVIAN VÎLCU CONSTANTIN DOGIOIU RUXANDRA MANIU ILINCA HĂRNUȚ EDUARD CÎRLAN NICODIM UNGUREANU
IOSIF PAȘTINA ALEXANDRU BÎSCOVEANU MARIAN RĂLEA DORU CĂTĂNESCU ION RIZEA FLORIN KEVORKIAN RAREȘ HONTZU
EUGEN CIURTIN CLAUDIA IEREMIA ILINCA MANOLACHE DORIANA TALMAZAN IRINA VACARCIUC

regizor secund CRISTINA ILIESCU machiajul BIANCA BOEROIU cofaura DOMNICA BODOGAN scenografia IRINA MOSCU costumele DORIN NEGRĂU
montajul CĂTĂLIN CRISTUȚIU sunetul JEAN UMANSKY mixajul MARIUS LEFTĂRACHE design sunet DANA BUNESCU
director de imagine MARIUS PANDURU (RSC) producător executiv CARLA FOTEA producător ADA SOLOMON

e producție MICRO FILM în co-producție cu TELEVIZIUNEA ROMÂNĂ, HI FILM PRODUCTIONS cu sprijinul CENTRULUI NAȚIONAL AL CINEMATOGRAFIEI
cofinanțată prin PROGRAMUL EUROPA CREATIVĂ AL UNIUNII EUROPENE în asociere cu NÔMADA.SOLD
cu sprijinul financiar al DR. OETKER, COVALACT, MEDIACOM, ZENITH MEDIA COMMUNICATIONS
vânzări internaționale BEST FRIEND FOREVER distribuit de HI FILM PRODUCTIONS

microFILM

TVR

ONLINE
ON TV

Cooperarea
națională
și internațională

Nômadă
S.O.L.D.

Dröben
F&B

Covalact

MEDIACOM

Zenith
Media Communications

DFP

PROFIL

MUSIC
CHANNEL

Radio
Romania
Cultural

Biz

FILM

ZIARUL
METROPOLIS

FCI 12.9

ASAC

MOVE

CineFRN

OFFICIAL

Recenzie despre un film numit "Ofrenda"

Tettyo Saito

Când văd un film, uneori mă întreb ce impact poate avea un simplu film. Există forme variate ale artei, precum roman, teatru, pictură sau sculptură. Ce poate transmite doar un film, dincolo de acestea? Sincer, nu mi-e ușor să răspund. Totuși, există un film despre

care vreau să zic "Iată răspunsul". Un astfel de film este "Ofrenda", un lungmetraj de debut al lui Juan Mónaco Cagni, premiat la Festivalul internațional de film de la Rotterdam.

La început, vedem cum o fată se ridică, în natura vastă a Argentinei. Ea primește permisiunea de la bunicul ei să iasă din casa. Și se întâlnește cu altă fată, alergând în natură cu ea. În primul rând, filmul le urmărește cu mare atenție cele două fete. De exemplu, ni se arată cum acestea se urcă într-un copac mare și se uită la lumea de dedesubt. Într-un alt exemplu, fetele mănâncă fructe și stau pe un gazon pe care lumina soarelui cade în fâșii. Aceste peisaje sunt pline de vigoarea pe care o găsim în preajma copiilor, și ne fac să zâmbim pe neașteptate.

Dar, în același timp, o altă scenă apare în film. O femeie de vreo douăzeci de ani se plimbă în natura Argentinei, c-un rucsac mare în spate. Ea continuă să se plimbă, uitându-se la copacii verzi-închiși, casele prăbușite și fabrica din care iese fum. La început nu se înțelege care este scopul ei. Apoi, audiența va vedea că femeia se întâlnește cu altă femeie cu părul scurt și negru. Se pare că ei îi place să fumeze, așadar fumează în timp ce se plimbă sau uneori se odihnește. Uitând-o, femeia cu rucsac continuă să se plimbă cu ea în provincia Argentinei.

Directorul de imagine Augusto Monaco, prin intermediul călătoriei celor două femei, observă lumea în tăcere. Pe drum, sunt copaci de un verde bogat, multe fabrici care scuipă fum negru în

atmosfera pașnică, ruine mizerabile și împrăștiate și râul care strălucește cu o culoare plictisitoare.

Și sunetele sunt impresionate. În timp ce femeile continuă să călătorească, vom auzi diverse sunete. De exemplu, sunetul vântului care mângâie suprafața râului, sunetul pașilor femeilor care calcă pe iarbă, sunetul frunzelor care se scutură în vânt. Filmul este plin cu astfel de sunete care ne spune despre cât de fastuoasă este lumea.

Și noi înțelegem că cele două lumi se suprapun reciproc, odată cu derularea poveștii. Călătoria celor patru femei începe să rezoneze treptat, și, la un moment dat, înțelegem că fetele de douăzeci de ani sunt femeile de azi. Când aflăm asta, puteam să înțelegem mai multe lucruri. La un moment dat, femeia cu păr negru se așază pe niște ruine și fumează ca de obicei. Femeia cu rucsac stă culcată pe coapsa ei și se uită la cer. Se pare că există o emoție misterioasă în acest peisaj, că între personaje există o emoție mai puternică decât prietenia.

Da, există o relație subtilă și complexă, ceva între prietenie și dragoste. Noi, audiența, nu putem afirma asta cu siguranță. Doar femeile ar putea-o face. Ambiguitatea asta atractivă duce mai departe filmul. Adaugă culoare în peisajele dintre cele două timpuri, cele două lumi. Deși se

întrevăd emoții dincolo de cuvinte, natura femeilor continuă să fie amorfă. Cu atât mai mult, există un moment când pare să răsară o tristețe dulce dinăuntrul lor. Filmul este construit dintr-o mulțime de momente. Asta este magia pe care o poate arăta *doar un film*. "Ofrenda" este o capodoperă care sărbătorește viața într-un mod în care doar un film o poate face.

READ
BOOKS
AND
LIVE
SMART

